

30479 వ తిది న ము వ క టిం వ (బ డు ను.

Vol. 8.

సంపుటము ౮

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ మార్చి 4 వ తేది శనివారము

దు ర్మ తి నా మ సం వ త్స ర ము, ఫా ల్గు ణ మా స శు క్ల ప ష్టి ౬.

No. 268.

సంచిక ౨౬౮

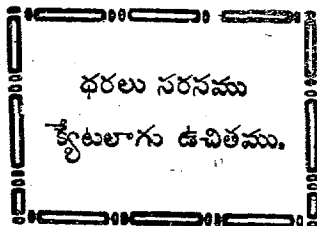
ఓంకారముతో టూ రుసాకి ముద్రపెట్టబడిన కంపెనీవారిచే

శాశానిధములగు రివాల్యూర్లు. ఆరులేక విడుదలయ్యే

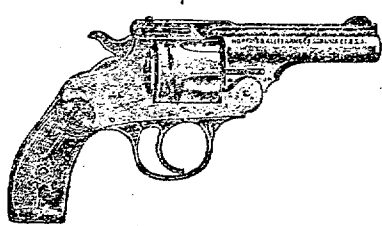

౧౨ పెంబరు.

కాళ్ళము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములతో దొరుకును.

ధరలు సరసము
కృతలాగు ఉచితము.

విన్నవి. జేబులో పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరుకును.

యస్. వి. రామానుజం శెట్టి అంకు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ఓటో మోహిని

2833

మీరు బహుబోయి వచ్చినవారవారే చాలా బడలికయందు నయముతో నైనను పెండ్లిండ్లు నిందులు
యములలో నైనను ఈ ఆర్తరును యుపయోగించిన మంచి రోజువులను వాసనను యిచ్చి మనము
సమాఖ్యమనకు కాంతి నిచ్చును.

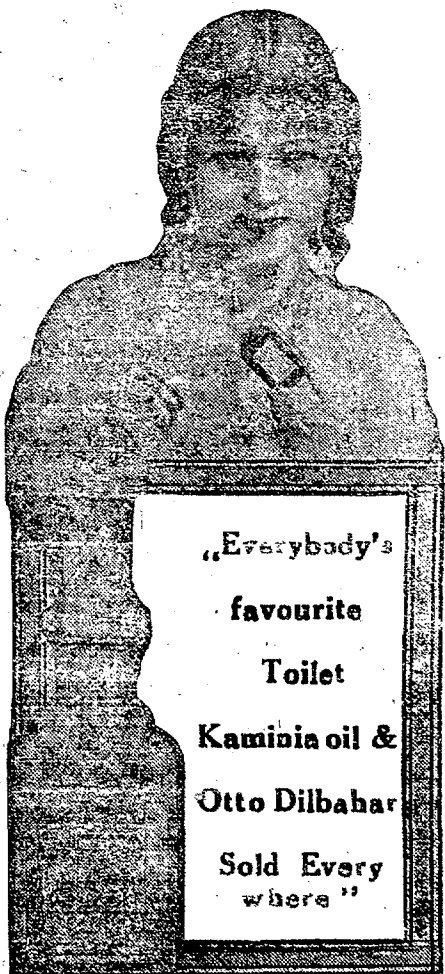
రోబినియా తైలము

జేసవికాలములో ఉపయోగించునూ వచ్చిన శీతములకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును.
అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతిఫలములనుగలవలసి ఆవశ్యకము.
ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును.

ఓటో మోహిని ధర బుడ్డి 1.కి రూ 2, 1, 0-12-0, 0-8-

రోబినియా తైలము ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras, మద్రాసు కంపెనీ, 6 బందరు వీధి, మద్రాసు.

"Everybody's
favourite
Toilet
Kamibia oil &
Otto Dilbahar
Sold Every
where"

వెంట్రుక లే అందము.

రా లిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దుష్ప్రసారో ఊడి రాకముననే త్వరపడును.
ఊడినప్పుడు మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పొడైపోవును.
అంతకంటే రాసీయవద్దు.

నేడే

కామినియా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుదు.

ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది.

వెంట్రుకల కెట్టి రోగ మున్నను, శిరో మాంద్య మున్నను,
యిది దివ్యవృద్ధిము.

వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండగ.

మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుటి మెల్లదనమును గల్గి పట్టు
వలె నుండి మెరయించుడును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంట్రుకలు యెట్లు వృద్ధియగునో కనిపెట్టుదు.

కామినియా తైలమున నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయును.

కల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. డి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్నిచోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
విక్రయించబడుచున్నది.

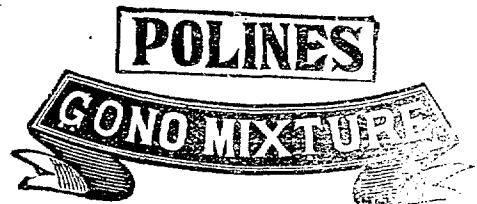
ఇది మందు లమ్మూ వా రందరివద్దనున్న, సరకు లమ్మూ
వారినద్దను గూడ దొరుకును, శేఖర్,

సోలు రేల శెట్టు:-

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

(126) 155 జమ్నామనీదు, బొంబాయి.

18 సంవత్సరముల నుండి చాలా ప్రసిద్ధి జెందినది.

ఈ ఔషధము గ నేరియా మొదలగు అన్ని విధములైన
సెగరోగములకు గ్యాంగ్లీగా చెప్పబడినది. ఇది ముప్పదివేల
వనమూలికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక మో
తాడు సేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో
వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చే
యును. ఇంతకు మించి వ్రాయబనిలేదు. ఒక సీసానుండు తెప్పిం
చుకొని సేవించినపిదప రోగులకే అనుభవమునిద గుణమును
తెలియుగలదు. పోస్టుచార్జీతో సహా బుడ్డి 1 కి రు 8-7-0
రెండింటికి రు 6-10-0 మూడింటికి రు 9-12-0 మాత్రమే.

[8458] ఉత్తరములు యింగ్లీషుగా వ్రాయుట యుచితము

D. polines & Co.

Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane
Calcutta

సమకము (1842)

బంగారు, పెండిరత్న

ముల నగలునూ ఇతరవస్తువులను
వాడను యిచ్చిన వస్తువులను
నైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి

గురుసామిశెట్టి కంపెనీ

25, బై నాబజార్, రోడ్, మద్రాసు.

ఈ వా ఉంగరములు, ప్రవర్తనగలను, సేవకలలా
కే పులు, మా గది చేర్చి కట్టుబడి ఉంగరములు,
రియాక చక్కముగ సిద్ధముగా కలచబడి
యిచ్చు సేవనాచి అర్థములయ్యెను వారి గొప్పము
నొప్పున ప్రమాదిగా తయారుచేయబడినవి.

SOVEREIGN SPERMATORRHOEA PILLS

శుక్ల మేహానివారణమాత్రలు.

(3 73) 15 pills per 8 As. (net).

Startling relief in 24 Hours. Else money refunded
2 pills stop omissions and cure wet dreams.
M. V. R. RAMACHANDRA RAO MARKET TANK COCONADA

మెలియ పిల్లల ము.

గ నేరియా ఈ రోగమునకు తోకారము.

ఇప్పుడున్నది. ఉపయోగితో వనిలేదు.
ఎలా వున్నా తెలుసుకొన్న, అది మాకు
విభిన్నము తెలుసుకొన్న మాకు వూ
లింబులో గూర్చున్న స్త్రీల వీసాకు
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాకొధము.
(1251) బుడ్డి 1-కి రు 2-4-0

1 చంకినీ (మయకంబనమున కనుపానము) బుడ్డి 8-0-0

[1251] గంధర్వ ఫార్మసీ, రామవరం, (గోదావరి.)

ఆయుర్వేద చంద్రిక

ఇది మానవుని కొకటివంటి సంతకమునకు 12 గుచ్చములుగా ప్రయోగించబడును. ఆగోగ్యసంబంధముగ, ఆయుర్వేద సంబంధముగ వైద్య మర్కము లన్నియు కరతలామలకముగా చూపించుచుండును. ప్రతివాయును, ప్రతివైద్యుడును, చూడదగినవి. 2 అణాలు బిళ్ల లంపిన మదిరి పత్రిక యుచితము.

సంవత్సర చందా రూ 3-0-0. దరఖాస్తు వెంట పంపవలయును. లేక వి. పి. గా పంపవచ్చు పంపెదము. గ్రంథాలయములకు మదిరి సంచిక యుచితము. మేనేజరు, ఆంధ్రఆయుర్వేద గ్రంథమండలి, వెండిపే - నెల్లూరు జిల్లా

(3081) "కత్తికట్టలు" కత్తికత్తి గట్టి గజము పొదుగు గలది. సాగవైది. 1-కి రూ 4-0-0. దజను కొనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చుకేర. కలయవారు అర్జుతో ఒకరూపాయి అదాన్సు కంపెనీ. వి. వెంకటేశ్వర్లు అందు కో కట్టలు అండ్ లాక్ షేర్స్ etc. పెద్దాపురం, (గోదావరిజిల్లా) టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు: "ఇంద్ర ప్రీతి" పెద్దాపురం.

Wonderful Leprosy Cure. "కుప్పరోగ నివారణి"

ఒక మహాత్మునివల్ల లభించినది. ఆస్ట్రేలియన్ వ్యాధులను, యేకాంతి సహాయనయినకు పొడలు, మచ్చలు మొదలగు మేహవ్యాధులను రూపుమాపును వీర్యవృద్ధి కిరీకాంతి కలగజేయును, గుణములేదని ఋణ చేసిన వారు 116 లు బహుమానము పథ్యములేదు. ఒక మె దినములకంటె మునుపగా సరిగడు మందు దేవ్పా రు 0.0-0. రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాప్రయిటరు యం. నుల్లారెడ్డి. (8823) గోపాలపురం, కొత్తకేటపాస్ట్ర గోదావరి జిల్లా.

త్రివృత్తే హ్యము

త్రివృత్తే హ్యము: చిన్నపిల్లలకు ముసలివారికి కుఖముగా విశేషముచేయును. త్రివృత్తే హ్యము: మూలవ్యాధులను బోగొట్టును. త్రివృత్తే హ్యము: ప్రతివేళలలోను బుచ్చుకొనిన కుఖవిశేషము అగును. త్రివృత్తే హ్యము: విశేషనాదధములలో రెల్ల మంచి దని చిరకాలాచ్యులవారు కల్పసాగములో చెప్పియున్నాను. అశీర్వాదము, వేళ రప్పిన భోజనములకు బాగా జీర్ణముగాక చేగులలో ఉండి, కడుపుపొంగు, అన్నము ఇవ్వములేకపోవుట, అక్లి మొదలగు గుణములుగలిగి ఉన్న త్రివృత్తే హ్యము బుచ్చుకొనిన ఒకటి లేదు విశేషము అగు (3166) పట్టుకేసి లేలిక గలిగించును. 10 తులముల వెల రూ 1-0-0 40 ,, వెల రూ 3-0-0 క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి వి. పి. ఎం. వి. సి. ఎం. మేనేజింగు డైరెక్టరు. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) (49) 19, హార్న్ రోడ్డు, మాంటురోడ్ - మదరాసు.

ముఖ్య గవనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు 2042 (6) తెనాలెన్ సిటీనుండి దుర్గా మెడికల్ హాలువారి టూనిక్ గుళికలను సేవించుటవలన రాజకీయ అను నాన్నే హీతుగు నపునకత్తిము లేక కుఖముగా నున్నాడు. అతడు 6 సం॥లనుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు అతను చాలాకుఖ ముగా నున్నా డని చెప్పటకు మిక్కిలి సంశయించుచున్నాను. డిరామాక్ 28-3-19 బిజ్ కిమోర్

వెదనందిపాడు.

వెదనందిపాడు పాతశాలలో వ్యాయామకీత్ ఉపాధ్యాయుడు కుమ్మూరి శ్రీరాములు వ్రాయునది. మృగామనులో అసహయోద్యమ పతాకమున నాయకుడుగా పనిచేయుచున్న పద్మతేనీ శిరయ్యచాళిగారిని పట్టుకొని 26 వ తారీఖున విచారణవిమలం వెదనంది పాడులో వాయిదా వేసివారు. అందుకుముందుగా శ్రీ ఆనగా పిల్లకరి నెల22వ తారీఖున అడివలలో మేజస్ట్రేటుగారైన రూఢ్యభర్త గారును, సబ్ కలెక్టరుగారైన పాపెయ్యిగారును ఘమారు 80 మంది రిజిస్ట్రు కానిస్టేబులును ఒక పాతికమంది రిక్రూటులును 12 మంది గుర్రపువైసిబులను మృగామ నమోదమున తోపులో మకాము వేసివారు. మృగామకరణము, మునగలము పిలిపించి తమకు ఎందుకు స్పష్టముచేయును లేదని, రూఢ్యభర్త గారు అడిగినారు. అందుకు మునగల్ తనకు వైసిబులకు స్పష్టము చెప్పానన్నాడు. కరణము వారు దొరకపు గజ్జలు చేయబాటను అన్నాడు. ఒక గొర్రెపోతును స్పష్టముచేయుమని అడిగినారు. వారుదొరకదని అన్నాడు. అంతట మేజస్ట్రేటుగారు బుగ్గన చేతితో బాడిలి 107 వ సెక్షన్ క్రింద అరెస్టుచేస్తానని చెప్పి రూ పోలీసువారితో యిచటనే కూర్చోవెట్టుమనిచెప్పి కూర్చోవెట్టినారు వైసిబుల తోపులో ఉదయం 9 కి ఖంటలకు జరిగినది. పన్నెండు ఘంటలకువెడికించినారు యెవరు చెప్పలేదు. స్వరాజ్య అభీనుద్యమవచ్చి ఆకట కూర్చోయున్నవారిలో ఒకరిని అడుగగా వాచేరు శ్రీరాములు అని చెప్పినాడు. అతనిని తీసుకొని యింటిలోకివేయని అదగాగా నాపేరు దాసరి శ్రీరాములు అని చెప్పినాడు. అతనినదయన్న వారింటికిదను కలెక్టరేషి, సంచి తీసుకొని అతనినిబాదా 107 వ సెక్షన్ క్రింద అరెస్టుచేసివారు. సాయంత్రము 5 కి గంటలకు స్వరాజ్య అభీనుద్యమ వైసిబులకు స్వరాజ్య అభీను పంచలో కూర్చోవియుండగా అరెస్టుచేసివారు. తరువాత నన్ను కూడా అరెస్టుచేసివారు. పట్టుకొన్నవార్లలో కొందరిని చెట్టుకుకట్టి యెన్న స్వరాజ్యబందాను విప్పమని చెప్పినారు. వాళ్లు మేము యెక్కతేమని చెప్పినారు. తరువాత కొందరిని మేజస్ట్రేటు అను రూఢ్యభర్త గారును కొందరిని రిక్రూటులును గుడ్డినారు. తరువాత నన్ను యింకా ముగ్గురిని చెట్టుయొక్క మని అన్నాడు. యెక్కడందున మమ్ములనుబాదా రూఢ్య భర్త గారే గుడ్డినారు. నన్ను రిక్రూటులలో యొకడు కలెక్టరో పొడిచినాడు. నన్ను వైసిబుల మానుకొమ్మ మొదటికియెక్కించి జండాకర్ర విప్పమని అన్నాడు. నేను విప్పలేదు. కలెక్టరో రిక్రూటులు పొడిచినారు. మేజస్ట్రేటు రూఢ్యభర్త గారు నన్ను కాల్చుతానని తుపాకి మాడగా నేను 1,2,3, అన్నాను కాల్చలేదు. జండాకట్టి ఒదులుగా కట్టుబడియున్నందున కట్టలతో పాడుమట్ల కడలి క్రిందపడినది. నన్ను పిించినారు. నన్ను రూఢ్యభర్త గారు గుడ్డి అడివరకు అరెస్టుచేసిన వాళ్లతోపాటు నిరాశ్రయి, యింకా ఇతర వారిట్లకొసం వెదకివారు. వాళ్లు పొలాలకుపోయినందున కనబడలేదు. చివరకు ముతకగుడ్డ కట్టుకొన్న ఒకమనిషిని తీసుకొని వచ్చినారు. అతనిని మమ్ములకు తోపులోకి తీసుకొని పోయినారు. మేము పోయే ముందు స్వరాజ్య అభీనుకు యెదురుగా యున్న యింటిలోకివెళ్లి వెదికి, కొన్ని కట్టలు, నందులు, టోపీలు కొన్ని మతోహద తీసుకొని వచ్చినారు. రూఢ్యభర్త గారు వారిట్లకత్తే పూరితోపల మేముం దగా మారత వెదబాదా పికించి రిక్రూటులచేత విడుదలగొట్టింది చెరువులో లోక్కించివారు. చెట్టుమీద కట్టియున్న చిన్న జండాకర్రలు విడుదలగొట్టి రిక్రూటులే మాతోకూడ వారిని మమ్ములను తీసుకొనివచ్చినారు. మా అందరిని రూఢ్యభర్త గారుకొన్ని ప్రక్కలు అడిగి వారి దైరీతో (వాకునన్నారు. మాచేరులను అడిగి తెలిపివారి వ్రాసుకొన్నారు. కాంతిసలో మీరు చేరినారా అని అడిగినారు. మేము చేసినామని చెప్పినాము. ఎందుకు చేరినాడు అని అడిగినారు. మతోత్తుడు వెట్టిక పుద్యమును కాబట్టి చేసినాము. నన్ను కాంతిసేనకు కమ్యూండరుగా అని అడిగినారు. నేను కమ్యూండరు అని చెప్పినాను. నీ వద్ద యెంత మంది యున్నారని అడిగినారు. నావద్ద యెంతమంది అని చెప్పటకు వీలులేదని చెప్పినాను. మమ్ములను చెండుగుంపుగా తీసివారు. నేను యెన్నవార్ల గుంపుకు 10 రూపాయలు జరిమానా యిచ్చమని అన్నాడు. మేము యివ్వలేమని అన్నాను. చెండ్లముకాబాళ్లను 50 రూపాయలు జరిమానా యిచ్చమని అన్నాడు. వాళ్లున్నా యివ్వలేమని అన్నాడు. నుమాకు అర్హతగలవత్త అక్కడలే యెంచి మమ్ములను విడిచివెట్టి కూర్చుని చెప్పినారుమలో శంకా సీతారామయ్యను మాత్రము విడిచివెట్టలేదు. కరణమును, వాసం శ్రీ కామయ్యను, సంతా సీతారామయ్యను యామగ్గురిని తమవద్దనే ఉంచుకొని మరనాడు తీవయం రూఢ్యభర్త గారున్నా

గుర్రపు వైసిబులు యామగ్గురిని పురమోత్తపట్టణముకు తీసుకొని వెళ్ళినారు. కొట్టుకొండకు వెళ్ళుతానని అనుకున్నారు. కమ్మమూరి శ్రీరాములువ్రాలు అని ఉన్నది అగలు నివేదికకిది సరియైనవలు. 2-2-22 గుళ్ళ పల్లి. రామ ప్రభుయ్య, గుంటూరుజిల్లా సంఘ కాక్యరీ

ఎలక్ట్రో బంగారు అభరణములు 150 గజ్జలు కట్టిన మేలు రకపు లక్ష్మీవిగ్రహము కలిగిన వడ్డాణము రు 3-0-0 ,, మేలురకం రు 4-0-0 (వెంచి అరకానులంద రు 6 (వెంచి 3 కానులంద రు 5 3 పేట గడియారము గొలుసు వెల రు 2, రెడుపేట గడియారము గొలుసు 1-కి రు 2-0-0 ఆమెకన్ రిక్టరేటు గడియారములు, నికల్ గడియారము రు 5-8 ,, రేడియం రు 6-8 సాదా గడియారము రు 7-0 రేడియం ,, రు 8-0 వెండిగడియారం రు 9-0 గడియారములతో కూడ చేతికి కలియటకుతోలుపట్టుగాని, గొలుసుగాని కొనిన విధముగ పంపబడును. వి. పి. కర్నూలు ప్రత్యేకము. కలయవారు ఈ అద్రనుకు వ్రాసిన కేటలాగు పంపబడును. కె. నాదముని ఆందుసన్ను, (2792) 164 వై నాబాదగోడ్డు, మదరాసు

అతంకనిగ్రహమాత్రలు కాలరకు అట్టు వెదలకు ఒక విన్నవము: ఈ మాత్రలు లోతురు అనుభవించు కీడులకు అతి ఉపయోగకరము. మెదడు వృద్ధి పొందును. వెల డబ్బి 1-కి 1 రూపాయ మాత్రమే. మా బొవధముల వివరములు బావికాలకు దయచేసి వైద్యకాశ్రీ మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆతంకనిగ్రహ బొవధాలయము, (219) 26, బ్రాహ్మ, మదరాసు

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి సెక్యూరటీ కేసు స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు ప్రతి 1-కి రూ 0-14-0. పండిత మదన మోహన మాళవ్య గారి జీవితము, పంజాబు ఆల్బరి ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0. వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు ఆందుసన్ను, 322, ఎన్ థ్లనేడు, చెన్నపురి. కంఠిలిసానము: వావిళ్ల, మదరాసు. (1487-547)

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము ఈ ఆపూర్వగ్రంథములో జగ్మనీ గారడీ, యోగద్యుష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, ఆమెకావారి చిట్టపేక తమామలు విదిత విశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మామలాడించుట భూమిపై గజముయెత్తిన గ్రామిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. స్వగ్రంథ ఘను చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. (2118-688) పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, బెంగళు, గుంటూరు జిల్లా.

హిందూదేశము మూలధర్మములతోను హిందూదేశము పరిశ్రమము వలనను తయారైన హిందూదేశపు సరకులు

ఆయా కలములకు తగినట్టి జవిలిదినములు మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నది. అన్ని రకముల హిందూదేశపు జవిలిదినములు ఎప్పుడును నిలువచేసి యుండు మా పెద్ద అంగడికి అందరును దయచేసి వచ్చి చూడవలెనని కోరెదను.

చల్లారాం గ్రెయారుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దములతో అందచూగ నుండు మాపు

9, 10, 11, రత్న బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

శ్రవణము! జాతకరత్నము ప్రతులు తక్కువ!!

PART I

జన్మనక్షత్రము, పుట్టినతేదీ కళ మున్నగునవి లేకయే సంకర్తర ఫలితములను క్యాకర్తర రీతిగనతో నహ యెన్ని సంకర్తరములైనను జ్యోతిష్కుని సహాయము అక్కరలేకయే తమంతట తాము వ్రాసికొనగలరు. ధనము, సంరక్షణ మున్నగు క్యాకర్తరములతో మీమీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిష్కుడు. దీనికెల రు 2 మాత్రమే.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

(8291)

ఫిరోజ్ టౌన్, వికాజ్ నగర్, బెంగళూరు.

తెలకుప్పలకు పూచీయెన

బోషదము

చర్మముపైన యుండు తెల్లమచ్చలు వైపుత వలన 8 దినములలో మానుపై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు వైకము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి లో 1/2 సహాయము 3 లు.

ఈ తెలకుప్పలు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను

(3430) The Arya Nursery, P O Kamtaul Darbhanga.

వచెలు కంపెనీవారి ప్రత్యేకపు బోషదములు

ఈ క్రింద దెలుపబడిన బోషదములు శరీరకాస్త్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రజ్ఞులచే కాస్త్రపరిశోధనానుసారము యేర్పరచబడినవి.

మా బోషదముల తయారుచేయు కాలలో వలసగా సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాలపెద్దది. ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్రప్రకారము, భూ తద్దముగలదు. నూడే పరిశీలించవచ్చును. అచట బి. పి. స్టాండ్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలు తయారుచేయుచున్నాము. కావున యీ బోషదములు పారిశుధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమును అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు యానన్న సిరపు

సిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపౌండు క్వినైను యెట్స్ ప్రిక్సియా

ఈ సిరపు డాక్టరు యానన్న సిరపు నమరించి విరసాపాస్మీలు, క్వినా, ప్రిక్సియా యివన్నీయులే దివ్యముగ తయారు చేయబడినవి.

ఈ బోషదము అతిశయోన్మేషకముగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలగు దుర్బలశ్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహబాధగాని దుర్బలత్వముగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధిచెందిన దివ్యబోషదము.

కెల పెద్ద బుడ్డి రు 2.8-0 మీడియం వైజు బుడ్డి రు 1.4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమిక్ టాబ్లెట్స్

ఇది విరక, వైము, పోటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

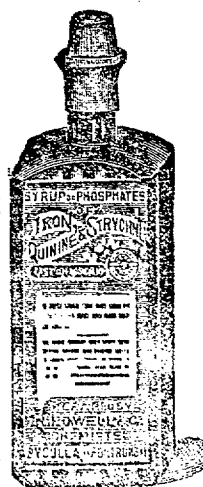
కుభ్రముగనుండును. అందుకున సత్ప్రయోమము నుండదు. ఫిలడల్ఫియా యెడ్వర్డు పారిశుగారు చెప్పిన ఫాస్ఫేట్ ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది కిల్లలట అక్రియలోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియోషదము. రుచివాసుండును. మంచిరక్త వృద్ధిగానించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్ద వైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్న వైజు 10 అణాలు.

పవలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా ముద్రలను వివరించుచు వ్రాయుము. -

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay

విదేశ వార్తలు

లాయడుజార్జిరాజీనామా
సూచనలు

కొయిలిపనుపక్షము విషమస్థితిలోనుండుట

మార్చి 1:—డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికయొక్క పార్లమెంటువీతేఖరుడు ఇట్లు దెలుపుచున్నాడు:—పార్లమెంటు సభయందు తనకు సభ్యులు సహాయ మొనర్చక పోవుటచే లాయడుజార్జిగారు చాల నవంత్సపులైరి. ఇట్టి యవమానముగ స్థితిని దాను సహించజాలనని విశదముగ దెలుపుచు లాయడుజార్జిగారు యూనియన్ ట్యుల నాయకుడగు ఛాంబర్లెన్ గారి కొక తేఖసు వ్రాసిరి.

పార్లమెంటు సభయందు లాయడు జార్జిగారిని ఒల పరుపక పోవుటచే లాయడు జార్జి గారిని నడి న్యాయము గనే యున్నదనియు, ఇంకను పార్లమెంటువారి నాయన యెడల నలులనే ప్రసరించుచుండిన యెడల నాయన రాజీనామా నీయ కలదు అనియు టెలిగ్రాఫు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. లాయడు జార్జిగారి లేఖ

కన్న ర్వేటీపు పక్షము వ్యతిరేకముగ నుండుట.

మార్చి 1:—లాయడు జార్జి గారు చాంబర్లెన్ గారికి వ్రాసిన లేఖను గురించి ప్రజలయందు చాల సంబలము గలిగెను. లాయడు జార్జి గారు లేఖవ్రాసిన విషయ మింకను రూఢిపరుప బడక పోయినను నోటిమాటలతో నైనను కన్న ర్వేటీపు పక్షము వారు తనకు వ్యతిరేకముగ నొనర్చుచున్న కార్యముల సంతృప్తి గన్పరచెనని పత్రిక లన్నియు వ్రాయుచున్నవి. తన నవమాన పరుచుటగాను బుద్ధివ్యూహముగా నొనర్చబడి కన్న ర్వేటీపు పక్షమువారి కార్యములకును ప్రయోజనములకును తానిక మీద లొంగియుండ జాలనని ప్రధానా మాత్యుడు తెలిపె ను. సామాన్య ఎన్నికలను నాపేయనలెనని కన్న ర్వేటీపు పక్షవా యకుడగు సర్ బార్టీ యంగరు గారు ప్రకటించిన దానియు నిరు పక్షముల వారికిని వివాదము లేదుగు చుండెను. ఛాంబర్లెన్, బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువులు కొయిలిపను పక్షమున నుండువని యభిప్రాయము నిచ్చినను యింగరుగారు కొయిలిపను పక్షము నిండుచుండుటచే నీ వివాదము మరింత ప్రబలెను.

ప్రస్తుత స్థితిని గురించి చర్చించుటకు ఆదిమున కన్న ర్వేటీపు పక్షసహజేతము జరుగును. ఆదాయపు పన్నును, ప్రభుత్వమువారు కిగ్గింప జాలకపోవుటచే కన్న ర్వేటీపులం దొక పక్షమువారి సంత్సపులైరి.

మార్చి 2:—ఈదినమున రాజకీయ స్థితి మరింత సందిగ్ధ మాయెను. యూనియన్ ట్యు సంఘముల నాయకులగు సర్ మే ల్కము ప్రేజరు, సర్ బార్టీ యంగరు గార్లతో ఛాంబర్లెన్, బార్క్లెన్ గారు గార్ల లాయడు జార్జి గారి లేఖను గురించి చాల నేపు చర్చించిరి. యూనియన్ ట్యులందు క్రమశిక్షణ స్థాపించ వలెనని ప్రధానమంత్రి లేఖనందు ఛాంబర్లెన్ గారికి వ్రాసిరి. ఛాంబర్లెన్ గారు

తన కొయిలిపను పక్షమునెడల వ్యక్తిజ్ఞమము తేదని యు స్థానిక ఆధునికములను సంఘముల యభిప్రాయమును దాము దెలిపితిమనియు ఇకమీద ఇ డివెండ్లెంటు యూనియన్ ట్యుల నెన్నుకొందుననియు సర్ బార్టీ యంగరు గారు నుడివిరి.

చాలమంది నాయకులు సహజేతమై రాజకీయ స్థితిని గురించి చర్చించిరిగాని అభివృద్ధి గానించుటతేద్య ప్రధానమంత్రి కామన్సువభలారిని కొక్కపర్యాయము మాత్రము వచ్చెను. మంత్రిసభయందలి యూనియన్ ట్యులు కొయిలిపనుపక్షము నెడల ననుకూలభావముతో నుండిరి. వారి యనంతరము చాలమంది వారికి వ్యతిరేకముగ నుండిరి.

పార్లమెంటు స్త్రీలను జేర్చుకొనుట

ప్రభులసభ సమ్యంతిండుట

మార్చి 2:—ఆంగ్లప్రభుల సభవారు ప్రభులకుగూడ సభయందు స్థానము వాక్కు గలవని అంగీకరించిరి. కొంతాను

హనుమాన్ బొరకు సబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా

తీరుచున్నది.

ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అందు బ్రదర్స్, మద్రాసు

ప్రభుత్వ ప్రభుల సభయందు తేర్పుకొన
సమస్యపై తీర్మానము తీర్మానింపబడెను. ఈ తీర్మానమువలన
28 గురు ప్రభులకు ఈమాత్రు గలిగెను.

హెడజ్, నెజిజ్ సుల్తానులకు కప్పము

మార్చి 1:—హెడజ్ రాజునకు (బిటిషు ప్రభుత్వమువారు
రెం 1 కి 2,00,000 సవరణలతో) ఇచ్చుచుండిరనియు, ఈ
సంఖ్య 1919 సం॥ ఫిబ్రవరి నుండి 2500) కు తగ్గించబడినది
యు 1920 సం॥ ఫిబ్రవరి నుండియు నవరే రద్దు పరుపబడినది
యు ప్రభులసభయందు కాఫర్ల ప్రభువు నుడివెను. మొత్తము
మీద హెడజ్ రాజునకు 1200000 ల నవరణలు ముట్టెను.

నెజిజు సుల్తానునకు 1919 సం॥ ఫిబ్రవరి నుండియు ఇత
వరకు 233000 నవరణలు తీయబడినవి. సుల్తానుగారికి రెం 1-కి
5000 నో॥ ఈయనకు ముట్టెను. సుల్తానుగారు తమరాజధాని
యందు వివిధ తెగలవాని లాంగుడిని క్రమమార్గమున నుంచు
టకు 2-కి కీర్తనములను చుడెను.

రమ్యానులబలము

జనరి మాసారంభమునకు రమ్యానులకు 12 లక్షల
నైస్యము గలకరి కామస్యసభయందు వెలుపబడినది.

గడ్డిను నివేదికము

64 కోట్లపానుల వ్యయము తగ్గించుట

మార్చి 1:—గడ్డిను నివేదికయందు గావించబడిన, ఉపా
ధ్యాయ వేతనముల తగ్గింపబడుచున్న సలహాను ప్రభుత్వమువారు
నిరాకరించిరి పాత మెంటునందు వెలుపబడినది. గడ్డిను నివేది
కయందు నాకాకాభియందు ఉపాధ్యాయుల సంఖ్యను 88000 వరకు
తగ్గింపవలెనని నూతింపబడినది. నాకాకాభియందు 98000 వేల
వరకు మాత్రము తగ్గించబడు సమ్యక్తించిరి. ఇందువలన ఈకాభి
యందు వ్యయము చాల తగ్గును.

వైనిక కాభియందు 170 లక్షల సవరణల
వ్యయమును 33 వేల నైస్యమును తగ్గించు
టకు సమ్యక్తించిరి. గడ్డిను సంఖ్యము వారు 54000 నైస్య
మును తగ్గింపవలెనని నూతింపిరి. కాని భారతదేశమున నుంచ
బడు బ్రిటిషుపట్టణముల సంఖ్యనుగూర్చి భారతప్రభుత్వము
వారు తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొనిరి గాన ఈ సంఖ్య
33 వేలవరకు మాత్రము తగ్గింపబడినది. ప్రభుత్వమువారు
వైనిక నైస్యమునకు 18 లక్షలు వెచ్చింపబడును.

సంఘమువారు మొత్తముమీద 5 మిలియను లవ్యయము
తగ్గించిరి ప్రభుత్వమువారు 64 మిలియనుల వ్యయమునకు తగ్గింప
నంగీకరించిరి నో॥ ఆర్. హరనుగారు ప్రభుత్వమునకు వెలి
పెరి.

భారతనైస్యము

నో॥ ఆర్. హరనుగారు

మార్చి 2:—పార్లమెంటునందు హరనుగారిట్లు నుడివి
రి: గత దినమున వైనిక విషయమున భారత ప్రభుత్వము వారు
తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొని రిని పాతబాటున నుడి
పెరినది.

గడ్డిను సంఘమువారు ఈవిషయమై విచారణ జేయునకి
భారతప్రభుత్వమునా తేమియు నిశ్చయించుకొనలేదు. సామాన్య
పరిస్థితులందు భారతదేశమున ఏనువేలనుండి బ్రిటిషునైస్యము
జాలనని యుద్ధకార్యాలయమువారు వలచి ఆ విషయమును
గడ్డిను సంఘమువారికి వెలిపిరి. కాని ప్రస్తుత పరిస్థితులం దట్లు
జేయుటకు సాధ్యపడవలదని హరనుగారు నుడిపిరి.

భారతవ్యవహారములు

ద్వంద్వపరిపాలన కేసుల బాధ్యులు?

పెన్నుపద్ధ ప్రభువు, తాము గానుట.

మార్చి 2:—అందును విశ్వవిద్యాలయమున కోర్టుయొక
నాగ్నసందర్భమున క్రాసనాధిపత్యము వహించి పెన్ను
పద్ధ ప్రభు విట్లునుడివెను:—మాంటానూగారును నేనును, ఈ
సందర్భమున ద్వంద్వపాలనా విధానమును భారతదేశమున ప్రవేశ
పెట్టెదమని మామీద నేర మాహింపించుచున్నారు. మేముటి కా
ర్తవ్యము దీనిని యొక్కతేము. మేమిరువురమున ద్వంద్వపాలన
మును దప్పించుటకు ఆరునెలలు పోరాడితిమి. కాని మాకు
నూచింపబడిన సంస్కరణలను ఏకాటువేయుటకు వేరొంకు
మాన్య మెది మాకగుపడలేదు.

ఉపన్యాసకుడగు కోర్టునే ఇల్లర్లుగారు, ప్రస్తుత విధాన
ము చాలమందిరనియు ఈవిధానము అభివృద్ధిని కాలముతో
వేడియుండి పరిశీలనపరచెననియు నుడిపిరి.

భారత ఆయువ్యయపటి

మాంచెట్టుగార్నియను పత్రిక

మార్చి 1 భారత ఆయువ్యయపటికను గురించి మాంచెట్టు
గార్నియనుపత్రిక ఇట్లువ్రాయుచున్నది. అనుకొనినదానికంటె
తక్కువపట్టులు విధింపబడినవి. లంకామైదానానికి ప్రతివస్తు
లురుచింపవు. ఈపట్టులవలన వస్తువులు కొనువారికిగూడ చాల
ఇబ్బంది.

ఈ జిప్తునమస్య

సరనతు పామమంత్రివర్గము

మార్చి 2:—సుల్తాను సరనతు పామగారిని మంత్రివర్గ
నేర్పాటు చేయవలసినదని కోరుచు నట్లు తెలిపిరి. ప్రాటక్టరేటు
రద్దుచేయుటకు. ఈజిప్టుల ఆశయములు ఫలించెను. మేము
గూడ నాయాశయము ప్రోత్సహించితిమి.

సరనతు పామగారు బ్రిటిషు వారు గత నవంబరు నందు
జేరిన విధానము క్రింద మంత్రివర్గ మేర్పాటు జేయుట కష్ట
మనియు ప్రస్తుతము బ్రిటిషువారు తమవిధానమును మార్చుకొ
నిరి గాన పరిస్థితులు మారెనని నుడిపిరి.

అల్లెప్పిప్రభువు

మంత్రివర్గ మేర్పాటు

మార్చి 1:—అల్లెప్పి ప్రభువుగారు ఈజిప్తునకు వచ్చిన
తరువాత పరిస్థితులు మారెను. మిరకాద బాతీయవాడులుగ
మంత్రివర్గమును హరనతుపామగారు ఏర్పాటు జేసిరి. ఒకటిరెండు
బాతీయపత్రికలు దప్పమిగిలిన వనకులభానమును వెలియ్య
చుండెను.

పరానునాకగ్రీను

గ్రీనుగారు “ఎస్పానుయ్య” అను పరాను నాకనుండి
సామాను లాగుకొని రిక్తనాకను మూత్రము వదలిరి పరాను
మంత్రి వెంటనేతందలి సామానును ఇచ్చి వేయవలసినదని కోరెను.

అంగ్లప్రభావస్వాధీనపత్యపదవికి ట్రిబ్యును ప్రభువు
రాజీనామా నొసగిరి.

మహమ్మదీయులు-స్రాను

రవ్యనుకుట్రలు

మార్చి 2:—మహమ్మదీయుల విశేషకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:
రవ్యను ప్రభుత్వమువారు అంగ్లప్రభుత్వ పరిహరణలందు
మంతుకుంతుసామానును జేర్చుచున్నారు. మిరకందలి వా
రితో జతవు కానుభారములందు కమ సలహాల ననుసరించి ప్రక
ర్తింపవలెనని సోవియట్టులు అంగ్లప్రభుత్వమును ప్రోత్సహిం
చుచుండిరి. కెముల పామగారి తత్వమునకు జెందిన పత్రికలు
రమ్యాను నమ్మనలనాయు పాశ్చాత్యప్రభుత్వముల నమ్మరా ద
నియు వ్రాయుచున్నది.

పారిసునందు పరానుప్రభుత్వమునా రొక మహమ్మదీ
తీయ చుసేదను; మహమ్మదీయ పాతకాలను నిర్మించిరి. ఇవి
ఈనెల 1-క తేదీన తెరువబడినవి.

వాటింగుటను సభాసందర్భమున యాభివీవులను గూర్చి
యొకరింపబడిన యొడంబడికను ఆమెరికా నె నేటువార ఆహా
రించిరి.

నూతన గ్రంథములు

చిత్ర రంజన దాసు

సంపూర్ణజీవితము, ఉపదేశములు
రెం 0—3—0

గాంధీ మహాత్ముని

‘నాచెటసాల అనుభవము’

రెం ప్రతి 1-కి 0—12—0

దాదాభాయి నారోజి

జీవితము, ఉపన్యాసములు

రెం 0—3—0

యం. ఆర్. కృష్ణరావు అందు కంపెని, నెల్లూరు.

చెన్నపురి కార్పొరేషను

నోటిసు

చెన్నపురి కార్పొరేషన్ వారు 7,59000
రూపాయలు పత్రములమీద అప్పు పుచ్చుకొం
దురు. 100 కి సం॥రమునకు 7 చొప్పున వడ్డీ ఆరు
మాసముల కొకతడవ యిత్తురు. పత్రముల చెల్లు
బడి 30 సంవత్సరముల కుంచును. కార్పొరేషన్
ఓవిన్యా ఆఫీసు యీ హెచ్. యు. బవరుగారికి
వ్రాసినయెడల వివరములు బడయగలరు.

13-3-22 మధ్యాహ్నము లోగా 100 కి
5 వంతున డిపాజిట్లతో సహా మొదట్లు కార్పొ
రేషన్ కమిషనరుగారికి సంపుకొనవచ్చును.

నిర్ణీతమైన మొత్తమును పూర్తిగా 24-3-22
లోగా చెల్లించవలసి వుండును.

మద్రాసు కార్పొరేషన్ } ఇ. హెచ్. ఎమ్. బవర్
ఓవిన్యా డిపార్టుమెంట్ }
17-2-22 } ఓవిన్యా ఆఫీసు

M. S. DARWIN & CO.,

3489 AND
The Business Building Agency of India.
I wish to inform the public that Mr. M.
Kuppusawmi Chetty, M. A Retired Thasildar
is representing himself as a partner in Messrs.
M. S. Darwin & Co., also, which is untrue.
I do not hold myself responsible for anything
done by him under such misrepresentations.
Legal steps are being taken against him.
C. S. SIVAPRAKASA MUDALIAR

తప్పి పోవుట

పట్టియిచ్చినవారికి 100 రు బహుమాన
మొసగబడును.

నాకుమారు బిక్కిన తిరువన్న 15 కోట్లకంటె
వరిసేరము లేక గృహము విడచి వెడలిపోయెను. అతనినయ్యను
28 సంవత్సరము లుండును. కొంచును ఎర్రగాను, పొడుగు
గాను ఉండును. కనుక ఎర్రతనను పట్టియిచ్చినయెడల 100 రు
బహుమాన మొసగబడును.

బిక్కిన లచ్చయ్య,

తాటిపాక, రాజ్ గోల తాలూకా.

జగన్మోహనీ మాత్రలు

ఇవిదేశీయ తాంబూల మాత్రలు

అమృతకుల్యములగు మారికాసముదాయముచేతయారు
చేయబడినవి. 100 మాత్రలు 2 అణాలు మాత్రమే

తపాలాభియ్యం ప్రత్యేకము

ఏజెంట్లు కావలయును

ఆర్డరు యేదావధానియము, కాకినాడ.

మహాత్మ గాంధీ.

భాయాపటము వేసిన రేటరు వేసరు 100 కాగితములు
చేర్చి అట్లులేందుచేసినట్లు 1-కి అణాలు 10. 12-కి రు. 6. కాదు
100-కి ఆ 14, 1000 రు 7-8-0, కనుక 100-కి ఆ 14; 1000
రు 7-8-0, కాలంతురు 1-కి ఆ 6; 12-కి రు 3-8-0, వి
అమృతములకు మాత్ర వ్రాయుడు.

Pictorial & Co., Printers, 41, Broadway, MADRAS.

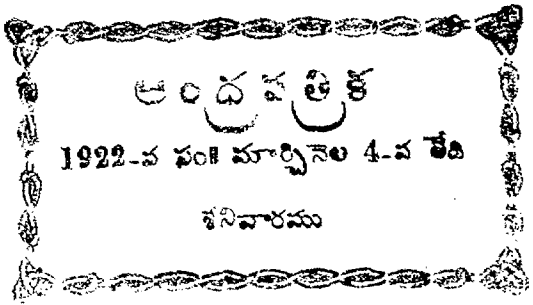
అమృతమునకు

పాతకాల ఎక్స్ పోజిజు పుస్తకములు, గ్రాఫ్ పుస్తక
ములు, వ్రాయంగుపుస్తకములు, కొండునోటు పుస్తకములు,
కాగితములు, కలములు, సిరాలు, రబ్బరులు మున్నగునవి సరస
మైనధరలకు దొరుకును.

ఫౌంటెన్ కలములు, వాటర్ పెన్ 1 కి రు 6-12-0
స్వాక్ 1 కి రు 4-12-0 బ్లాక్ బర్డ్ 1 కి రు 2-14-0
అల్ట్రా ఫైన్ 1 కి రు 2-0-0, పెండిల్ ఫైన్ 1 కి రు 0-11-0
(3253) కె. జగదీశన్ అన్ డు కంపెని
తిరువల్ కేరీ, మద్రాసు.

L. H. Seiler Dept., 4 Samta Bengal.

మద్రాసు బడ్జెట్టు

మద్రాసు బడ్జెట్టు వేటిదిగము గా. టాను హంటరుగారిచే ప్రవేశ పెట్టబడెను. 1921-22 సంవత్సరపు ఆదాయమునందు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిచేతిలో 58 లక్షలుగలవు. 1623 లక్షల రాబడి సేకూరునని వీరూహించిరి. కాని రాబడి 1526 లక్షలు మాత్రమయ్యెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారినుండి 110 లక్షల ఋణమును వీరు గ్రహించిరి. వ్యయము 1748 లక్షలయ్యెను. 1922-23 సంవత్సరమున ఆదాయమునకన్న వ్యయ మతిశయించునని వీరూహించుచున్నారు. 1774 లక్షల వ్యయము ఆగునని మదింపు వేయబడినది. వీరికి చేకూరెడి రాబడి వ్యయమునకు సరిపోవదు. 1564½ లక్షల రాబడి రాబోవు సంవత్సరము వచ్చునని అంచనా వేయబడినది. ఆదాయపులోటు భక్తి యగుట ఎటులు? ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కీయవలసిన 848 లక్షలలో తగ్గదల యుండదని నిర్ధారణ యయినది. వ్యయమును తగ్గించ వీలుండదని, మద్రాసు ఆర్థికసభ్యుని యభిప్రాయము. ఇక జేయదగినదేమి? క్రొత్తపన్నులను విధించుటయేగద. ప్రాంపులమీదను, కోల్డు ఫీజులమీదను పన్నులు హెచ్చింపబడునని పాఠకులకు తెలిసిన విషయమే, ఇక పొగాకు మీద, ప్రభుత్వమువారు పన్ను వేయ సమకట్టిరి గాని, దీనిని కొనసాగించుటకు వీలుండదని విశించి పెట్టిరి. రిజర్వేషనుఫీజులు హెచ్చుచేయబడినవి. వేడు కలపై పన్నులు హెచ్చుజేయుటకు, ప్రభుత్వమువారివ్యవహార లేదు. 105½ లక్షల ఏగుబాటుకు 77½ లక్షలు మాత్రము క్రొత్తపన్నులనలన వచ్చును. ఇక 28 లక్షల తరుగకలదు. దీనినెటుల భర్తీజేయవలయునో సూచించెడి బాధ్యత మద్రాసు శాసనసభపై నిలువబడెను. ఇంకొకరకు ఋణము దీసికొనవలయునో లేదో వారు నిర్ణయించెదరు. బడ్జెట్టునందలి ఇతరవిషయముల గూర్చి మరియొక మారు విపులముగ చర్చించెదము.

ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము: రహస్యము బయల్పడుట.

ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానపద్ధతి అపజయము గాంచెనని ఎల్లరకు దెలిసినవిషయమే. మితవాదులు సయితము ఈ పద్ధతివలన లాభముకన్న నష్టమధికముగ గలిగెననియు, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును ప్రవేశ పెట్టినగాని పరిపాలనము కొనసాగదనియు, చాటియుండిరి. ఏరాష్ట్రమును తీసికొనినను, మంత్రుల పరిపాలనము ప్రజలకు సౌఖ్యమొన గూర్చలేదని వెల్లడియగుచున్నది. రాష్ట్రములలో బాక్కుసము వట్టిదగుచున్నది. ఉన్న జబ్బులో

విశేషభాగము రిజర్వుడు శాఖలు మింగును. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలయభివృద్ధికి మిగిలేది భనము తక్కువ. మంత్రులు, లక్ష్మీ ప్రసన్నములేక, నిరాశ జెందుచున్నారు. వారికి కోశాధికారములేదు. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖల పరిపాలనమున ప్రేలుబెట్టుటకు ప్రభుత్వ శాఖవారికి వీలుగలదు. కాని, రిజర్వుడు శాఖల పరిపాలనమున జోక్యముకలుగ జేసికొనుటకు మంత్రులకు వీలులేదు. ప్రభుత్వ నిర్బంధవిధానమును బలపరుచుటకుమాత్రము మంత్రులుపయోగపడెదరు. పరిపాలనమంతయు, రెండు శాఖల చేతుతో జరుగుచుండును. ప్రభుత్వమునందు, ఇరు శాఖలును గలవు. ప్రజాస్వాతంత్ర్య నిర్బంధములందుచే, ఇరు శాఖలు గలిగిన మొత్తపు ప్రభుత్వము చేతుతో జరుగుచుండును. ప్రజలు ఉభయ శాఖలవారిని ఒక్కరితిననే జూచుచున్నారు. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమువలన పరిపాలనా వ్యయభార మధికమగుట దప్ప, వేరు ప్రయోజనము గలుగలేదు. ప్రస్తుత స్థితి, సంస్కరణములకు పూర్వపు స్థితికన్న గూడ అభ్యాన్నముగనున్నది. మంత్రులు శాఖవారు స్వతంత్రించి పనిజేసిన సంఘర్షణ మొదలైనది. సంఘర్షణ కలిగిన, పరిపాలనా శక్తిము ముందుకుసాగదు. ఒక అశ్వము తూర్పునకును, మరియొక అశ్వము పడమరకును బండినిలాగుచుండ, అది ఎటుల గదులును? ఇందువలన ఒక్కలాభము మాత్రమందును. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమువలన ప్రజలకేమయిన ఉపకారముగలుగునని తలచిన అది వ్యర్థపుతలంపని స్పష్టపడును. ప్రపంచమునకునిజము వెల్లడియగును. ఇప్పటిమంత్రులు అట్టిజోలికిబాక, అధికారపక్షమువారిలో సరిపెట్టుకుని నడుచుచున్నారు. అయ్యెకు సరిలేదు, అమృత గర్వములేదు, అను సామెత ననసరించి వీరు నడుచుచున్నారు. ప్రజల హక్కుల కొరకు వీరు పోరాడరు. అందుచే సంఘర్షణమునకవకాశముండదు. ఎటులయినను పర్యవసాన మొకటి యేయగుచున్నది. పరిపాలనా స్తంభనమే ఫలితము. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము ఎటులయినను కొనసాగదని, సంస్కరణములు బయల్పడినపుడే సూచించితిమి. దూరదృష్టిగల నాయకు లిటులనే దెలిపిరి. కాంగ్రెసుమహాసభ తన నిశ్చితాభిప్రాయమును అసందిగ్ధముగ వెల్లడించెను. కాని, మన మిత్ర ద్వంద్వములు కాశ పీడించుచుండెను. ఇప్పుడు యనుభవము మూలమున నిజముదెలిసివచ్చెను. సామాన్య శాసనసభలో శేషగిరి అయ్యెగారివంటి మితవాది ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతి అపజయము వశమైనది తెలిపెను. డాక్టరు గవరు గారు మొదలగు సహకారవాదు లిట్టి యభిప్రాయమునే వ్యక్తపరచిరి. మంత్రులు స్వతంత్రించి పనిజేయుచో, పోరాటము బయలుదేరును. లేనిచో, అధికారుల చర్యలకు తలయూపుటదప్ప వారు జేయదగిన యుపకార మేదియు నుండదు. అటు బోయిననుయ్యి, ఇటుపోయిన గొయ్యి. ఇట్టి పనికి మాలిన విధానమును ప్రజలకిచ్చి, దానిని నిర్వహించుట పై భావ్యభివృద్ధి ఆధారపడియుండునని, పార్లమెంటుసభ నిరూపించెను. మాంటాగూలాయడుజార్జిగార్లు, ఈపద్ధతి ననుసరించి జరిపెడి పరీక్షలో భారతీయులు నెగ్గినగాని, ముందుకు జరుగుటకు వీలులేదని ఖండితముగ బలుకుచున్నారు. నాగరిక దేశములందు నేనియందును ఇట్టిపద్ధతి నింతవరకు బ్రవేశపెట్టి యుండలేదు. బ్రిటిషువారినుండి ఇటీవల స్వపరిపాలనము బడసిన దక్షిణాఫ్రికాలో నిట్టి యమూల్యమగు విధానమును చొప్పించి యుండలేదు. విర్లెండులో దీనిని ప్రవేశపెట్టలేదు. ఈజిప్టులో ప్రవేశపెట్టుటలేదు. ఈపేటెటు పద్ధతి, హిందూదేశముకొరకు,

ప్రత్యేకముగ తయారుజేయబడినది. మిగిలినదేశములలో ఇచ్చిన, స్వపరిపాలనమునిచ్చిరి. లేకున్న నిరంకుశముగ పాలించిరి. అంతియగాని, స్వపరిపాలనములేని మాటలప్రోపుచట్టమును నిర్మించి యుండలేదు. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతియొక్క లాభమేదియో ఎల్లరకు దెలిసినవిషయమే. ఇన్నాను, దీని చేరుజెప్పిన అన్ని పక్షములవారును కంటింపుజూపుచున్నారు. దీనికి బాధ్యతవహించుటకు, సంస్కరణ విధానకర్తలగు ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువు, మాంటాగూగార్లే వెనుదీయుచుండ, ఇతరులనుగూర్చి చెప్పనక్కరలేదు. లండను విశ్వవిద్యాలయమునందు జరిగిన సభ కథ్యక్షత వహించుచు, ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువు గారొక రహస్యమును బయల్పరచిరి. విశ్వతరూపముగల ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును ప్రవేశపెట్టినందులకు మాంటాగూగారిని, తమను పలువురు నిందించుచున్నటుల, ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు నుడివిరి. తాము 1917 చేయలేదని వీరు సమర్థించుకొనుచున్నారు. ద్వంద్వపద్ధతి బనికరాదని, ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారును, మాంటాగూగారును ఆరుమాసములు పోరాడిరట. కాని పార్లమెంటుసభవారు పంపిన సూచనలను కొనసాగించుటకు వారికింకొక మార్గము దోచకబోవుటచే, తుదకు వారి పద్ధతిని స్వీకరింపవలసి వచ్చెనట. ఇంతకాలమునకు, ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు రహస్యమును వెల్లడిజేసిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వపద్ధతి అనుకూలముగ కొనసాగుచున్న యడల, ఈ రహస్యము వెల్లడిగాక పోయెడిదే. అయ్యెది విఫలమగుటచే, ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు తమ పైనుండియు, మాంటాగూగారి పైనుండియు బాధ్యతను తొలగించుకొన జూచుచున్నారు. పాపము, వీరిరువురపై సానుభూతి గనుపరుపవచ్చును. కాంగ్రెసురాయ బారము వలదువలదని ఘంటాపథముగ చాటియున్నను, ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును జాయింటుకమిటీవారు నెలకొల్పుట అవివేకము. భారతీయులు తెలివిన యభిప్రాయములను పూర్తిగ నిరాకరించుట, మిగుల అసభ్యము. పార్లమెంటుసభవారు, తమ అధికారమును విమవదలంపలేదు. హిందూదేశమునకు దానిని పూర్తిగ ప్రసాదించ నిచ్చగింపలేదు. హిందూదేశాభివృద్ధిని తాము నిర్ణయింపవలెను. తాముదానిని పరీక్షింపవలెను. మెట్లనన్నిటిని తా మేర్పరుడవలెను. ఎప్పుడు ఏమెట్లు నెక్కవలెనో తామే నిరూపింపవలెను. ఇట్టిహద్దులమధ్య హిందూదేశము తిరుగుటకు, ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానములేపు వారికింకొక మార్గము తోచలేదని ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు నుడువుచున్నారు. వారి కీపద్ధతి యిష్టములేకున్నను, వేరొక దారిలేక ప్రవేశపెట్టబడెను. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతి దేశాభివృద్ధికనుకూలంపదని మొదటినుండియు తెలుపుచున్న నాయకుల దూరదృష్టిని మితవాదు లిప్పుడయినను గుర్తించెదరా? జరిగినదేమో జరిగినది. ప్రజాభీష్టమునకును, స్వయంనిర్ణయ సూత్రమునకును, సక్రమాభివృద్ధికిని భంగకరమగు నీపద్ధతిని బ్రటిషు మంత్రు లేల తొలగించుటకు బ్రయత్నింపగూడదు? ఇంకను, భారతీయులను పరీక్షలతో నేలభయపెట్టవలయును? ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతి నికను కొనసాగించుటకు, ప్రతిష్ఠ తప్పవేరు కారణము గనుపింపదు. సంస్కరణములు వట్టివని వెల్లడియయినది. స్వరాజ్యమున కవి మార్గముజూపవని తేటపడినది. వానిని నమ్ముకొనిన లాభముండదు. స్వరాజ్యము త్వరలో లభించుటకు, దేశమంతయు నేకీకృత్యోబనిచేసి కృతార్థత జెందుట సంభావ్యము.

పాలెస్టీను : చర్చిల్ గారి సిద్ధాంతము

చర్చిల్ మంత్రిగారు, స్వాతంత్ర్యత్రయ నిరోధమునకు ఇటీవల ఎటుల పాటుబడుచున్నదియు పాఠకులకు తెలియును. కెనియాలో భారతీయుల హక్కులను వీరు నిరాకరించి, హిందూదేశము నుకొనననుండి వేరొక కొనవరకు కడలింపజేసెను. ఈజిప్టుదేశ సమస్య ఇంతవరకు పరిష్కారము గాకుండుటకు, వీరు బాధ్యులని తెలియుచున్నది. హిందూదేశ వ్యవహారము పరిష్కారముగాకుండు, వీరు అడ్డుపెట్టుచున్నారని తెలియుచున్నది. వీరికి ప్రాచ్యఖండవాసుల స్వతంత్రపాలనార్హతపై విశ్వాసము ఏమాత్రములేదు. యూరపియన్ స్టాండర్డులపై వీరి కభిమానముగలదు. వీరి లిబరలుమతము ఏమూల డాగెనో తెలియదు. తమ చేతిక్రిందనున్న దేశములను వీరిటలుజూచినను, మాండేటుక్రింద చేతికివచ్చిన దేశములయెడల నయినను వీరు భిన్నద్వ కృతము జూపియుండవలసివది. మాండేటుక్రింద లభించిన దేశములు పరాధీనదేశములుగావు. వానిని స్వతంత్రదేశములుగానే పరిగణించుట న్యాయము. ప్రజాభీష్టము ననుసరించియే, వీరిపరిపాలనముతప్పక జరుగవలెను. పాలెస్టీను యూధులకు పూర్వ కాలమున వాసస్థానమయినను, పిమ్మట దానియందు అరబ్బులు అధిక సంఖ్యాకులు నివాసమేర్పరుచుకొనిరి. అట్టితరీ, ప్రపంచమునందలి యూధులకందరకు దానిని జాతీయ వాసస్థానముగా గావించి, ఇతరజాతులను తిప్పలబెట్టుట కెవరికిని అధికారము లేదు. చర్చిల్ గారు తలపెట్టిన యీకార్యమును విడనాడి పాలెస్టీను స్వాతంత్ర్యమును గుర్తింపవలయునని, అరబ్బుల రాయకారము చర్చిల్ గారికి విన్నవించెను. ఇక్కార్యమును విడనాడుటకు వీలు లేదని చర్చిల్ గారు బదులుజెప్పిరి. పాలెస్టీను స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించుటకు సముతము వీలులేదనియు శాసనసభ కెన్నుకొనబడిన సభ్యులపలకుబడిని హెచ్చించివిషయమును మాత్రము తాము ఆలోచించెదమనియు, చర్చిల్ గారు నుడివిరి. సిరియా స్వాతంత్ర్యమును, ఇరాక్ స్వాతంత్ర్యమును నానా జాతుల సంఘపు నిబంధనలు గుర్తించినను, పాలెస్టీను స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి ఏసంగతియు నుదహరింపలేదట. దీనిని సందగిస్తేకొని, చర్చిల్ గారు పాలెస్టీను స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించిరి. శాసనసభ్యులకు మరి కొంత యధికారము నొసగుపట్ల మాత్రము తలయూపిరి. పరాధీన దేశములకును, మాండేటుక్రింద లభించిన స్వాతంత్ర్యదేశములకును చర్చిల్ గారిక్క మాత్రమునే ముడిబెట్టుచున్నారు. ఇట్టి వారి మూలమున బ్రిటీష్ ప్రతిష్ఠ పెంపొందజాలదు.

లాయడు జార్జిగారి రాజీనామా

కొయలిషను పక్షమునందు చీలిక ఏర్పడినది. కొయలిషను లిబరలుపక్షమువారును, కొయలిషను యూనియనిస్టులును వేరుపక్షముల క్రింద చీలిరి. ఉభయపక్షముల నాయకులును మంత్రివర్గము నందున్నను, వారి యనుచరులకు పొత్తు గుదురుట లేదు. యూనియనిస్టులు లిబరలు పక్షమువారి యెడ భిన్నభావమును బహిరంగముగా జూపుచున్నారు. మంత్రివర్గమునందున్న యూనియనిస్టు నాయకులు కొయలిషనుపట్ల అభిమానము జూపుచున్నను, యూనియనిస్టులు పలువురు కొయలిషనుకు తోడ్పడ నిరాకరించుచున్నారు. ఇందు వలన లాయడు జార్జి గారికి మనస్తాపమధికమయినది. కొయలిషను యూనియనిస్టులా తోడ్పడుటలేదు. ఇండిపెండెంటు లిబరలు పక్షమువారు లాయడు జార్జి ఎడ కారములు విరియములు నూరుచుందురు. లేబరుపక్షమువారికిని వీరికిని అసలే గిట్టదు. అట్టి

తరీ, వీరికి తోడ్పడువారు కొయలిషను లిబరలు పక్షమువారు మాత్రమే గనుపించుచున్నారు. ఈ పక్షమువారి పలకుబడి నానాటికి సన్నగిల్లుచున్నది. ఆస్క్విత్తు, సర్ ఎడ్వర్డు గ్రే, మొదలగు లిబరలు ప్రముఖులులేని కొయలిషను లిబరలు పక్షమునకు బలమేముండును? లాయడు జార్జి గారితవరకును యూనియనిస్టుల పై విశేషముగా నాధారపడుచుండెను. ఇట్లెందుదేశ సమస్య మొదలగు సమస్యలను పరిష్కరించుట యూనియనిస్టు పక్షము వారికంతగ నిష్పముండదు. యూనియనిస్టు పక్షము వారిపుడు తిన్నగ తోడ్పడక బోవుటచే, లాయడు జార్జి గారికి కష్టదశ ఏర్పడినది. ఈ సంగతిని యూనియనిస్టునాయకుడుగుఢేబర్లెనుగారికి తెలుపుచు, లాయడు జార్జి గారికి లేఖను వ్రాసిరి. తమను అవమానపరుచుటకు జేసేసీకుతంత్రములను తామికమీదసహింపమని, లాయడు జార్జి గారు నూచించిరి. వ్యవహారము ముందెటుల నడుచునో చూడవలయును. ప్రస్తుతస్థితి యేకొనసాగుచో, లాయడు జార్జి గారు రాజీనామా నీయక తప్పదు. యుద్ధసమయమున ఏర్పడిన కొయలిషను పక్షము అంతటితో సంతరించును. పార్లమెంటుసభకు మరల ఎన్నికలు జరుగును.

ఆవటము : ఈవటము

సామ్రాజ్య శాసనసభయందు ఆర్థికసభ్యులగు హెయిలీగారు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టుచు, మిలిటరీ వ్యయమునుగాని సివిలు వ్యయమునుగాని తగ్గించుటకు వీలులేదనియు, ఆదాయపులోటును భర్తీచేయుటకు పన్నులను విధించుటయే మార్గమనియు తెలిపియుండిరి. బీదజనుల కవసరమగు నస్తువులపై నెక్కుడు పన్నులను విధించియుండిరి. ఆంగ్ల దేశము నందును, ఆదాయ వ్యయములను గూర్చి ఈ సమయముననే విచారించుచున్నారు. వ్యయమును తగ్గించుటకు మార్గముల నరయుటకు గెడ్డినుగారి యధ్యక్షతక్రింద నెక విచారణసంఘ మేర్పడెను. ఈ సంఘమువారు, ఎనిమిదికోట్ల పబ్లిక టుల సవరణల వ్యయమును తగ్గించుటకు సూచనలను కావించిరి. బ్రిటీష్ ప్రభుత్వమువారి సూచనలను విచారించి, ఆరుకోట్ల నలువది సవరణల వ్యయమును తగ్గించుట కంగీకరించినటుల ఛాన్సలరుగారు సర్ రాబర్టుహాసెనుగారు కామన్సుసభలో నుడివిరి. ఇంతియగాక, నింకను ద్రవ్యమును మితముగ వాడుటకు, ప్రయత్నించెదమని బలికిరి. తాత్కాలికముగ మదింపువైచిన అయిదుకోట్ల నలువదిటకుల వ్యయమును సాధ్యమగుంతవరకు తగ్గింపగలమని, హాసెనుగారు వెలిబుచ్చిరి. ఇంగ్లాండునందు ఈరీతిన వ్యయమునుతగ్గించి ఆదాయమునకు వ్యయమును సరిపెట్టుచు, క్రొత్తపన్నుల లేకుండ ప్రభుత్వమువారు పరిపాలించుచుండ, హిందూదేశమునందు అట్టిపద్ధతి నవలంబింప వీలు లేదని హెయిలీగారు బలుకుట, పరిహాసాస్పదముగాదా? ప్రజలకు బాధ్యతవహించెడి ప్రభుత్వమున్నచోట, పరిపాలనమేరీతిన జరుగునో, నిరంకుశవిధానము అమలులోనున్నచోటల పరిపాలన మెటుల జరుగునో కనుగొనుటకు, ఇంగ్లాండు, ఇండియా బడ్జెటులజూచిన చాలును. రెండు పటములకును వ్యత్యాసము కరతలామలకమగును.

లిట్టను ప్రభువుగారి పరిచయము

హిందూదేశమునకు తాము క్రొత్తవారముగామనియు, తమ జన్మస్థానము హిందూదేశమనియు హిందూదేశమునకు సేవజేయుట తమకీష్టమనియు, వంగదేశమునకు గవర్నరుగ నియమింపబడినలిట్టను ప్రభువుగారు లండను నగరమునందు ముచ్చటించిరి. అది ఏమిప్రారబ్ధమోగాని, ఇంగ్లాండు దేశముననున్న

పుడు పెద్దవిషయములను ముచ్చటించెడివారు, ఏదెనులేపుడాటగానే మార్పుజెందుదురు. అధికారవర్గలక్షణములు వారికి పట్టువడును. కొంత కాలనుగుసరికి, లా, ఆర్డరుమంత్రిమును వీరుజహింప మొదలెడుదురు. లిట్టను ప్రభువుగారు ముందేరీతిన వ్యవహరించెదరో చూడవలయును. లిట్టను ప్రభువు తమ జనకునిగూర్చి ముచ్చటించెను. వీరిజనకులు గవర్నరుజనరలుగ నున్న కాలమున, దేశభాషాపత్రికలశాసనము, ఆయుధశాసనము నిర్దింపబడెను. అట్టినిర్బంధములకు ఏకమీయక లిట్టను ప్రభువు తమ పరిపాలనమును కొనసాగింప గలుగుదురో లేదో తెలియగలదు.

ప్రెస్టుఆక్టు

ప్రెస్టుఆక్టు రద్దనిమిత్తము ఏర్పరుపబడిన సెలెక్టుకమిటీవారు చిత్తుచట్టమునందు మూడుసవరణలను కావించిరట. సంపాదకుని నామము, వార్తాపత్రికయొక్క మొదటిపుటయందు కనుపింపవలెనని, చిత్తుచట్టము దెలిపెను. సంపాదకుని నామమును ప్రచురింప నక్కరలేదని, ఇదివరకు పలువురు ఆసమ్మతిని తెలిపియుండిరి. సెలెక్టు కమిటీవారు ఇందుల కంగీకరింపలేదు. మొదటిపుటయందు కాకున్నను, ఏదీయో నొకపేజీలో నది స్పష్టముగా కనుపింపవలయునని వీరు నిరూపించిరట. ఈసూచన, పత్రికాసంపాదకులకు రుచింపజాలదు. సంపాదకులు పలువురు తమపేరును ప్రకటించుటకు, అనేక కారణములచే నిష్టపడరు. ఇట్టి విముఖతహిందూదేశము సందేగాక, పాశ్చాత్యదేశములందు సముతము కనుపించుచున్నది. ఆ విషయమును సంపాదకులకే విడచిపెట్టక, శాసన పూర్వకముగా పేరును ప్రకటించవలయునని నిర్బంధించుట అనుచితము.

ఇండియాను బడ్జెటు: మాంచెస్టరు గార్డియను

కస్టముమ్యాటీలు తామనుకొనిసంతగ హెన్రీ గాలేదనియు, అయినను లాంకుమైరు వారు ఇంతటితో నూరుకొనరనియు, క్రొత్తపన్నుల కంగీకరింపరనియు, మాంచెస్టరు గార్డియనుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. విదేశవత్తములతోపాటు, స్వదేశవత్తములపైగల్పవైజా మ్యాటిగూడ 100కి 3 1/2 నుండి 7 1/2 వరకు వృద్ధి చేయబడెను. లాంకుమైరు, మాంచెస్టరుల యఅపు వెంటనే వినుపించును. భారతీయుల మొకలను వినువారంబురు.

దిద్దుబాటు

ఇండియా బడ్జెటును గూర్చి మొన్నటి పత్రికలో వ్రాయబడిన సంపాదకీయ వ్యాసమునందు, ఆదాయమును వ్యయమును కోట్లని తెలుపుటకు బదులుగా అక్కడక్కడ లక్షలని పొరబాటున తెలుపబడెను. సవరణకు చదువరులు గమనింప ప్రార్థితులు.

సామ్రాజ్య శాసనసభ

దేశీయప్రతిష్ఠితము

ఈసంవత్సరపు బడ్జెటు నందు దేశీయ ప్రతిష్ఠితములపై పన్ను అధికము చేయబడునని నూచింపబడినది. అసోసియేటెడు ప్రజాప్రతినిధితో ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యులగు సర్ మాతాము హెయిలీగారి విషయమై ఇట్లు కెప్పిరి:—

దిగువరి కాబడు బట్టలపై నుంకము అధికము చేయబడినందున ఇంగ్లాండు బట్టలవర్గములకు కృత్రిమములపై దేశీయప్రతిష్ఠితములపై విధింపబడు పన్ను కూడ అధికము చేయబడినదిని కొందరు దురభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఇంగ్లాండునందలి అధికావల బలవంకముపై నిట్లు దేశీయ పత్రికలపై పన్ను హెచ్చించబడినదిని పరిగొందరు చెప్పుచున్నారు. ఈవిషయము నందు ఇంగ్లాండు నందలి వారి కెట్టి సంబంధము లేదు. ఈపన్ను సు ఇండియా ప్రభుత్వమువారే వ్యయముగా హెచ్చించిరి. కేవలము ప్రభుత్వ ఆదాయమున వృద్ధిచేయుట కివన్న విధింపబడినది. ఇంకా వేరొకదేశమేమీయు లేదు.

మద్రాసు బడ్జెట్టు

ఆదాయమున కన్న వ్యయము మించుట

క్రొత్త పన్నులు : ఇంకను 28 లక్షలు దిగువబాటు

దీనిని పూర్తి చేయుటకు ఋణము గైకొనవలెనా?

మద్రాసు శాసనసభవారు నిర్ణయింపవలెను.

మార్చి 4 : శాసనసభ ఈ యదంబును 11 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. గౌ. సర్ పి. రాజగోపాలాచార్యులు గారు అగ్రాసభాధ్యక్షము వహించిరి. ప్రారంభమున ప్రశ్నోత్తరములు జరిగాను.

ఆదాయవ్యయపట్టిక.

ఆర్థికసభ్యులగు గౌ. సర్ ఛార్లసు టాడ్మెంటుగారు 1922-23 వ సంవత్సర ఆదాయ వ్యయ పట్టికను ప్రవేశపెట్టుచు నిట్లువక్రమించిరి.

ఆర్థిక సభ్యుడు బడ్జెటు చదువుట కొక గంటకువైగా వట్టెను. చదివిన తరువాత శాసన సభా సభ్యులు కరతాళ భ్యములు గావించిరి. బడ్జెటువైచర్చ 6, 7, 8 తేదీలలో జరుగువనియు, ఒక్కొక్క సభ్యుడును గత సంవత్సరముననే 20 నిమిషములవరకు మాట్లాడ వచ్చువనియు, గౌ. అధ్యక్షులు, తెలిపిరి.

తెలుగు కాఖ నాపురలచేయు విషయమై యందున ప్రశ్నాసమును యథావారము మధ్యాహ్నము చర్చింప వచ్చునని గౌ. సర్ చెప్పినవారు మామించిరి.

గౌ. ఖాజాన్ బ. మహమ్మదు అబిబుల్లా సాహెబుగారు మార్చి నామోదించిరి. సభ్యు తెల్లగును అంగీకరించిరి.

అంతట సభ 12-20 గంటలకు ముగిసెను. బడ్జెటును గూర్చి చర్చించుటకు శాసనసభ మరల రాగల సోమవారము ఉదయము 11 గంటలకు సమావేశమగునని గౌ. అధ్యక్షులు తెలిపిరి.

చక్కరాష్ట్ర ఆర్థిక సభ్యుని యుపన్యాసము 1922-1923 ఆదాయవ్యయ పట్టిక విషయము

అధ్యక్షులు, సభ్యులారా,
కాటిల్ల ఆర్థికాశ్రయమును సర్వవ్యాపారములను ఆదాయమునై సాధారణమునందున చెప్పి, ఆదాయము అల్లుటలు తెలుపటము, బంగల బంధించుట, పంటల అభివృద్ధి, వ్యాపారము, బంగారమువలన కాబడి అనగా మారకము, ప్రభుత్వోద్యోగుల లిమిటము తగ్గించుటలపై సాధారణము యందు నని చెప్పెను. ఇది యావముగూడ స్థిరమయిన సర్వయయమునది. యిది విషయము తొక్కొక్కటిగ విచారించును.

(2) మొత్తము విషయములో నిసంకల్పము మనకు కావలసివలెను యల్లరు అన్నది. సకలమందోగన చాలక కొంతమంది యరాజకములై యత్నించుచు ప్రభుత్వమున కాధారమయిన ఆదాయముపై దెబ్బ తీసినాడు. మద్యనిషేధమున పేరుపెట్టుటని ప్రభుత్వమునకు 75 లక్షలు నష్టము కలిగించినారు. మద్యనిషేధమునకు కాగుగ జరిగిన పక్షమున యానష్టము కాటింప నక్కరలేదు గాని కొంతమంది ప్రాగుమనే యున్నారు. ఈ యల్లరి కారుల మూలముననే మలబారు భూమి పన్నులు 2½ లక్షలు, ఇతరజిల్లాలలో యదివి పన్ను 4 లక్షలు నష్టమైనది. ఈ రెండు 81½ లక్షలు నష్టము వారి మూలమున అయిన భర్త్యును గూడ కలిపినచో ఒక కోటి రూపాయల నష్టము తేలును.

(3) కొంతలకు బంధించుట అనగా న్యాయ క్రమముల నిలువజెట్టుట. ఈ సంవత్సరములో న్యాయక్రమములకు ముప్పు వాటిల్లెను. మద్రాసు నులబారు నీలగిరి యితరస్థలములందును, దోమియలు జరిగెను. ప్రాణములుగాని, ఆస్తిగాని హామము లేకపోయెను. తేమము చేపూర్చుటకు చాలాభర్త్యు క్రమ అయ్యెను.

(4) ఈ సంవత్సరము పంటలు భూమరుగా అయిందెను గాని దత్త మం దలములకు మాత్రము కలత సంప్రా

ప్రమాదము. 1921-22 వత్సరాంధమున 9800 మంది కూలి యందును 2800 భర్త్యులందును చేరి. వర్ష కాలములో తిరిగి వచ్చి ములు లేకపోయెను. అట్టివరు మానము నాటికి 28000 మందికిని 14:00 మంది భర్త్యులకును పాల్పడిరి. నవంబరులో కొంచెము వర్షముకుండెను రైతులుపాలములకేగిరి. మార్చి 28:00 భర్త్యులకు 900 మంది మాత్రము మిగిలిరి. చివరకు అంతరపు రములో కార్యస్థానములు మోసేసి బళ్ళారిలోరెండుమాత్రముం మికటవు బాక తగ్గించుటచు చాలా సొమ్ము వెచ్చించితిమి. కాని నిరుటిపట్టికలో నియమించి 12 లక్షలు అననము లేకపోయెను. జనలు కలవు ఫ దునుడి 25000 వెచ్చింపబడెను. భర్త్యులు గూడ చాల వచ్చిచేసెను. కలవు క్రమ తగ్గించుటకు గాను కొన్ని గ్రామములందు కిష్టలు వసూలుచేయెదము. కొన్ని గ్రామములందు సకలముమాత్రముగ్రహాలు తేసితిమి. కొన్నిటి యందు 1882 వ పసలీ పరకు వసూలు చేయవని వాదన మిచ్చితిమి. రాష్ట్రము మొత్తమువీడ భూమరు 22 లక్షలు అపవృత్తియైనాము. అందులో దత్తమండలములో 10 లక్షలు మిగిలిన జిల్లాలో బాగా వర్షములుకరిసినవి. కాన మొత్తము భూమిపన్నులో 2 లక్షలు లాభమేనమనని తోచుచున్నది.

(5) వ్యాపారమేమియు బాగుండలేదు. నిరిటికన్న యన్యాయముగ నున్నది. తిరిగి బాగుపడునని యనుకుంటిమిగాని అంబోళకకారుల స్వరాజ్య బోధితమువలె నిడియును నిజము కా లేదు. అందువలన 12½ లక్షలు నష్టము వచ్చినది. ప్రాంతల వై నన మత్తమువై నన పన్ను పాత్యులు మాత్రము వేసిరిని కొందరనుచున్నారు. ఇదికల కాటిల్లని ఆర్థికాశ్రయములో మద్యముపై పన్నుగూర్చి ఒక అధ్యాయ మున్నది. మద్యాదాయము తీసివేయగలవారిది జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను.

(6) మారకము విషయములో మొదట ఇండియాప్రభుత్వమువారు రూపాయికి 2 పిల్లింగు లిరి. తరువాత 1 పి. కి పెన్నులు అయెను. నిజముగా 1 పి. 4 పెన్నులుచొప్పున భర్త్యులయెను. అందువలన 12½ లక్షలు నష్టము కలిగెను.

(7) ప్రభుత్వోద్యోగుల లిమిటము కాకుండ మామ విషయములో వివిధకాఖలలో నెంతమంది యుద్యోగులను తగ్గించుటకు పిలుస్తామని కాఖాధికారుల నడుగుచుంటిమి. 100 కి 20 వంతున తగ్గించవలెనని యుద్దేశము. ఇది అన్ని కాఖలలోన చేయుటకు పిలువడము. అప్పగింపు, పాతకాలము మొత్తలైన వాటిలో తగ్గించివేయడం నష్టము కలుగును. ఈవిచారణ ఫలితముగ 60 గజపెనుద్యోగులు (అనగా 100 కి 4) 565 గజపెను కాని యుద్యోగులు (అనగా 100 కి 2), 4765 పోలీసులు (100-38) 7174 గ్రామపాలకులు (100 కి 6) ను తగ్గించి వేయ నిశ్చయింపబడినది. ఇందువలన 28½ లక్షలు లాభము కావచ్చునగాని వారివందకి నొక్కపర్యావాయముగ తీసివేయుటకు పిలువడమున యెంత ఎపుడు లాభించునో చెప్పవలెను.

(8) ఇతరవిషయములలో మితవ్యయముగగాను క్రొత్తగా తయారుచేసిన స్కీములు కొంతవరకువనియగుచున్న స్కీములు సంవత్సరమువారి యభివృద్ధిసంకుచున్న స్కీములు అనేకములూ పలసివచ్చిరి. ఈవారణమును— ఈ త్రైజిల్లాలు తిరిగి నిర్ణయించుట, సెంట్రలైజుటకు పూర్వము విశాఖపట్టణ యానాముల సెంట్రలైజుట, ఏలూరిపూర్వకాఖ, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము, క్రొత్తజిల్లాల అక్కినులు పెట్టుట, గుంటూరులో వైద్యకళాశాల మొదలయినవి వాడబడినవి. ఇందువలన ఎంత మిగులునో చెప్పటకష్టము.

(9) ప్రయాణపు ఖర్చులకుగాను యచ్చువైకము తగ్గింపబడినది. ఇందువలన 28 లక్షలు లాభము.

(10) భర్త్యుల తగ్గించగావచ్చు లాభమును అంచనావేయుటెట్లు! ప్రతిసంవత్సరమును మామూలుగా కలికాఖయందునుభర్త్యుల హెచ్చుచుండును. ఇది ఏకాఖ పరిశీలించిన కనబడును. కడచిన 10వత్సరములలో వ్యాఖకాఖలో 100కి 5.9, ఎక్స్సెజులో 6.6, పోలీసులో 12.3, విద్యలో 13.5, వైద్యములో 28.3, కి వ్యవసాయము 28.4, పరిశ్రమలలో 170 వంతున హెచ్చుకనబడుచున్నది. వీనితోడు ప్రభుత్వోద్యోగులకు జీతముల వృద్ధి చేయవలసివచ్చింది. ఈవృద్ధివలన మన పనియేమి గానన్నచో నేను చెప్పవలెను.

కావున యివి:కు భర్త్యులలో పోల్చిచూచుట చాలెను. జరుగుచున్నామును 1683 భర్త్యు అంచనా వేయబడినది. ఇందుకు 21 లక్షలు అప్పు కాబోవు వత్సరముకు 1865 లక్షలు అంచనా వేయబడినది. తీనిలో 1 లక్ష అప్పు, 18 లక్షలు తగ్గదల అంచనా వేయబడినది గాని వీనిలో వడ్డీకొండ 10 ½ లక్షలు మారక నష్టము 4 లక్షలు 5 లక్షలుభారత ప్రభుత్వము వారివద్ద నునముకొను వత్సపులకు కావలెను. కావున 19½ లక్షలు తప్పకభర్త్యు. మలబాడకుగానుభర్త్యు 19లక్షల యందుతోతగ్గవలెనది. విద్య వ్యవసాయములలో అధికము 10½ లక్షలతో మొత్తము చేర్చగా 67 లక్షల తగ్గు కనబడును. జరుగు వత్సరముకు అసాధారణభర్త్యు 28 లక్షలు. కావున యీదేదము 29 లక్షలు సాధారణ కార్యముల తగ్గించుటచేతనే పూర్తిచేయవలెను.

అంచనావేయుట కొంతక యింపాయ మున్నది. వివిధ కాఖల అధికారులువేయు అంచనాలనుబట్టి చేయవచ్చును. వారియంచనాలలో 40 లక్షలు తగ్గించితిమి.

(11) ఈతగ్గించుటలో కొంతమంది సభ్యులు నిజము చెప్పివిధానములు కొంతవర కవలంబింపబడినది. ప్రభుత్వోద్యోగులకు బాకములలో అంతులేకండ క్రిందపచ్చునని కొందరి యుద్దేశము గాని య ది కల్ల. ఇంపీరియలు సర్వీసుకు 95 లక్షలు, రాష్ట్రీయ సర్వీసుకు 55 లక్షలు, సబార్డి నేటుకు 240 లక్షలు, పోలీసులు ఎటెండర్లు 117 లక్షలు, గ్రామపాలకులకు 116 లక్షలు అగుచున్నది. ప్రావిన్సి యలుకు తక్కువ. వాని నొక్క వృద్ధి చేయవలెననియే అందరు పలుకుచున్నారు గాని ఆ వై రెండు ఇంపీరియలు ప్రావిన్సి యల సర్వీసులకు ఒక వత్సరమును జీతముల స్కీలు మాననకు ఇష్టము మనకు రాబోవు లోటు పూర్తికాదు.

(12) (14) భర్త్యుల తగ్గించుటలో మూడు ఉపాయములుగలవు. (1) ఉద్యోగులనుదీసివేయుట (2) జీతములు తగ్గించుట (3) బల్లెలను దీసివేయుట ఉద్యోగుల దీసివేయు విషయములో మూడు 250 గజపెను యుద్యోగులను సభ్యులు తిప్పియున్నారు. వేరువేరుగా వివరించుట కష్టము గాని చాలా ఇంపీరియలు కమిటీలు ఈ విషయమై ఆలోచించుచున్నవి. మన స్వంతముగా ఏదేని తేయుట కంటెవాకి సిఫాట్సులనుకరించుట మంచిది. చాలామందిసభ్యులు కొన్ని యుద్యోగులను దీసివే నను పనిచేయవని వలచుచున్నారు. ఇదికద పారపాటు. యుద్యోగిని దీసివేసినయెడల వై యుద్యోగియో క్రింది యుద్యోగియో యావనిజేయవలసి యుండును. భారపధికమై పని నష్టమగును.

15.— కొన్నిసూచనలంగీకరింపక పోవుటకు కాకములు తెలిపెదము. కార్య నిర్వాహక సభ్యుల తగ్గించువిషయము భారతకార్యదర్శినిగాని మఃశిగాను. భారత ప్రభుత్వము వారు వాటియధీము లోనికి ఆదాయపు పన్నుపోగానే తినినూ బోరులో కొకసభ్యుని తగ్గించును.

16. జీతములు తగ్గించు విషయములో సుస్కరణములకు పూర్వమే నిర్ణయింపబడినది. వానినివృద్ధు తగ్గించినయెడల ఇతర కాష్టములకంటె తక్కువైపోవును. క్రొత్తగావచ్చును ఉద్యోగుల తగ్గించు మనన ఒకరకపు ఉద్యోగులకు నష్టముజేసినవారగుదుము. జీతములు ఎక్కువగానున్నవని కొందరు సభ్యులన్నంతమాత్రమున ప్రభుత్వమువారు, క్రొత్తజీతముల స్కీలును దయారజేయవలెను. అసభ్యులే క్రొత్తస్కీలు తయారు చేసి అధికగుంభ్యాకుల మెప్పువడయవలెను అయిదువందలకుపైగా జీతములు పుచ్చుకొను భారతీయ యుద్యోగులందరకు 2/3 వంతుమాత్రమే జీతము తీర్చవలెనని యొకరు జెప్పియున్నారు. ఇది ప్రత్యేక ఉద్యోగులుగాని అంగీకరించుటకు పిలువెద. నుపీరియరు సర్వీసుయు. ఉద్యోగులకు నూటికి 10 వంతున పన్ను వేయవలెనని యొకరుని ఈసభకాడు ఓటుజేయదగిన యుద్యోగులలో మూరము ఇట్లు వేయవచ్చును. ఇట్టియుద్యోగులకు 70 లక్షలయొక్కములు వ్య

మునుగుచున్నది. కాన 7 లక్షలు మాత్రము లాభము వచ్చును. ఇది నిజమయిన లాభమునకు గాక సభ్యుల గ్రహీతులగుగాక.

(17) బల్తాయు సేరు పెట్టగనే అది అవసరమైన దని చాలమంది అభిప్రాయపడుచున్నారు. కాన ఈ సేరు మాన్పి "ప్రత్యేకత" అని కన్యకాపరిచుచును. అంతయుగాని అసాధారణముగా బల్తాయు తగ్గించుట వీలుపడదు. కొన్ని కొన్ని ప్రత్యేక విషయములలో బల్తాయు తగ్గించుచున్నది అధిక సంఖ్యల వారు సభ్యులు జేసి యున్నారు. అది సభ్యులు జూచి తోచిన మాట్లాడుటలైనయెడల ఆలోచించబడును.

(18) క్రయశాఖలై విషయమువేత, నిజముగా జరిగిన ఖర్చులు మాత్రము ఇతరుల గనుక యుద్ధాగ్రహించువలన నిజముగా సంపాదించు లాభ మేమియులేదు. క్రయశాఖ బల్తాయు తగ్గించు వలన చాలమంది సభ్యులు సూచించి గాని అధిక సంఖ్యలకు తప్పుడును జన్మించలేదు. ఈ విషయము నైవాస్య కమిటీ వారు విచారించినారు. అందరి సూచనలు (1) మొదటి తరగతి యుద్ధాగ్రహణకు మంజూరునకు 12 అక్షరాలనుండి 10 అక్షరాలవరకు తగ్గింపవలెను (2) మొదటితరగతి తరగతుల రైలు బండ్లలోను యే యుద్ధాగ్రహణకు రెండు టిక్కెట్లకన్న ఎక్కువ టిక్కెట్లను (3) కొన బల్తాయు 10, 7½ రూపాయల నుండి 7½, 5 రూపాయలకు తగ్గింపవలెను.

మొత్తముమీద ఈ విషయ మంతయు చిత్రించుచు, నైవాస్య కమిటీవారు తిరిగి కూడినప్పుడు సరియైన ప్రతిబల్పన వారి ముందరవెట్టెదను. ప్రస్తుతము రాబోవు వర్షమునకు క్రయశాఖలై కింద 53 లక్షలు ఉంచినారు. అనగా గతవర్షము కన్న 10 లక్షలు తక్కువ.

(19) 1921-22 సంవత్సరములో 58 లక్షల రూపాయలుండెను. 16వేల లక్షలు ఆదాయమునచ్చునని అంచనా జేసిరి. భారత ప్రభుత్వము వారి వద్ద 70 లక్షలు అప్పువీసము అంది. దీనినిగా 36 లక్షలు తిరిగి లాభమువచ్చునని వానివేసెను 34 లక్షలు స్థిరమైన వాటివైనను ఉపయోగింప జేసిరి. ఆదాయము 1526 లక్షలు మాత్రమే వచ్చెను. అప్పు 110 లక్షలు తీర్చిదిద్దుతమభివృద్ధి 1748 లక్షలయ్యెను. దీనిలో 55½ లక్షలు తిరిగి లాభము వచ్చునని వేసెను 21 లక్ష స్థిరమైన వానివైనను 9½ లక్షలు భారత ప్రభుత్వమువారి కఫలవారిగా ఈయవలసి జేసెను. ఇది ఆదాయముకంటె 186 లక్షలుమీది పోయినది. ఇందులకుగాను మనవద్ద ప్రభుత్వమున 58 లక్షలుండెను. తిరిగి లాభమువచ్చునని అప్పుజేసి ఖర్చుగొనినవియు 34 లక్షలు కలసి వచ్చెను. మిగత 54 లక్షలును అప్పుజేయ జరిగి యుంటిమి. ఇందులకు రాబోవు సంవత్సరము అంచనాలో చొటుంచవలెను.

1222-23 సంవత్సరము

(20) (21) 1774 లక్షల ఖర్చు అంచనా వేయబడెను. దీనిలో 348 లక్షలు ఇండియా ప్రభుత్వము వారికియవలసినది. తిరిగి లాభమువచ్చునని వానివై ఖర్చు 104 లక్షలు. ఇందులో కాలకలు వగైరాలకు 12½ లక్షలు మాగ్నెటకు 81½ లక్షలు క్లకసాయ దార్లకు మలకారలో ను అప్పలిచ్చుటకు 17 లక్షలు స్థానిక సంఘములకు అప్పు 31 లక్షలు మకరానులో నొక గ్వాలూరుకు ఒకలక్ష రూపాయలు ఇవయిన్నియు పోనని వినియోగ అక్రమములై జేసినవనినది. 1822 లక్షలు. వీని వివరములకొరకు మిమోరాండములో జూచునది. నిధిభాగములలో ఖర్చుతగ్గించుకొనిన తరువాతనే ఈ మొత్తము తేలికది. మొదటి విషయమువలన చాల భాగముల కన్యకాపరిచినది.

(22) ఈవ్యయము పెరుగొనుటకుగాను (1564-348) 1216½ లక్షల ఆదాయము గన్నదుమన్నది. ఎంత ఆలోచించినను ఇంత కన్న వృద్ధియగు మార్గము గన్నదులేదు. అంతోకాక పగుల కారణమున ఆదాయము వృద్ధియగునని యెంచుట కెంత మౌనమున వీలులేదు. చాలభాగము అధికాయలు ఇంతకంటె 105½ లక్షలుతక్కువ అంచనావేయవలసినది అభిప్రాయములను చూపుదు.

(23) ఈలోటును పూరించేయటకు మూడు మార్గములు గలవు (1) భారత ప్రభుత్వమున కీయవలసిన సామగ్రిని తగ్గించవలెను (2) కన్యకాపరిచి తగ్గించుట (3) క్రొత్తపన్నులు వేయుట.

(24) భారత ప్రభుత్వము వారిలో సంపదించుచునే యున్నాము. ఇంకొక రాయబాకముల పంపియున్నాము. ప్లేటు కాన్సిలులో కాన్ఫిరమేషనును తగ్గింపవలెనని తీర్మానముగూడ ఉపపాదించబడెను. కాని లాభము తక్కువయెను. ఎంతమాత్రమును తగ్గించుటకు వీలులేదని భారత ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. 1923-24 లో ఏవైన లాభము గల్గిన గల్గవచ్చును.

(25) ఖర్చును తగ్గించుట కంతమాత్రమున వీలులేదని ఇదివరకే జూపియున్నాము. ఈవత్సరపు ఖర్చును తగ్గిస్తే 18 లక్ష తక్కువజేసినాము. కాభాధికారము చెప్పినదానికన్న 40 లక్షలు తగ్గించినాము. ఇది జేయదగినది లేదు. పన్నుల వృద్ధిచేయువిషయములో స్థానికప్రభుత్వ, కోర్టుఫీజు అడ్డుఇదివరకే మార్చియున్నాము. కోర్టుఫీజులు ఆదాయమునకుగాను సుపయోగింపరాని అందుగుగాని కడచిన ఇతరవివరములనుండియు వ్యాజ్యములు నూటికి నూటపది చొప్పున పొందెనని. ఇందు

వలన కోర్టులు 10) కి 18.6 వృద్ధిచేయవలసినవైనను. కావున ఆదాయ మొక్కమాదిరిగ నుండగ ఖర్చుమాత్రము మిగిలినవలెను. కావున వ్యాజ్యముల తగ్గించుకొరకైనను కోర్టుఫీజు వృద్ధిచేయుట మంచిదే

28. గ్రామ పరిపాలన విల్లు సభ్యులు నిరాకరించినారు. కావున అందువిషయమై జేయవలసిన దెట్టియు లేదు.

29. పొగాకు పన్ను వేయవలసి తిమి గాని కొన్ని పరిపాలనా కష్టములవలన అట్లు చేయలేదు. కానకీయముగ జూచినను ఇప్పుడు పన్ను మంచిదాదని సలహా వచ్చినది.

30. కిలన్రీచను ఫీజులను 16 మార్లుండి వృద్ధి జేసి యున్నాము. ఇందువలన 7½ లక్షలు రాగలవు.

31. పినిమా మొదలగు శోగములపై పన్నులు వేయుట వ్యాజ్యము. కాని కొన్ని కష్టములతో మా నితిమి. మొదటికి స్థానికము మొదలయిన వానిపై ఇప్పుడే వృద్ధి జేసియుండుట, కెండవది, వాటిలాభము చెప్పుకొనుటలో మా క్రమేరాగలదు. ఈలాభములోగూడ చెప్పలేని కార్యోపేక్షనకు ఎక్కువరాగలదు. మూడవది వంగదేశ లో 15 లక్షలు వచ్చుటకు వీలుండగ నిచ్చుట 8 లక్షలకన్న ఎక్కువరాదు.

లోటు - అప్పు

(32) నై సంగతుల విచారణగా 105½ లక్షలు X న నడుచున్నది. క్రొత్త పన్నులతో 77½ లక్షలు పూర్తియగును. ఇంకను 28 లక్షలు లోటు గలదు. ఇందులకై అప్పు జేయుట మంచిదాకాదా యని విచారించవలెను. ఇందులకు జవాబు మూడు సంగతులపై ఆధారపడియున్నది. (1) యధా కష్టములు త్వరలో పోవునా? (2) అంతోకావలసినవలన ఇంకను కష్టము గలుగునా? (3) మద్యనిషేధోద్యమమువలన నష్ట మింకను కలుగుచుండునా? ఈ మూడవ విషయము ప్రత్యేకము సభ్యుల తేరులలోనున్నది. వారి ఇష్టము, ఈ మూడు విషయములు మన కనుకాలమైనదిగ నుండు వత్తమున 1922-23 లో లోటు పూర్తిగా గలదని నమ్ముచున్నాము తేక వ్యాపార వృద్ధి మిటులనే యుండి అంతోకావ ఇటులనే జడచుచుండి మద్య తానము దొంగతనముగనే జరుగుచుండిన యెడల ఈ లోటును మన తరువాతి కాలమైన ఈ భాగము పెట్టుకొనెదము. క్రొత్త పన్నులు వేసి లోటును పూర్తిజేసుకొనవలెను.

రాబోవు కాలము బాగుపడునని నానెనను సమ్యక్ము లేదు ముందుపెనుకలలోచించి లోటుతోడనే ఆదాయవ్యయ పట్టిక తయారు జేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిరి. సంవత్సరము పొడుగునను వైశేషికములను విషయములు పరిశీలించు విధము జూచుచు ఖర్చు తగ్గించు సుపాక్షము నాలోచించుచు భారత ప్రభుత్వమువారికి మన మీయవలసిన సామగ్రి తగ్గింపవలెనని ప్రార్థించుట మనంకరించి విధియై యున్నది.

4-3-22. సి. జి. టాడు హంటరు

చెన్నపురి శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరములు

టి. బాలాజిరావునాయుడుగారు

మొరకభూములను ఆయ కట్టుకొంద చేర్చుట

ప్రశ్న:— (1) గోకావరి కృష్ణజిల్లాలలో ఎకము ఒకటింటికి 25 రూపాయలు ఛార్జివుచ్చుకొని మొరకభూములను పల్లిపు ఆయకట్టుకొంద చేర్చుచున్నారని యెంతవరకు సాగుచున్నది (2) మొరకభూముల వాటరు కేటను నూటికి 25 వ:తున పొచ్చించు విషయమై ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమేమి?

ఉత్తరము:— (1) 25 రూపాయలు ఛార్జి చెల్లించిన భూములను తప్పవని ఇతరమొరకభూములను ఆయకట్టుకొంద చేర్చుచున్నారని తాత్కాలికముగ నిలిపివేయబడినది. (2) వాటరు కేట సాచ్చించవలయునని ప్రభుత్వము వా కభిప్రాయ పడుటలేదు.

అసహాయ వాదరైతులు

ప్రశ్న:— అసహాయాద్యమమునందు చేరి ఎట్టిపన్నులు ఇయ్యమనిచెప్పరైతులకు సంబంధించిన అన్ని భూములకు (పల్లిపు భూములు, ఈశాం జమిందారీ భూములు మొదలగునవి) నీటి సరఫరా ఆవువిషయమును గురించి ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమేమి. ఉత్తరము:— నీటిసరఫరా ఆవువిషయము ప్రభుత్వవారి అభిప్రాయము. ఈవిషయమై తగు ఉత్తరమియ్యబడినది.

ఈ ఉత్తరము ప్రకటించబడునా అని టి. జి. హె. కామచంద్రరావుగారు ప్రశ్నించిరి. ఈప్రశ్నకు జవాబు చెప్పటకు తగునోటిను ఇవ్వవలయునని ప్రభుత్వసభ్యుడు ప్రత్యుత్తరమొసంగెను.

వార్తాపత్రికలలో అసత్యవార్తల ప్రకటించుట

ప్రశ్న:— (1) ఈరాజధాని యందలి కొన్ని ఇంగ్లీషు, దేశీయపత్రికలలో రాజకీయవిషయములకు సంబంధించిన అసత్యవార్తలు ప్రకటించబడుచున్న విషయమును ప్రభుత్వము వారు గమనించినాకా ఇట్టిఅసత్యవార్త ప్రకటనమువల్ల అసామాజనించి అల్లరులు అగాంతి అధికమగును. కావున నిట్టి ప్రయత్నముల నణచువేయుటకై ప్రభుత్వమువారి కెట్టిచర్య పుచ్చుకొనవలెనని ఉద్దేశించుచున్నారు.

(2) అసహాయాద్యమము ఆమోదిత వార్తాపత్రికలకు ప్రభుత్వప్రకటనముల (వ్యాజ్యప్రకటనములు సహా) ఇచ్చుటాదనయిన, అసహాయవాదులకు సంబంధించిన ముద్రాకాలలలో ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన అమృతముల చేయించుకొనదని అన్ని భాగలవారికి ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరపు లొకరి నాకా?

ఉత్తరము:— (1) కొన్ని వార్తాపత్రికలలో అసత్యవార్తలధికముగ ప్రకటించబడుచున్నవి. నిందాపూరితములగు అసత్యవార్తలు ప్రకటించబడినపుడు ప్రభుత్వమువారు తగుచర్యపుచ్చుకొనుటగూర్చు. (2) స్థానిక పరిస్థితుల ననుసరించి వీలగుంత వరకు ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన అమృతములను కాంట్రాక్టులను అసహాయ వాదులకు సంబంధించిన ముద్రాకాలలకాకియ్యకూడ నని ఉత్తరపులు పంపబడినవి. అసహాయాద్యముభివృద్ధికై పాటుపడు వార్తాపత్రికలలో ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన అడ్డుకట్టలు మెంట్టులను ప్రకటించబడుదని ప్రభుత్వమువారు తమ అభిప్రాయమును ఉద్ఘోషించుట తెలియజేసిరి.

సముదీవిజనలు మాజ్యస్రీటుల ఆధికారము

ప్రశ్న:— సి. పి. సి. 108 వ కేసును ననుసరించి చర్య పుచ్చుకొనుటకు X ల అధికారిలు దిపార్టుమెంటుల ఆర్రరకుల ఏమైనను తగ్గింపబడినదా?

ఉత్తరము:— ఈ అధికారములు తగ్గింపబడలేదు. జెజనాద మునిసిపాలిటీ అధ్యక్షులు

మున్సి మహమ్మదు అబ్దులురహిమాను సాహెబుగారు

ప్రశ్న:— ప్రస్తుతము జెజనాద మునిసిపాలిటీ అధ్యక్షులెవరు? వారేసంవత్సరము యీ పదవికి ఎన్నుకొబడిరి. (2) క్రొత్త చట్టమును అనుసరించి తూతన అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుటకై మునిసిపలు కాన్సిలు 49 జరిగినవా? నూతనముగ అధ్యక్షుడు ఎన్నుకొబడెనా?

ఉత్తరము:— (1) డి. వి. హనుమంతరావు పంతులు గారిపుడు అధ్యక్షులుగ నున్నారు. 1919 సంవత్సర డిసెంబరు 16వ తేది గతమునందు, వీరుఅధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొబడిరి ప్రచురింపబడెను.

ప్రశ్న:— క్రొత్త అధ్యక్షుడు ఇంకను ఎన్నుకొబడితేదు. కలంగల్లవద్ద పేకెముచేయుట

డి. బి. రామచంద్రరావుగారు

ప్రశ్న:— (1) కలంగల్లవద్ద పేకెము చేసినందులకు 1920 సంవత్సరము ఏప్రిల్ 1 వ తేది నుండి ఇంతవరకు ఎంత మంది శిక్షింపబడిరి. (2) ఇంకలలో దౌర్జన్యము, అల్లరి అక్రమవర్తనము కొరకు ఎంతమంది శిక్ష పొందిరి. (3) మద్యశాసన నిషేధోద్యమమునకుగాను పనిచేయు వారిని ప్రాసిక్యూటు చేయవలయునని ప్రభుత్వము వారు గాని చెక్కుబాదు వారు గాని ఉత్తరపులను విద్యోగస్తులకు పంపినారా.

ఉత్తరము:— 2. ప్రభుత్వము వారికి తగు వివరములు తెలియదు. ప్రభుత్వమువారి విషయమై విచారించవలెను.

3. మద్యశాసన నిషేధోద్యమమునకు చేరినవారిని ప్రాసిక్యూటు చేయవలయునని ప్రభుత్వము వారు గాని బోర్డు వారు గాని ఎట్టి ఉత్తరపులని ఇయ్యలేదు. ఈవిషయమున ప్రభుత్వవారలయించి మన్నవిధానము 1921 సంవత్సరము సెప్టెంబరు 28 వ తేదిన ప్రకటించబడిన ప్రభుత్వప్రకటనమునందు స్పష్టముగ తెలుపబడినది.

శ్రీరామకృష్ణమఠము:— శ్రీరామకృష్ణ మఠము

హంసగారి 87 వ సాంవత్సరికమహోత్సవము యీనెల 5 వ తేది సాంకాలము మైలాపూరు నందు ప్రాదేశిక శోధకుందలి రామకృష్ణమఠమునందు జరుగును. ఉత్తరము భవన అన్న ప్రకాశము జరుగును మధ్యాహ్నం సీతామహాత్మ్యమును గురించి సి. ఆర్. క్రిందవాస ఆయ్యంగారు వారికథ చెప్పెదరు. సాయంత్రము రావులవాడరు యన్ భాస్కరయ్యగారు, శ్రీరామకృష్ణనరయ్యగారు వారు అనువిషయము గురించి ఉపన్యసించెదరు. డి. బి. 2. సార్థసార్థి ఆయ్యంగారు అధ్యక్షులకే గౌరవించెదరు.

నోటీసు (3486)

బందరు సబుకోర్టు ఫైల్

Os No. 60 of 1921.

సదరహీ నంబరులో లేటు మాడపాటి వేంకటేశ్వరరావుగారి తాలూకు ఈ క్రింద నుదహరించిన స్థిరాస్తులను బహిరంగముగా ది 15-3-22 బెజవాడలోనున్న ది 22-3-22 న నూజివీడులోనున్న ది 1-4-22 న నందిగామలోనున్న సదరు కోర్టువారి వుత్తరువుల ప్రకారం నేను వేలం వేయించుచున్నాను గనుక సదరహీ అస్తులను కొనదలచుకొన్నవారు ఆయా రోజులలో ఆయా ముఖములలో పాటకు రావలసివది. పాట మరతులు వేలం కాలమందు తెలియపరచబడును.

బెజవాడ గ్రామంలో వుండే ఆస్తి వివరాలు

1. మేడ, మునిసిపల్ నెం 1/441 రున్న ఖాళీ స్థలమున్ను
2. డాబాయిల్లు ము. నెం 1/441 రు ఎ.
3. సదరు యిద్దకు ఆనుకునియున్న సందు లోని యిల్లు ము. నెం 1/438 రున్న ఖాళీ స్థలమున్ను
4. మేడయింటికి ఆనుకుని యున్న పడమర పెంకుటియిల్లు ము. నెం 1/443 రున్న ఖాళీ స్థలమున్ను
5. పరిటాలవారి స్థలంలోని పెంకుటి యిల్లు ము. నెం 2/219 రు. దీనికి పడమరసావిడి అనే పేరు గల యింకొక పెంకుటి బంగాళాయున్ను ఖాళీ స్థలమున్ను
6. తూర్పుసావిడి ము. నెం 2/220 రు పెంకుటి భవంతి తూర్పుసావిడి అనే పేరుగలది. ఖాళీ స్థలం.
7. బంగాళా ము. నెం 4/254 రు. ప్రస్తుతం సబుకోర్టు యిందులోనే వున్నది.
8. బెజవాడలోని విద్యాధర పురంలోని సుమారు య 2 లు పైచిల్లుతోటభూమి.
9. నై నవరంకు పొయ్యెరొడ్లకు దరిగావుండే తోట.
10. జక్కంపూడి గ్రామంలో వుండే శేరిమెరక పల్లంభూములు య 68-92 ల్లు.
11. నందిగామ తాలూకాలో చేరిన రామి రెడ్డిపల్లి అగ్రహారంలోని మెరక పల్లంభూములు య 317-34 శెంట్లు.
12. సదరు అగ్రహారంలోని నివేశనస్థలా 625 చదరపు గజములస్థలం యిందులోని వంటి దూలపు పూరియిల్లు.
13. నందిగామ గ్రామంలోని శేరిభూములు య 40-30 ల్లు.
14. సదరు గ్రామంలోని మామిడితోట.
15. చందాపురం గ్రామంలోని శేరి మెరక భూములు య 9-12 ల్లు.
16. గౌరవరం గ్రామంలోని శేరి భూములు య 12-37 ల్లు.
17. పొక్కునూరి గ్రామంలోని శేరి భూములు య 7-8 ల్లు.
18. పరిటాలలోని ఖాళీ స్థలములు.
19. నూజివీడు గ్రామములోని దమడమా తోట య 42 లు.
20. సదరు గ్రామంలోని మేడ, దానికి అంటి వున్నదొడ్డి సహా-సదరు మేడను అంటివున్న మట్టి పెంకుటియిల్లు - బండ్లువున్నయిల్లు.
21. గల్లాకొట్టు (4)
22. మేడయింటికి యెదురుగావుండే ఇల్లు-కొట్టు.

మాడపాటి సూర్య నారాయణ రావుగారి యెట్టిబు రిశీతం ఆఫీసు-బందరు 28-2-22

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

సెనెటు సమావేశము.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సెనెటువారు గతదినము సాయంత్రము 4.30 గంటలకు వైసుఖాస్సెలరుగారి యధ్యక్షత క్రింద సెనెటుభవనమున సమావేశమయెను.

డబ్ల్యు. ఎం. బామోగాయ నూచించిన మార్పుల మోడ తేను తేయువిధానము చర్చకు వచ్చెను. ఈవిషయమును విచారించుట కొకసంఘమేర్పరచ బడవలెనని సి. ఆర్. రెడ్డి గారు ప్రతిపాదించిరి. రామస్వామి అయ్యంగారు తీర్మానము నెదిర్చిరి. తీర్మానము వోటునకు వెట్టగా వీగిపోయెను.

ఉపాధ్యాయులు బి. ఎం. పరీక్షలు

విశ్వవిద్యాలయము వారిచే నంగీకరింపబడిన కళాశాలలందు పాఠ్యాంశములకు నున్న వారు సిండికేటువారి యనుమతి వై ఛార స్పర్టికట్టులేకుండ బి. ఎం. పరీక్షకు హాజరు గావచ్చు నను తీర్మానము సర్వమూర్తిగారిచే నుపహరింప బడెను. ఈ తీర్మానము యూనివర్సిటీ చట్టమునకు వ్యతిరేకముగ నుండుటచే నభ్యర్థునిచే ద్రోసివేయబడెను.

రైలు చార్జీలును, హోటలుచార్జీలును మరి ఇతర ఖర్చులును అధికములగుటచే సిండికేటు సభ్యుల బత్తలను హెచ్చించవలయునని హెచ్చనగా రుపపాదించిరి. ప్రస్తుతము అధికస్థితి చాల చిక్కులతో నుండుటచే దీని నంగీకరింపరాదని సర్వమూర్తిగారు నడివిరి. సభ్యులకు ప్రమాణపు బత్తలక్రింద ప్రభుత్వమువారిదివరకే 200 చొప్పున నిర్ణయించెదలయు ప్రభుత్వమువారిదివరకే ప్రయాణపుఖర్చుల కొంపరం సిండికేటు వారియై వైసుఖాస్సెలరుగారు నడివిరి. తీర్మానము వోటునకు వెట్టగా సభికసంఖ్యలచే నామోదంపబడెను.

డాక్టరు బిరుదము

విశ్వవిద్యాలయముందు వివిధశాఖలందును సయస్య నందున డాక్టరుపట్టము నిచ్చు యేర్పాటులు తేయవలెననియు అందుకు గావలసిన నియమములను తీర్మానములను, రాబోవు సమావేశమున చర్చింపవలెననియు సి. వి. శేష అయ్యగారు రుపపాదించిరి. ఈతీర్మాన నంగీకరింపబడెను.

పరిశోధనముల దిద్దనపుకు విద్యార్థుల రాజీనామా ప్రాయములు మతాధికారాయము వలెనే మన్నింప బడవలెననియు విద్యాధిపుత్రమునందు ప్రాసిన రాజీనామా ప్రాయములు పరీక్షకు నకు రుచింపక పోయిన యెడల మార్పుల దక్కవ తేయరాద నియు సర్వమూర్తిగారు దేశికాచారిగాఢానమున నొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

“సాఫ్ట్” యనుపదమునుగూడ తేర్చవలెనని సి. ఆర్. రెడ్డిగారు సభకును దెచ్చెను. ప్రస్తుత తీర్మానమును నిష్ఫలముగానించుటకీ సవరణ జేపడెనని నడివిరి.

కళాశాలలను విశ్వవిద్యాలయములకు కలుపుటయందు వైద్య, వాణిజ్యవృత్తసాయక కళాశాలలకు గూడ గలవ వలె నను తీర్మానమును దెచ్చిరి. ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయములో గలియుగోయ వాణిజ్య కళాశాలలేదను కారణముచే నీతీర్మానము నొకరు ప్రతిఘటించిరి. తీర్మాన మంగీకృత మాయెను.

మార్పుల సంఖ్యను తగ్గించుట

పరీక్షయందు విజయమునందుటకు సంపాదించవలసిన మార్పుల శాతము 50 నుండి 85 వరకు తగ్గింపవలెనని కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు ప్రతిపాదించిరి. సభ్యులుగ మార్పులు తక్కువగుటచే చాడా మూటికి 30 చొప్పున పరీక్షయందు విఫలు లగుచుండెననియు అందుచే 40 మార్పుల నియమమును 60 వరకు తగ్గించిన యెడల విఫలంబగు వారిసంఖ్య చాల వరకు తగ్గుననియు ప్రతిపాదకులు నడివిరి.

కొల్లె గారు దీనిని ప్రతిఘటించిరి. ఈ నియమమును 50 వరకు హెచ్చించి ననుచిక్కుతే దీనిని తిరుగు నడివిరి. ఈ ట్టు ప్రాటరు, జి. పి. నటేశను కేవల అయ్యంగారు తీర్మానము నెదిర్చిరి. సి. ఆర్. రెడ్డిగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. ఈవిషయమై చాల చర్చ జరిగిన తరువాత తీర్మానము అంగీకారమునబడెనెను.

నూటికి 50 కంటే తక్కువ మార్పుల సంపాదించి పరీక్షయందు కృతార్థులైన వారు మూడవ తరగతియందు పరీక్షించవలెనని రంగస్వామి అయ్యంగారు రుపపాదించిరి. చర్చ జరిగిన పిమ్మట తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకు జనుల భర్తీలకు వయస్సు నియమమునుగలది, తీర్మానమును ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారికి బదులు సర్వమూర్తిగారు రుపపాదించిరి.

సభ నిలబడెను. దీనికి ఈ దినము 8 గంటలకు సమావేశమగును.

కుమ్మ, బొలి, త్తయ. మధుమే హము, పురాణ నవాయి, నెగ, మూర్చ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ రోగము పక్షవాతము మొదలగు నం పూచివెంకుదర్శబడును.

గుణమిచ్చిన మీదట నామ్మిచ్చుట

ఆయుర్వేదముతోగూడ ఆంగ్లేయ వైద్యము, హోమోయోపతి, హోమోపాతి, మొదలగు అనేక పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్రములు చదువుటవలన నేము ఆయుర్వేదము విజ్ఞానపూర్వకముగ తెలిసికొనగలిగితిమి.

ఆపురూపములగు ఒకవల మహాత్మ్యములు పరత వాసులకు కొడులు వగైరాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని అపాయములకు లోనై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.

అన్ని దీర్ఘ వ్యాధులును పూచీవైవి కుదర్చబడును, ఒకే వ్యాధియొక్క అన్ని జాతులను, అందరు రోగులను ఒకే దివ్యవధముకాదు. ప్రతిరోగి స్థితియును, రోగమును ఆలోచించి అందులకు తగిన మందువ్యవహరింపబడును.

మాదగ్గనందు దోషధము నేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవైవి సామ్యుభివ్యవహరింపబడును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదరక వచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యుభివ్యవహరింపబడును. ఈ ప్రతి ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి దోషధములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222) వి. ఎమ్. రాజా. దీర్ఘవ్యాధులకు ఘనమైన ఫలిమనిపట్టణము. ఆయుర్వేదవైద్యులు.

ఇది కంపెనీ లీ ట్లెన్ వరుసు

హిందూదేశమునందు శ్రేష్ఠమైనట్టియు, మిక్కిలి పెద్ద దైనట్టియు బొత్తానుల కర్మాగారము. రు. 2-8-0 లు ధర గల మూనా పుస్తకమునకును, నిబంధనలకును ఈ దిగువ చిరునామాకు వ్రాసుకొనవలెను. [3386]

shude & Co Ltd.

8. Old Court House Cornre, Calcutta

నిజపురుషత్వ శక్తి పూర్ణ గనుకదా?

ఆపురుషత్వశక్తిని బలమును మరల సంపాదించుటకు వ్యాధిని పూర్తిగా కుదర్చుకొనిన ఔషధము నీకు తక్షణం కావలసి యున్నదా లేదా?

వృషయోగమును వాడి చూడుము.

ఇది, మకరధ్వజము, స్వర్ణము, కస్తూరి మున్నగువానినిచేయు పద్ధతిని శరీరమునందు జీర్ణ మగు రూపముతో చేయబడినది. అది ఫలితములకు పూచీపడును. అది ఉత్సాహమును జీవశక్తిని శీఘ్రముగా మరల కలిగించును. అత్యధిక పురుష శక్తిని కలిగించును. ఎ-(3394)

30 దినములకు సరిపోవు ఔషధము డబ్బా 1-కి రు 5-0-0. వి. పి. ఖర్చులతో సహా రు 5-5-0.

The Kalpataru Ayurvedic works and Stores 94 Grey Street, Calcutta

యిచాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి

సుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy, 30-2 Harrison Road, Calcutta,

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

మహాత్ముడు ధీల్లీనుండి అహమదాబాదు చేరుట, అటనుండి బర్మోలీకేగుట

పండిత జవహరలాలు షెహ్రాగారిని మరి ఆరుగిని పండిత హరీశ్చంద్రుని కుమార్తెగారిని
అక్కోలో పరిచివేయుట

రాజపుటానా రాజకీయసభ - సరోజినీదేవి అబ్బీరు వెల్లుట

జేహారుశాసనసభ - గవర్నరు ప్రసంగము - సర్ హమిద్లను గ్రాంటుగారి రాజీనామా

సంయుక్తరాష్ట్రములలో చాల అశాంతి కలిగియుండుట
నాన్కానా అసీలు - సంజాబు హైకోర్టువారు శిక్షలను తగ్గించుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

(0)

గుంటూరుమండలము - చిల్లూరుతాలూకా మించలపాడులో ఫిబ్రవరి 26 వ తేదీన
తుపాకులు గాల్చుట - ముగ్గురు చనిపోవుట

తెనాలితాలూకా అసంతవరం గ్రామమునందు కరణములకు శిక్ష

బంగారు తాసిల్దారుపైని పుచ్చలపాటి హనుమంతరావుగారు కేసుచేయుట -
తాసిల్దారు ప్రతికేసు చేయుట

రాయచుర్లమున కృష్ణాతావు నాయుడుగారిని అరెస్టుచేయుట

బొంబాయి

మహాత్ముడు అహమదాబాదుకు వెల్లుట

అటనుండి బార్మోలీకి వెల్లునుండుట

ఫిబ్రవరి 28 వ తేదీరాత్రి మహాత్ముడు అహమదాబాదుకు వచ్చెను. అటనుండి యీనెల 2 వ తేదీని బజలుదేరి బార్మోలీకి వెల్లునని అహమదాబాదు నుండి 1 వ తేదీని తంజి ఇయ్యబడెను.

సూరతులో పాతకాలలు

దొరతనమువారిచే నియమింపబడిన క్రొత్తముద్రనిపింపలు కార్మిన్లరాహకసంఘమువారు సూరతులో కమిషనరుచే నియమింపబడిన ప్రత్యేకాదోగియొద్దనుండి ప్రాథమిక పాతకాలలనువకపడుకొనిరి. రాష్ట్రీయపాతకాలలసంఘమువారు గూడ వాసిపాతకాలలను ఏర్పరచుచున్నారు.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

పండిత జవహరలాలు ప్రభృతులను వదలుట

పండిత జవహరలాలు షెహ్రాగారిని మరి ఆరుగిని, షివాస్త్రియలు, వారిశ్చంద్రకాలమిశ్రమ పూర్తి కాక మును 3 వ తేదీని వదలివేసిరి. మోహనలాలు శాక్స్సనూ, చాలానా గామతుల్లా, షేకుషాకలాల్, పండిత బాలముకుంద వాజపేక్ష, క్షర శివరాజనారాయణ, డాక్టరు లక్ష్మీపాహె పండిత హరు లాలు గార్లు 3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము టుంకురు చేర సాలను వదలివచ్చిరి. 3 వ తేదీ రాత్రియే త్ర జవహరలాలు గారు లక్నోనుండి ఆలహాబాదుకు వెరు. క్రిమినలులా ఆమెను మెరిటు చట్టముక్రింద శిక్షింప వారికేసుల నన్నిటిని స్పెషలుజడ్జి వీలుగారు విచారణ మున్నారు. ఆతని సలహామీదనే వీరిని ఏడుగురిని వదలి దండికలదు.

పండిత హరకరనాథ మిత్రగారు.

లక్ష్మీపురమున మూడునెలలు శిక్ష వేయబడిన మిత్రగారి గలము పూర్తియగుటచే నతినిగూడ వదలిరి. 2 వ తేదీ లక్నోకు రాగా గొప్ప యూరేగింపు జరిపి పోరు స్వాగత మిచ్చిరి.

సర్ హమిద్లను గ్రాంటుగారి రాజీనామా

ఇండియను సివిల్ సర్వీసుశాఖ యందలి తన యువ్యోగ గ్రాంటుగారు రాజీనామా నిచ్చిరి 3 వ తేదీని ఆలహాబాద్ తంజి ఇయ్యబడెను.

సంయుక్త రాష్ట్రములలో నేరములు హెచ్చుట

రాష్ట్రమునందు పెక్కు మండలములలో కాలి లేకుండ నున్నది. ఫిబ్రవరి ప్రాంతమున నేరములు హెచ్చుచున్నవి. పోలీసువారు విప్లవకారుల పనియయ్యనిమగ్ను లగుటచే వారికి తేడపివేను. మల్తాన పూరులో గొప్ప అల్లరి జరుగబోవునంతలో సాయుధులకు పోలీసు లటకే అల్లరుల నడచివేసిరి. హాల్దోయి సిటి మిక్కిలి ఆందోళన కరముగా నున్నది. చాలవోట్ల స్థానిక ముగ గల యిబ్బందుల యవకాశమును విప్లవకారు లుపయోగించు కొనుచున్నారు. దొరతనమువారు చాలశ్రద్ధతో పని చేయుటవసరమని తేలుచున్నదని పయ్యునీరు పత్రిక వ్రాసిరి.

సరోజినీదేవి అబ్బీరు కేసుట

రాజపుటానా రాజకీయసభయందభ్యక్షత వహించుటకు శ్రీమత్సరోజినీదేవిగారు 3 వ తేదీ ప్రదయమునకు అబ్బీరు చేరెను.

జేహారు ఓరిస్సా శాసన సభ

గవర్నరు ప్రసంగము

అర్ధి కాదివిషయములు

3 వ తేదీని పాట్నాలో రాష్ట్రీయశాసన సభ జరిగినది ముఖ్యవిషయము ఆదాయవ్యయపట్టిక ననుమతించుట ప్రేక్షకుల సోదమంతయు పూర్తిగా నిండిపోయినది. న్యాయమూర్తి 30 వ సంతిమలింగుగారును పెక్కుమంది స్త్రీలు నగట నుండిరి.

గవర్నరు ప్రసంగము

అన్ని రాష్ట్రములలోను (మనరాష్ట్రమున కిదివరకు గల నిలువలేకుండపోయినను) బడులుచేయ నక్కరలేని రాష్ట్ర మిది యొక్కటియే.

ఎక్సైజువ్యయమును తగ్గించుట

ఈవ్యయమున 134000 తగ్గించు మూచననుగూర్చి ఆదాయమును పోగొట్టుకొనకుండుటకును మద్యపానమును నిరోధించుటకును గూడ నిరోధక యువ్యోగమందలి హెచ్చుగానుండ వలెను. ఈసిబ్బంది హెచ్చుగా తేకుండినచో చట్టములున్నను గూడ మద్యపానము తగ్గదు, ఈసిబ్బందిని తగ్గించినచో ఆదాయమును గోల్పోవుటయు మద్యపానమును హెచ్చించుటయు సంప్రాప్తమగునని ఆమెకావారి అనుభవమువలన స్పష్టమయినది. ఎక్సైజుక్రింద 30 లక్షలును స్థాపులక్రింద 10 లక్షలను ఆదాయము తగ్గినది. ఇంగులకు ప్రభుత్వమును చిక్కులపాలు చేయుటకు ప్రతికూలపక్షమువారు చేసిన గట్టివయత్నములే కారణము. చాల మండలములలో బహిరంగముగ తాగుడు

తగ్గినది గాని రహస్యముగ సాతాబ్జీలలో సారాను తయార చేయుట విపరీతముగ హెచ్చుదనుటకు నిస్సంశయముగ వృద్ధింతుముకలదు. దొరతనమువారికి పట్టుచెల్లిండు దుకాణములను మూసివేసినచో మద్యపాననిరోధము లేకుండబోవును. మద్యపానము కూడదని బోధించినవారే ప్రజలకు దుర్బోధచేసిరిని గూడ తెలిసినది.

పోలీసు వ్యయము హెచ్చుట

పోలీసువ్యయమును తగ్గించగోరువారు న్యాయవిమోచితు మగు నాందోళనమును నిలిపి వేరుటకు ప్రయత్నింపవలెను. ప్రయరణ సంఘమువారు రాష్ట్రమునందంతటను 600 మంది విలేభరులను నియమించి నిజశీతి నభివృద్ధిలగు ప్రజలకు తెలిపి బ్లాకునీయముగ పరిచేయచున్నారు.

అమెండుమెంటు చట్టముక్రింద శిక్షలను తగ్గించుట.

ఈవిషయమున గొడ్డికోజులలోనే ప్రభుత్వము వారు తరువులను ప్రకటించెదరు. 21 మందికి కారాగృహవాస శిక్ష తగ్గింపబడును. 60 మందికి కారాగృహవాస శిక్ష జుర్రావాక్రింద మాత్సజడును. 80 మందికి జుర్రానాల మొత్తము తగ్గింపబడును చాల మందికి యిదివరకే కఠినశిక్ష విడిచిపెట్టు కంటెను తక్కువ యగు శిక్షక్రింద మార్చబడెను.

స్థానిక పురపాలక స్వపరిపాలనము

ఈస్థానిక సంఘములలో పనిచేయుటవలన సంపూర్ణ స్వరాజ్యమును బడయుటకు ప్రజల కవసరమగు నర్హత క్రమముగా లభించుననుట నిశ్చయము. ప్రభుత్వోద్యోగు లీసంఘములకు సంపూర్ణమగు స్వేచ్ఛను ప్రోత్సహము నొసంగవలెనని దొరతనమువారు ముఖ్యముగా కోరిరి. ప్రభుత్వోద్యోగు లత్యవసరము కలుగువరకును కలిపించుకొనరాదు. ఈసంఘముల సభ్యులు స్వతంత్రముగ కార్యనిర్వహణ మొనరింపవలెనను ట్లుద్యోగు లెంత సహాయ మొనర్చిన నంతలాభము లభింపవలెను.

36 ఏండ్ల దేశసేవ

నేను 36 ఏండ్లనుండి హిందూదేశమునకు సేవచేయుచుంటిని. కొద్దినెలలలో పనిచాలించుకొని వెళ్లెదను. ఇటీవల కొద్దికల్పములలో చాల నశికమగునభివృద్ధి కలిగినది. ఇంకను చాలనర్దుగ వలసి యున్నది గాన యొక్కమాటుగా నది కలుగజాలదని గవర్నరు నుడివెను.

పంజాబు

నాన్కానా అసీలు కేసు

పంజాబు హైకోర్టువారు శిక్షలను తగ్గించుట

మహాంతు నారాయణదాసుకును పరియిద్దరికిని విధింపబడిన శిక్షలను యావజ్జీవప్రభుత్వవాసశిక్షగా మార్చిరి. మరినలుగురికి విధింపబడిన శిక్షలను రద్దుచేసి వాతనినలుగురిని వదలివేసిరి. హరినాథుకును మరియిద్దరికినిమాత్రము పురిశిక్షను ఖాయపరచిరి. ఒక పతానునుగూడ వదలివేసిరి. ఆరురికి మాత్రము శిక్ష ఖాయపరిచి తిక్కినవారి కందరికిని తగ్గించిరి.

ప్రకాశ ముద్రాశాలాధికారి ఆపీలు.

లాహోరులో ప్రతాపపత్రికను ముద్రించు మిండిన ప్రకాశ ముద్రాశాల ధరావతు 2000 ను దొరతనమువారు కాశేసిరి అతడు పంజాబు హైకోర్టుకు అపీలు చేసెను. షెరొజ్జ పూరు జిర్కాను గూర్చి ప్రతాపపత్రికలో వ్యాస వేడియును ప్రకటింపబడెను. ఆచటి కాంగ్రెసు ఫిలాసఫు సంఘములు పంపిన వార్తల సంగ్రహము మాత్రము కడు స్వల్పముగా ప్రకటింపబడెను. దొరతనమువారు పంపిన వార్తలకు ప్రకటింపబడెను. పత్రికాధిపతి స్వయముగా ఎట్టి విమర్శనుగూడ వ్రాయలేదు. అని ఆపీలు కారణమును చూపబడెను.

ఒక గ్రంథమునకు ఆంతు.

భాయిగారు దత్తుసింగుగారు వ్రాసిన గురునానకు జాబు అను గ్రంథమునకు దొరతనమువారు ఆంతువేసిరి.

మైసూరు

ఆర్యసమాజమువారి యిబ్బందులు

హస్సనులో ఆర్యసమాజ ప్రచారకుని పోలీసువారు వసరముగ యిబ్బందిని కలిగించుచున్నారు. అచట నొకమతసభ కధ్యక్షత వహింప వలెననియు సజీవముతమును విషయమును గూర్చియుపన్యాసము జరుగుననియును ఆచటిశిష్టికమిషనువారు కోరగా సభజరుగుండ చేసెదనని ఆతడు చెదరించెను. ఆర్యసమాజప్రచారము కేవలము మతసంబంధము. రాజకీయములలో నెట్టిప్రసక్తియునులేదుగాన మైసూరు దొరతనమువారు ఆర్యసమాజప్రచారమున కెట్టినిరోధమును కలుగకుండచేయ ప్రార్థింపబడి యెండుగూరు ఆర్యసమాజమువారు విజ్ఞప్తపెట్టిరి.

గుంటూరు

సగువులను పట్టుకొనిన వార్త
మరికొన్ని వివరములు

నిన్నటి ప్రకటనలో యీ వార్త ప్రకటించబడినదిగాని కొన్ని వివరము లభింపలేదు. పల్నాడు తాలూకాలోనిమించలపాడు గ్రామముయొద్ద గతనెల 26 వ తేదీన ఆంగ్ల జరిగిన ప్రచురణ సంఘమువారు యీనెల 2 వ తేదీన ప్రకటించిన సుత్రము నేడు మాకు చేరినది.

ఆనంతవరం గ్రామోద్యోగులకు శిక్ష

తెనాలి తాలూకా ఆనంతవరం గ్రామకరణం గారి బాబు లక్ష్మీనారాయణ గ్రామమునకు నాగర్ల వేంకటరత్నం గార్లు రాజీనామానిచ్చియును రికార్డును అప్పగించలేదని వాదించి ఆరెస్టుచేసి కరణమునకు 2 నెలలు విడిచివేయు 100 రూపాయల జుర్రానాయకును మునమును ఒక నెల విడిచివేయు 50 రూపాయల జుర్రానాయకును వెసిరి. వారు జుర్రానా చెల్లించలేదుగానా చెరియొకవార మదనముగ శిక్షచేసిరి 2 వ తేదీన వారి నిర్దేశి రాజమండ్రి తీసికొనిపోయిరి. మరికొన్ని కేసులు విచారణలో నున్నవి. కొంత నెలకొనియున్నది.

సాబు బేగుగారి శిక్ష

చిరాల జేబ్బమ్మ జనాలు సాబుబేగుగారి కేసు విచారణ 2 వ తేదీన బంగ్లాలో జరిగినది. ఒక సంవత్సరము కఠిన శిక్ష చేయబడెను.

తాసిల్దార్ వైది క్రిమినలు కేసు.

ఈ పులపాటి హనుమంతరావుగారు 342, 352, 500, 504 శిక్షకుల ప్రకారము బంగ్లా తాసిల్దార్ వైది 2 వ తేదీన కేసు చేసిరి. బంగ్లా పోలీసు సర్కిలు నలు యినప్పైకడలన, తాలూకా బోర్డు వెసిడెంటు రాధాకృష్ణయ్యగారిని న్యాయవాదులగు బంగ్లా నుబ్రహ్మణ్యము, మల్లవరపు నదా శివరావు గార్లను ఫిర్యాదీ సాక్ష్యముచేసెను. తాసిల్దార్ ఫిర్యాదీని కర్రతో కొట్టెను. కొట్టుటలో ఆకర్ర విరిగిపోయినది అని ఫిర్యాదులో తెలుపబడెను. ఫిర్యాదీ తన్ను తీసెనని తాసిల్దార్ జాయింటు మేజిస్ట్రేటుయొద్ద కేసుచేసెను. అతేను విచారణ 3 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు ప్రారంభ మైనది. కాని జాయింటు మేజిస్ట్రేటుకు గూడ యీ కేసులో సంబంధము కలదని యొక సాక్షి చెప్పటచే యీ కేసు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కొద్దకు పంపబడెను. హనుమంతరావుగారు చేసిన కేసు పోలీసు నాటి ఆచూకీ దంపబడెను. హనుమంతరావుగారి పక్షమున నిలకరాజు చలపతి కావుగారు వాదించిరి.

రాయదుర్గము తాలూకా : కృష్ణారావు నాయుడు గారిని ఆరెస్టు చేయుట

రెండు వార్తలు, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారికి యీ తాలూకాలో ప్రచారము జరుగను పంపబడిన, కృష్ణారావునాయుడు గారిని, నిన్నటికిము పులకర్తి యను గ్రామమునకు వచ్చు తగబట్టుదని ప్రబోధించినాడను కారణమున ఆరెస్టు చేయబడినారు. రెవెన్యూను విచారణ జరుగునట, రిమాండులోనున్న నాయుడుగారు శాంతియుతులయి యిన్ని దినములకు తమకు స్వరాజ్యమచ్చే నేయని స్వరాజ్య సాధనకాల కేగుటకు మిక్కిలి కుతూహలై యున్నవారు. వీరు 108 వ కేసుకుంద్ర ఆరెస్టుచేయబడుటచే మా గ్రామ నందు పులకర్తి తమకు జామీను యుండెదమని చెప్పి వారలకుందరకు నాయుడుగారు, సవినయముగా అత్యాగ్రహిరు అట్లు నాకు జామీను యుండుటకు కాని, నేను మిమ్ముల జామీనుకొరకు కాని స్వదేయద్యయమునకు విరద్ధముగాన నేను కృష్ణజన్మసాన మేగుటచే కర్తవ్యమని నుడిచిరి.

—రాయదుర్గము తాలూకా, కాంగ్రెసు కార్యదర్శి

భారత ఆర్థిక సంఘము

అనామదాశారు మిల్లు టెక్నోసంఘము పక్షమున జి. వశేలుగారు ఆర్థిక సంఘమువారి ఎదుట సాక్ష్యము ఇచ్చిరి. బొంబాయిమిల్లు టెక్నోసంఘమువారి అభిప్రాయములే వీరు ప్రకటించిరి. ఇంజీనులు ప్రభుత్వపు పద్ధతినీమాత్రము వీరు ఇండించిరి తాత ఇంజిన్లీయులు బాంకి ఇండిస్ట్రీయులు అడ్వైసరు 55 అల్పగ్రామీణుల గారు దేశీయపరిశ్రమలపై పన్ను వేయుటను ఇండించి ఇంజీనులు ప్రభుత్వపు పద్ధతినీ ఆమోదించుచు సాక్ష్య మిచ్చిరి.

రాష్ట్రీయ శాసనసభలు

వంగరాష్ట్రము

చేరియగులతో జేవనము సలుపువారికి నూలు సప్లై చేయుటకు కోఆపరేటివు డిపోలను స్థాపించవలయునని వంగ రాష్ట్ర శాసనసభలో ఒక సభ్యు డొక తీర్మాన ముపవాదించెను. ఇట్టి సహాయము ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్నారనియు, గృహ పరిశ్రమాభివృద్ధికై తగు సహాయము చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులై యున్నారని ప్రభుత్వసభ్యుడు చెప్పెను. అందుపై న తీర్మాన ముపసంహరింపబడెను.

బొంబాయి.

బొంబాయి శాసనసభ వారు బడ్జెటు గ్రాంటులపై చర్చ సలుపుచున్నారు. విద్యాశాఖకు సంబంధించిన గ్రాంటులను తగ్గింపవలయునని కొందరు అసభి కారసభ్యులు కొన్ని సవరణములను పూజించిరి. సవరణ లన్నియు వీగితోయెను. మేరీరాజుహాని వివాహసంబంధమున, శాసనసభ్యు లామెను అభినందించుచు తంతినార్త పంపియుండిరి. ఇందుకు సభ్యులకు వందనముల సమర్పించుచు రామహరి పంపిన ప్రత్యుత్తరమును అధ్యక్షుడు సభలో చదివెను.

వృత్త పరిశోధనము

సర్. జె. సి. బోసుగారు

కొన్ని యాకల్టివును వృత్తములు 450 అడుగుల యెత్తుకును. ఇంతయెత్తైన వృత్తముల కొనలవరకు అనగా 450 అడుగుల యెత్తుకు భూమిలో నీరు ఎక్కువకును, అననది చాలకాలము నుండి మిక్కిలి కష్టమయిన సమస్యయై యుండినది. చాలామంది సారాశేషదీని పరిశోధనము వదలివేసిరి. ఇందును గూర్చి సర్ జె. సి. బోసుగారు ఒక హాస్యమును వెల్లడించి యున్నాడు. ఇది చాలా ముఖ్యవిషయము, ఈ పరిశోధనా ఫలితములు కొద్దిలో ప్రకటింపబడును.

ఈ పరిశోధించబడిన విషయములలో ముఖ్యమయినది, చెట్లు నీరు పీల్చుకొనుటలో ఆట్టుపోటు యొక్కదని కనుగొనుట. సముద్రపు ఆటుపోటువలెనే యిదియును మార్పుని నడకలపై నాధారపడి యున్నది. వృత్తముల ప్లోపలివాయుభారము కొలచుటకొక మహా తీరమయిన యంత్రమును వారు కనుగొని యున్నారు.

మలబారు

మలబారునందు 8000 కుటుంబములకు సెప్టెంబరువరకు తగుసహాయ మొసగుట అవశ్యము. ఒకకుటుంబమునకు కనీసము నెలకు 30 రూపాయల వంతున ఇతర ఖర్చులుమినహా నెలకు 240000 రూపాయలు కావలెను. మామిళాస్త్రిలకు తగుసహాయ మొసర్చుటకై ఒక ఉపసంఘము నియమింపబడినది నిరాధార లగు మామిళాలసంఖ్య 25000, సెప్టెంబరువరకు వీరిని పోషించవలయు ననిన 3 లక్షల రూపాయలు కావలెను. సెప్టెంబరు మాసమున పంటకొరతల ప్రారంభమగును. అంతవరకై నను నిరాధారులకు సహాయము చేయుచుండుట తీవ్రసము. మలబారు హామీయనిధిపక్షమున పనిచేయువారు ఎట్టి వివక్షత లేకుండ బీదవారి కందరికి సహాయము చేయుచున్నాడు. బొంబాయిలో 1 1/2 లక్ష రూపాయలు, లక్నోలో 2400 రూపాయలు వసూలైనవి జేవధారుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

మలబారుపునర్నిర్మాణమునకై ప్రభుత్వమువారు తగు విధమున ప్రయత్నించుచున్నారు. ఎన్నడు తాలూకాలోని మల్బార్ మిలికొన్ని అవ్యయములను క్రొత్త పనులు ప్రారంభింపబడినవి.

వేల్పుయువరాజు.

3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము యాతరాజుగారు జమ్ముగరము నుండి అవరంగబాదునకు ప్రయాణమైరి. మార్గమధ్యమున సెయిలుకాటు నందు సైనికులను చూచిరి. అవరంగబాదు నందు సైనికోడోగ్రలసాకల కంఘసాపవ మహాత్మ్యమును గలిపిరి.

జర్మనీకి సానుబోధులు:—జర్మనీకిపోవు భారతీయుల కిప్పుడున్న నిబంధనలు తొలగింపబడినవి. స్థానికోడోగ్రులకు సంత్సృష్టికముగ నున్నయడల ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయబడుట చే వ్యాసుసార్లు బ్రియవచ్చునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

తూర్పుఇండియా రైలుసమై

కలకత్తా 2-3-22:—ఏజంటు యాక్రిడిటాత్ శంకె ను:— షుమారు 700 నుండి సమ్మెకారులు సామాను బొగ్గు యావరణపై వాడిచేసిరి. అందులోనున్న యూకోపియను, భారతీయ నాకరులను కొట్టి వెడల గొట్టిరి. కొంతవరకు పనులగా పోయెను, సాయుధులై వ పోలీసులు తాగా వారు పారిపోయిరి. ఈ దౌర్బాగ్యములమున నీదినము కలకత్తాకు ప్రయాణము చేయ నెంచిన కొన్ని రైల్లు ఆగిపోవును. పని సమృద్ధముగ చేయుచున్నవారిపై సమ్మెకారులు రాళ్లు రువువున్నాడు; గాన సాయుధుల సహాయ మెక్కడవరకును నున్నదని తుండా ఇంజను నూపర్చెంటు వ్రాసెను. సమ్మె యథాప్రకారముగానే యున్నది. నిన్న బండెలునుండి 12 ను ఆనన్సీలనుండి 13 ను రైల్లు నడచెను. ఇంకో బొగ్గుశక్తికి ఆనన్సీలు, ధన తాదులను 640 వాగ్జెటు పంపబడుచున్నవి.

అలహాబాదు 3:—రైలు యూనియను కార్యకర్త కమలనాథునికేసు విచారణకు వచ్చెను. ముద్దాయి లిఖిత వాక్కులమిచ్చెను. అ:తులో పూర్వీకీగారు కొట్టినదెబ్బలవలన తాను ప్రసాదు చనిపోయెనని తనయుపన్యాసములో చెప్పిన సంగతి సరికాదనియు, ఇతరకారణములచేత నశను చనిపోయెనని డాక్టర్ చెప్పగా విని ఆన్యాను నేరాశోపణము చేసి నందుకు చింతించుచున్నాననియు నుండెను. ముద్దాయిత్వమా పణ కొరగా పూర్వీకీగారు కేసుపసంహరించుకొనిరి.

వి. పి. సి. 505 క్రింద పోలీసులు తెచ్చిన కేసుగూడ యాపసంహరించుకొనిరి. ముద్దాయిని విడుదలచేసిరి.

అజమీరు —తానికువద్ద భారతీయురైలు పనివారందరు సమ్మెచేసినందున పుతేరు, రివారిచుధ్య రైల్లుసాగవు.

24-2-1922 తేదీ రాత్రి పట్టణం. శివరాత్రిలో కృష్ణా జిల్లా, కోల్పూరు నలుపొట్టు గోపాలపుర నివాసులు మోటాడి రెడ్లు పోతుల నారాయణరెడ్డిగారి కుమార్తె రాఘవమ్మ అను కన్యను చోరులు యెత్తుకునిపోయినారు. ఎక్కడను కనుపించలేదు. ఆపిల్ల చారా కొంచెం యెరుపుచాయ 7 సంవత్సరములు వయస్సు ముఖమున కార్చిన నుచ్చపున్నది. పట్టితెచ్చిన పుణ్యాత్ములకు రు 100 లు యివ్వబడును. బృందావనం రాఘవాచార్యులు బ్రాంచి పోవుమాస్తరు, గోపాలపురం.

సింధియా స్త్రీము నావిగేవకంపెని పక్షమున లాలు చందు హీరాచందుగారు, నావలను కట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు తగుప్రోత్సాహ మొసంగవలయు ననియు, రేవు వ్యాపారము సంపూర్ణముగ భారతీయులకము చేయవలయుననియు, తగు భారతయువకులకు నావికోడోగ్రుల కర్తవ్యము శిక్ష ఇండ్లాండు నందు ఇప్పించవలయు నని సాక్ష్యమిచ్చిరి.

తిరువేండ్రమునందలి విద్యార్థులు యాయధ్య సమ్మెకట్టి యుండిరి. సెప్టెంబరునెల 21 వ తేదీన పోలీసువారు కొంత దౌర్జన్య మొనర్చిరి. ఈవిషయముల గురించి పరిశీలించుటకు ఒక విచారణసంఘమును స్థాపించవలయునని కొందరు స్త్రీములం ప్రభాసభసభ్యులలో 52 నుండి దివానుగారి కొక అప్టినిపంపిరి.

ఆర్యసమాజ ప్రచారకులగు స్వామిసత్యవ్రతగారు, మైసూరు రాజధానిలో ఉపన్యాసము లిచ్చుచున్నారు. హసన్ జిల్లాలో ఉపన్యాసించుకూడదని మాజిస్ట్రేటుగారు స్వామిగారికి నోటీసు ఇచ్చిరి. అధికారుల చర్యలకు ఆక్షేపించుచు సమాజపు కార్యార్థి ప్రభుత్వమువారికి అప్టిపంపుకొనిరి.

కాకినాడయందలి శ్రీగణపతి పుస్తక భండాగార ప్రభువు వార్షికోత్సవము 5 వ తేదీన జరుగును. బ్రహ్మశ్రీ దువ్వాళి జగన్నాథశర్మగారు అధ్యక్షుల వహించుటకు సంగీకరించియున్నారు.

సర్ బర్నాడు మాంటరు గార్యమానుసంవత్సరములు ఇంపీరియలు టాంకి ఆఫ్ ఇండియా గవర్నరుగ పనిచేయుదురు.

పంజామునందు రాయబహదరు జయలాల గారు గవర్నరుమెంటు అడ్వకేటుగను, కరణ నోరుగారు లీగలు కమెంబ్రస్సరుగాను నిజమింప బడుదురని తెలియుచున్నది.

భారత బాలభటుల ఫిపుకమినవరు సర్ ఎ. పి. నైటు గారు 1 వ తేదీ బెంగుళూరు చేరిరి.

ఏప్రిలు 7 వ తేదీన భారత ప్రభుత్వమువారు ఢిల్లీ కాన్యాలయములను మూసివేసి, 19 వ తేదీన సిమ్లాకు చేరుదురు.

దుర్జతినామ సం||రం ఛాల్లూల శ్లో||, ౩ శనివారము

వేమనయోగి

వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు

సీ. కలిమిలేములనొక్క... రాజయోగి!
ప్రాకృతఫలభోగి! + రాజయోగి!
తప్పనొప్పును నొక్క... త్రాసునే తూచిన
ఘననిర్మలమోక్షాన్ని! + కర్మయోగి!

జగము మిథ్యయటంచు... బాటింపఁగాకప్పు
బరమేశ్వరునిపాటఁ + బాడవచ్చు
గీ. సుకవులను వేదవిదులఁ + రితులలోన
దార్శనికులందు మునులందు + దపసులందు

గ్రంథపరిచయము

మాకార్యాలమునకు విమర్శనార్థమై ఈగ్రంథములు చేసెనవి. వీనిని పంపిన గ్రంథకర్తలకున ప్రకాశకులకున
కృతజ్ఞతఁదెలుపుచు మాపాఠకుల కీగ్రంథముల పరిచయమును
గావించుచున్నారము. (౧) భారతవస్త్ర పరిశ్రమలచరితము.

గువాని కాలముమొదలు ఈన టివఱకుగల సమస్తచరితాధా
రములతో నిరూపిం ప బ డి యు న్ను ది. ప్ర జ ల లో
స్థిరమైన యుద్వోధము గ లు గు ట కై ప్రస్తుత మి ట్టి
పుస్తకము లెన్ని యైన ను ఆంధ్ర దేశమునం
దుద్భవించియున్నది. ఈగ్రంథమునందు శ్రీశర్మగారు మా
పిన పరిశ్రమకును ప్రావీణ్యమునకును మా హృదయపూర్వకముగు
నానందమును తెలుపుచున్నారము. శకవిసాణము అను పుస్తక
మునందు సాంఘికస్థితి నెఱుకఁపఱుపఱాలిన యొకచిన్నకథ తేట
గీతములలో హృదయంగమముగ వర్ణింపబడినది. పద్యముల
కైతికి దగిన హావభావోద్ధియును మిగుల ప్రశంసార్హములై
యొప్పుచున్నవి.

మహాశివరాత్రి

నేను సభకు బోధనాపటికే జంఘాలకాస్త్రీ యువకునినుచుండెను. ఒక్క పావుంటనుండి యాతడు మాటలాడుచున్నట్లు తెలిసినది. నేను సభకు వెళ్లనప్పు డేమిచెప్పెనో కాని నేను వెళ్లినపిమ్మట నిట్లు చెప్పసాగెను.

“ఈతఁడెప్పుడు, తాటిపంటి పీఠములు, గొట్టెబొమ్మల తొంతరలు, కనుపొడి దుబ్బులు, చికిలింత కంపలు, చిట్టచులు, వైసలలు వైతమాదినమున బాదగయానాదమున, ముంపంబడినవి. పల్లెడెండు మానములనుండి సాదంపడిన, పనికిమాతిన, మొగము లాడినమున భస్మకేళా సముద్రములైనవి. తెల్లవాతునరికి ‘కాళీ’, చుర్రాన్నయ ‘టీ’, నడుమ నతుమ సోదా, నిద్రానదవతు, గొంతుకలో (విమృశించిన) చేతులు, లింగోత్పత పయమువలకు గుట్టుట లింగాభిషేచన (సాంధ్యము లగు) చున్నవి. అకాలా సందర్భాకనములచే, సంతతముఁ బూరింపఁబడినకతువు లుపవాసవిడుచేదెఱవక, వేరికగ, నున్నవి. ప్రపంచ యాత్రామాత్రాములన కడపునాడు కట్టుకుడ మూటలతో నపవిత్రములైన నోళ్లు, పంచాక్షరీయంత్ర జపపఠాణము లగు చున్నవి. చుట్టలకై, సిగరెట్లకై, బీడిలకై, విసుగువిరామము తేకుండ నగ్నిపుల్లలు వెలిగించిన వ్రేళ్లు, కర్పూర దీపారాధనసమంజసము లగుచున్నవి. పాదగయా పుష్కరిణిలో నాడినమున స్నానమొనర్చిన స్త్రీపురుషులసంఖ్య నిర్ణయించుట కష్టము. సంకల్పముచెప్పి నీటికాసు తెచ్చుకొను ‘గయావాలా’ స్నానార్థముఁ జూటకువచ్చిన స్త్రీలవై గడఁబడచు స్వాతంత్ర్య మింతరిని చెప్ప వీలులేదు. కొంతలు చేతులనుబట్టికొని కాంతలను గలగల పుష్కరిణిలో తింపుచున్నారు. నీటిలో దిగుటకు సంకోచించుచున్న కొందఱుపడుచుల నీ ముకేవాళిలు చేయూతలించుచున్నారు. చెడ్డచెడ్డ కట్టుబట్టల నూడ్చి సౌకర్యార్థము

జేతుల బడరాని పాట్లను + తెండినాము;
మీరుచేసిన బన్నముల్ + మేరమీరై;
భర్తమార్గాన నన్నిటిక + దప్పకుండ
మాచరించెతి మికినైన + నాదరించి,
మాదు స్వారాజ్యమిప్పించి, + మనుడిమీర;
వేటాల్లో పనులొక్కొన + వినుడు ప్రతిన;
లక్కయింటను మమ్ముల + సుక్కడంపఁ
బన్ను దుర్గాదేవ్యల + పాపఫలము;
జ్ఞాతికనమన విషమను + భీతిలేక
జరుల సొమ్మును హరియించు + పాపఫలము;
కొలుపులో యోధు తెల్లరు + గూడిబొంబడ,
మత్తు కలకెక్కి, పొంచాలి + జుత్తు చేకఁ
బట్టి యీడ్చిన ‘పాదహా + పాపఫలము;
ఎట్టికడగండ్లఁ ద్రోవిన + నిండుకైన
భక్తిభక్తమును నుంలెక + దప్పకుండ,
మెలగు మమ్ముల కనముల + మెలగఁజేసి,
బాధవెట్టినమీదగు + పాపఫలము;
నేడుకాకున్న కేవల + నిశ్చయముగ
ననుభవించక దీటునా? + యవనిమీర;
“నెండుగొర్రుల కొడవూపు + సంజె జయము
తేభ్య”మందును సుజనులు + తలతు, చెపును;
మాడి మాకిచ్చుటయె, మీరు + మడియ, మాన్య
మొసంగునట్లుల సంకన + మొందఁగలము;
వైశముగ మార్పుకొనుండి మీ + వైరవృత్తి;
వాసుదేవుడె రక్షించు + నాడు మమ్ము;
వసుధ నాధ్యాత్మికపు కత్తి + వలన, భూర
సమరమునఁజేసి మాదగు + శక్తిఁజూపి,
జయముఁ బొందఁగ నేర్తును; + సామముననె
చక్కఁజేయుట యోగుల + ఫక్కి, కాన
దేశజనహితముగ సు + దేశ మిపుడు
పంపఁబడియెను; చెడిపోక + బాగుపడుడి;
యశము నార్జింపుడి మీక + లవనియండు.

ఇట్లు
ధర్మరాజు.

సామాన్య వస్త్రములను గట్టుకొనుచున్న స్త్రీలయొద్దకుం గొం
దలు వైన కమ్మటితి బ్రాహ్మణులుపోయి, ఆస్త్రీలు వస్త్ర
ధారణ మొనర్చుకొనువల కాగవచ్చునా? డోహు తమకున్న
దత్తు తొందరచే వారినిగూడఁ జొందఁపెట్టును నాయడా
వడిలో నా గండగగోళములో దామునూడఁ గొంత పూచీని
వైచేసికొని నట్లాచరించుచున్నారు.

వీరియల్లరి కాలిపోను! వీరి యభూదగణము నట్టేటఁ గతి
యను. స్త్రీలింక నొడ్డుమీఁద నుండఁగ నే సంకల్పము కొంద
తాతఁభించుచున్నారు. మెట్లవైనున్న ప్రాకుండుచే గాబోలు
కాలు బాకపడిన స్త్రీలను బహుభంగులఁ బరామర్శించుచున్నా
రు. వేగకుగుటలేదు. గొత్రమడుగుటలేదు. ఒక్కటే లొడ
లొడ. ఒక్కటే గడదెడ. సంకల్పమైనపిమ్మటఁ గొంగులనుగట్టి
యన్న వట్టులమూటను విప్పవలకై వారు ప్రయత్నించుచుం
డఁగా, సంకట కీతాహ్వానులకు కాంతియేడి? కలియఁబడి
తామే యామాటలను విప్పకొనుచున్నారు. వీరి స్వాతంత్ర్య
ము చట్టుబందలుగాను! వైస్త్రీల నందఱను దమబాతిగానే భా
వించుచున్నారే! తమబుజము మీఁదిగా వంచుట వై కాంతల
వైటు చెఱఁగుటల భేదములేదు. తమగొంటిలోని దబ్బులకుఁ
బరస్త్రీల వైటుకొంగు ముళ్లలోని దబ్బులకు భేదములేదు. తమ
జేమములకుఁ బైమగుల కరీరములకు భేదములేదు. అద్వైత
మనగా నిదియే కాబోలు!

అహోహా! సరస్వత్య సంబంధముచే నాపాదగయాలోని
చేప లన్నియుఁ జచ్చి వైకేదేలివని కదా! నరసింహస్వరము తగి
లిన తరువాతమాత్రమేమెన్నువైనచే యింక బాసదదని నిశ్చ
యముగా నర్చునలెను. నరులుపెంచిన చెట్టుమాడుడు. అదవి
లోఁ దనంతఁ బానెటిగిన చెట్టుమాడుడు. నరుడుపెంచిన
చిలుకకు నడవచిలుకకు నెంత భేదమున్నదో చెప్పవలయునా?
నరుడు సృష్టిక (బ్రహ్మదేని పరిపోషకుడనై, యేవో మెతకమా
టలు, కొంతలు మేధావంతులు, పలుకుదురు కాని సృష్టి సౌందర
మునకు, నరుడంత సంతృప్తమారకుడు, మఱియొకడు లేదని
నమ్మవలయును.

లాభాధిపతికి, విత్తియాధిపతికి, సుప్రమాధిపతికి నేటి
శనిదేవుని సామకాయక మారణబలముకంటె మనుజునకున్న
బలమెక్కువ యని నేను సత్యావస్థగ్రహణకూన్యడవై
యేదో కప్పగతులుగ మనకులో ననుకొనుచు, ప్రాదర్శింపం
దున్న యరుగు మీఁద దర్భాసమున గూతుండి ‘ఓం నమ
శివాయ’ యని స్మరించుకొనుచుంటిని. నీటివై, దేవీచేతులకై
కాబోలు, వై నెగురు గతుడవట్టి, నతుమనకును, కృష్ణాయని
యజుమచున్నది. అహోహా! శివభక్తులందఱుంపవనించుచుండగా
విష్ణుభక్తగ్రగణ్యుడు, చేపలను తిని కడుపుండించుకొనఁ
జూచుచున్నాడు! శివరాత్రియందు శ్రీమహావిష్ణు పువసంపద
వలసియిందగా, వైకుంఠవికాదీయందు శివుడుపవసంపవలసి
యిందగా, శివకృష్ణ భక్తులలో శివత్య ప్రచింతలేయో! పర
మాత్మ గ్రహణసాధ్యతయే దీని కంకితుఁ ప్రధాన కారణమై యుం
తునని నాలో నేను వెట్టిమొట్టిగ ననుకొనుచుండగా సాయం
కాలమైనది. వేవాలయములో శిరాంగపు మ్రోతలు ప్రాకార
ప్రతిఫలింపులై, బహుగుడికృతపాటమున (బలుమున్నవి
శంఖధ్వజములు, రుంజల ప్రచండరవములు, గగన కర్పరఖండనా
ఖండ ధాటులలోఁ జెలఁజేగుతున్నవి. ఓమ్ హరహర మహాదేవ
శంభా! ఓమ్ హరహర! మహాదేవ శంభా! యను భక్తుల మం
గళనిలాదములు మనోరంజకములుగ నున్నవి. ఎదుటఁ గలగి
పోయిన నీటిలో మధ్యస్థమంతపముతో పాదగయాప్రాదము
ప్రకాశించుచున్నది నాకేకా గొంత విస్తృతికలిగిగట్టుయ్యెను.
నిద్రయని నేను జెప్పాలను. శివరాత్రియందు నిద్రాంతఃకూడ
దని నేనెఱుంగనా? అదిగాక, కన్నులు తెఱచియుండగా
నే నీడించుటకు నేను మర్శమునా? తేక దేవతనా? అహోహా
కన్నులపండువుగా! లికిగా! పాలుసముద్రము! అహా! అహా!
దానిమధ్య శేషశయనమున శ్రీమన్నారాయణమూర్తి దివ్యమం
గళవిగ్రహధారియై, నీలశేషస్వామిలక్ష్మణులతోనుండఁబడిపక్క
నొత్తిగలి శయనించుచున్నాడు. ఇంతలో నెక రాతఁడు! అహా
విడుమొగములతో నచ్చటికిని వేంచేసిరాడు! శేషశాయి యగు
మహావిష్ణువును దిలకించుచున్నాడు. తలపంకించుచున్నాడు.
మొగము చిట్టించుచున్నాడు. చేతనున్న బంగారు వేర్రముతో
శ్రీమహావిష్ణుని చేతివై, నిద్రాప్రతాపసార్థమై, జూచుచున్నా
డు! శేషశాయి కన్నులు తెఱచి, “వచ్చితివా! పద్మసంభవా!
సంతోషమే!” యని సంబోధించి పాలుసముద్రముమీఁది పచ్చి
మొగవలంతటి పలుకులతో నాతని కాంతిభ్రమిచ్చును “ఏమీ!
సర్వకన్యస్థితికరము, భర్తను వైన నన్నుఁ బూజించు పద్మ
యిదియేనా! పండుగొనియా! బ్రహ్మనారాధింతువు? కాళ్లు

చాచుకొని యా కమలభవుని గారవింతువు! సగము తెఱచిన
కనులతోడనా జగత్పరిపాలకున కాంతిభ్రమిచ్చెదవు! ఏమీ!
యీగర్వాతిశయము?” అని కన్నులు తేవురింప బ్రహ్మ విష్ణువున
గద్దించెను. “జగత్తు నీవలనఁబుట్టినదో తేవో యాసంగతి యిప్పు
డెందుకుఁ గాని నీవెవనవలనఁ బుట్టితివో నీవెఱుంగనట్లు సమస్త
పడుచున్నది. విశ్వాసమాతమనతో నింతకంటె మాటలా
డఁదగదు. కావునఁ బో యావలికిఁ బో” యని విష్ణుమూర్తి పద్మ
జానితోఁ బలికెను. కటము లడఁగగ్రాతము కంపించ, కన్నుల
నిప్పులు రాల, బ్రహ్మ వీరావేశమున నట్టహాస మొనర్చి, బ్రహ్మ
దండముతో వైకుంఠ నిలయుని నక్షస్థలమునఁ గొట్టెను. ఆ
తెబ్బతో, రోమావిష్టుడై, సంచాతితగా దండుడై, శేషశయ
నమునుండి శ్రీ మహావిష్ణువు వెంగున గ్రొంగిడుమికి, బ్రహ్మ భుజ
ముపై నొక్క ప్రేటు వ్రేసిరాడు. అదిగో! అప్రేటు జూచి
శేషమూర్తి ‘జి’ యనుట్లు సమానశబ్దము లొక్కసారి కం
పించుచున్నాడు. కమల భవుండంతట గాఢతర కోపాటో
పొద్దిపీకుడై అగ్నికీలాస్త్రము కాబోలు భభిరులించి విడుచు
చున్నాడు అదిగో మంట లంకాపురికావన మైనట్లుగవడు
చున్నది. గవ్వమన్ను మంట కన్ను దెఱచునంతలో జూయగు
టయే కాక, అదియేమి! అదియేమి! నైగవక్ష మూడఁ గుఱితును
చున్నది! ఇది నీ బాతునిర్మితవారణాస్త్ర మహిమము కా
బోలు! తన శ్రేయసార మట్లు నీట గాటిపోయిండుటకుఁ గా
బోలు చిన్నబోలు డిల్లడడి తదృజుండు తెప్పపాటుకాలము
సాధనాంతరయోజనా నిర్మగ్నుడై యుండెను. ఇంతలో సత్య
లోకమునుండి బ్రహ్మచరండంబు సవాహమలై, సాయంభులై
విచ్చేసిరి. ఇట్లు వీరువచ్చి బ్రహ్మకడుముక బంట్లులవీర్చి, అభిల
షగత్స్పృహకర్త! అంబుజసంభవా! అవతరప్రదా! భారతీకాంతా
త్రహాపతి! పరమేష్ఠీ జయా! జయా!! యని హెచ్చరించుచుండెరి.
ఈధ్వజులలో, అహోహా! మఱియొక వైపునుండి చక్రపాణి
చతుర్భుజా! జామోదరా! జై త్యాంబికా! పద్మకాళా! వాసు
దేవా! జయా! జయా!! యను వైష్ణవధ్వజులు కలసి భంజనసీమ
తొండఁ బల్కి, పడితిట్లు నాకమించెను. అప్పుడు విష్ణు
మూర్తి సమానసముద్రనిర్భాష నీకాశధ్వజమున నిల్లనియెను
విష్ణు భటులారా! మీ రె వ్వ రు ను బ్రహ్మచరణలతో
బోరాదవలడు. సర్వజగద్రక్షణ పోషణ శాసనాధికారము
నాదా? నా పుత్రునిదైన బ్రహ్మదా? యను శంకము స్థిరజ
యటకై మేమిప్పుడు పోరాడుచున్నాము. కావున మీరు తట
గూలై యుండుడు. “ఈమాటలు విష్ణుమూర్తి వలంబునది “హే-
హే-హే-వైకుంఠవాసా! యని పరిహాస త్రగల్పతా మాచక
ముగఁ బంచవదనములతోడను నవ్వి - నారాయణా! నానైస్వ
మునుగూడ నీకేయిచ్చెదను. ఈరెండు వైస్వముల సాహాయ్యము
తోడను మగటిమి తెచ్చుకొని, నీవు నన్ను మార్కొనుము.
పుర బిపురుషుడవు కాబోలు! భటులను తలవని వారింతు
జేల?” యని బ్రహ్మ నల్యందబ్రహ్మలంత స్వరూపము గలగు
నట్లు పొంగి పలికెను. మధుశూదనుఁ దామాటలను సహింపలేక
కాంకరాస్త్ర మొక్కటి యనుసంధించి, జలజసంభవునివై వద
తెను. అది మహారోద్ర స్వరూపమున జలజులవెలుచుండఁగా
బ్రహ్మ పాశుపతాస్త్రమును విష్ణుమూర్తివై విడిచి పెట్టెను.
అయ్యయ్యా! అనియేమి? కొఱపులు, వేలు, లక్షలు, కోటలు
బ్రహ్మాంధ కటాహమంత యను గ్రమ్ముచున్నవి. ఒక్కటితో
నొక్కటి దీకొనుచున్నవి. చిట చిట, పెట పెట, విసుఫ్ఫిం
ములు, అగ్నిగోళములు, డోలలు, అగ్నిడుగులు, నర్మించుచున్నవి.
అహోహి దృశ్యబద్ధ దీక్షులై, విమానములతో వేంచేసి, వైన
వక్త్రులు తీర్చియున్న దేవతలు, యక్షులు, గంధర్వులు, కిన్న
రులు మొదలగువారు, వాహనములుకాల వస్త్రములుకాల,
విమానములుకాల, శరీరములుకాల, కేళింభము లూడఁ గట్టు
కొన్న వస్త్రములుబారగ, మైదెంగలు గంపింపగ మొట్టోయని
భర్తలనుఁ గొంగిలించుకొనిన కాంతలతోడ నొక్కటేమగు!
చాతనారా! హరహరా! త్రిలోకాధినాథుడవైన - మహాదే
వుడవైన, పరమేశ్వరుడవైన, సృష్టిశిథి శాసననియంత్రవైన, నీవు
గాక, ఈ లోకాపదను, ఈ యకాల జగత్ప్రళయమును, నిరో
ధించఁ గల్గువాఁ డెవ్వడను లేడు. “ఓమ్ హరహర మహాదేవ
శంభా! మహాదేవశంభా యను నాలాపములు, నాకందనములు,
నాకాశమంతయు నెక్కడినుండి వచ్చినవో యెడము లేకుండ
నాకమించినవి. ఇన్నిధ్వజుల మ్రోగించు నింతయల్లరిఁ జల్ల
ర్చుచు నింత గండతగిలము గ్రమ్ముచు, నొక్కపాటు విసఁబడు
చున్నవే! అహా! అహోహా! అనియేమి! అనియేమి! విజాతారి
యైన నారదమన్న గానమా యేమి! అదిగో! అదిగో! అహా
అహా!! గజ్జెలకట్టుకొని, తాండవించుచున్నాడే! కుడిచేతనున్న
చిటుకలతోఁ తాగకొని జూపుచున్నాడే!

సాటి

అనంతమానస మాయెను, గొప్ప యావహము నేయ గల్గెను
తారతంత్ర్యంతో, తండ్రికితారతంత్రో, దానయ్యుధము
తారసించెను. అనంత!

కంకరభ క్తకంకర రావయ్య, శంకరభ క్తకంకరరమ్యుంక. ఆ

నారదుండిట్ల పాడుచు నేయున్నాడు. కాంకరపాశుపతా
స్త్రము లింక పోరాహుళికా పోరాడుచు నే యున్నది. వా
యువు బహుప్రపంచముగ వీచుచున్నది. సర్వజ్ఞత్రిపాద
బునాదులనుండి పెల్లగిల్లిపోవుచున్నట్లున్నది. ప్రమామ లెల్లమహా
సంతోభము నొందుచున్నది. మహాగ్నేయవాలములతో, భూ
మకేతు సహస్రముల పడుగు పేక గాఢ బరుగులిడు చున్నది.
బ్రహ్మయు విష్ణువు నొక్కరియెదుట నొక్కరు శతసహస్రా
ర్క సందీప్తితో వెలుగుచు సమహితాహమున విజృంభించు
చున్నాడు. ఇంతలో వారియంద్ర నడుమను, ఆహ! ఆహాహా!
అదియేమి! అదియేమి! అదృశ్యము మహాదృశ్యము. అవాజ్ఞాన
సగోచరము, అద్యంత రహితము, ఆహ! అనంతమొక్కటి
బ్రహ్మవిష్ణువుల నడుమ మధ్వమించినది. ఉద్భవించిన యుక్త
క్షణముననే యాకంకర పాశుపతాస్త్రములు కెండును గవ్వన
నాయాగ్నేయ ప్రభములతో గలసి పోయివి. ఆహ! అయన
ల ప్రభకాంతి నేనుచెప్పను! దాతణముగానున్నది. దృశ్యీయ
ముగానున్నది. భైరవముగానున్నది. ప్రస్థముగానున్నది. ఉష్ణ
ముగానున్నది. చల్లగానున్నది. కాక జాల ముందు దీపములు మక
మకలాడును. విద్యుత్కాంతిముందు గాగడాలు కాంతిపీన
ములై యుండును. నూర్యకాంతిముందు విద్యుద్దీపములు వెలవెల
లాడును. సహస్రసూర్యులైన సరే బ్రహ్మ విష్ణువులయెదుట, ని పే
జగ్ములైయుండురు. అట్టి బ్రహ్మవిష్ణు లిద్దరూకై క్వాన ప్రభ
ముముందుగాంతి శూన్యతై కనబడుచున్నాడు. ఆహ! ఇది
యేమి కాంతియో! ఇదియాగ్నేయ కాంతియో మఱియొకటియో?
బ్రౌన చెప్పవచ్చును. కాదని చెప్పవచ్చును. అప్పుడు వెలవెల
లాడుచున్న విష్ణు కంఠ కంఠె వెలవెల లాడుచున్న
బ్రహ్మముజూచి “వాయనా ఈ జాత వేద స్తంభ మే.
యీశైవ జ్యోతియే జగత్కారణము. జగత్సృజక
ము. జగన్నాశకము. నీవుకావు. నేనుగాను. ఇక చూచు యుద్ధ
మును మానదగిన జని పలికెను. “మధుసూదనా! ఈ వీతిహా
త్రస్తంభ మే నీకంటె నాకంటె నెక్కువయిన నేనుగూడ నొప్పు
కొంటిని. కాని నీకంటె నాకంటె నెక్కువయిన నాకంటె నాకంటె
దేలలేదుగదా! యని, ఇంకను కేవలించియున్న తాజనముతో
బ్రహ్మబలికెను. అంతవిష్ణుండు కొంతసవి “వాయనా” ఈపాద
కస్తంభమునకు మొదలేజో నేనుగూడగోడ బ్రయత్నింతును.
చివరయేజో నీవుకనుగోడ బ్రయత్నింతుము. నాప్రయత్నమున
నేను గృతార్థుడనైనయెడల నే నే నీకంటె గొప్పవాడను. నీవు
కృతార్థుడనయిన యెడల నీవే నాకంటె గొప్పవాడవు. అట్లు
నేయుదము” అని బ్రహ్మతోననెను. చూచుచున్నాడుగూడగృతార్థ
లయినయెడల నెట్లనిబ్రహ్మ విచిత్రించెను. అటుతెన్నుకు జట
గడు. సంజేహమునలడు. వెట్టివాడా నడునడు” అని విష్ణువు
బ్రహ్మను మందలించెను. ఆహాహా! ఆహాహా! కాటుక కొండయా
కాన్పన్ను. ఆహాహా కడలుచున్నదే! ఆహాహా! అతిపరాహ
స్యసూపముకావోలు! స్తంభముమట్టు త్రవ్వుచున్నది. లోనికి
బోవుచున్నది. అదిగో అంతలో క్రిందికిగి నాయమై పోయినది.
విష్ణు మాత్రియాహవ్యవహాస స్తంభము మొదలకనుగొనుట
కేగినాడు. శంభువేత్తడిక్రడ సున్నాడని కావోలు విశ్వ
మును సహింపలేక కైలాసపర్వత మెగిరి నచ్చుచున్నదే!
అయ్యయ్యో! పొరబాటు కాదు, బ్రహ్మవేత్తని హంసవాహనము,
దానియు నెక్కుబ్రహ్మకయిక బోయివాడు.

అగ్నిస్తంభమవిచ్చిన్న కాంతితో, ప్రతిహత తేజస్సుతో,
బ్రహ్మకంఠమున్నది. ఇంతలో నాది పరాహుమ జ్యోతియొద్దకు
వచ్చి, ‘స్వస్వరూపమునొంది, బంగారు దుప్పటము నడుమునకు
జుట్టుకొని, నాల్గుచేతులు జోడించుకొని, అభవా! అదివిధ్యాంత
రహితా! దేవాదిదేవా! మహాదేవశంభూ! మహాదేవశంభూ!
యనియున్నైస్వరమునక బ్రార్థించుచు బ్రహ్మీణ మాచరించు
చుండెను. ఇంతలో నత్యంత తోక పరిమళ భరితుడై, హంస
వాహనా రూఢుడై, యంబుజ సంభవుడా యాగ్నేయ స్తం
భమునొద్ద నకలించి “అయిబాబ్ నీప్రయత్న మేమైనదని
యడిగెను “వర్ణమైనది. వర్ణమైనది. వర్ణమైనది ముమ్మారా
విష్ణుమూర్తి పలుకగ” నాప్రయత్నము కృతార్థమైనదని బ్రహ్మ
విష్ణువుతో బలికెను. “నిదర్శనమేదీ” అని విష్ణు కడగ నిదిగో
యని తన చెవిసంతున నడిన కేరకీ పుష్పమును గవలించి ‘శంక
త జటాజూటపైయైన యాపుష్పమును నేను గ్రహించి తెచ్చితిని.
నీకేరక సందేహమగునెడల నీపుష్పమును పుచ్చునేయవచ్చు నని

బ్రహ్మవిష్ణువుతో ననియెను. బ్రహ్మవాక్యముల కనుగుణముగ
నాపుష్పముగూడ పలికెను. విష్ణువంత తెల్ల బోలు
యోజించుచుండ నీమేషార్థభాగముకంటె దక్కువ కాలముగో
నాయాగ్నేయ స్తంభములోనుండి మహాలింగము పావనట్టము
తో నుద్భవించినది. ఆగ్నేయస్తంభము మాయమైనది. మఱి
యొక నీమేషార్థములో దేవతలు, యక్షులు, గంధర్వులు, కింపు
కుటుంబులు, నకులు, రాక్షసులు తిర్వగంతువులు పతులు కీటక
ములు, మొదలగు స్వప్రాణులన్నియు లెండువాయింతుకొ
నుచు, మహాలింగోద్భవమైనది. మహాదేవశంభూ, మహాదేవశం
భూ యని యాచుచు, నాకాశగంగనీటితో, గామధేనువుతో
పాలతో, గల్వకృత్తుల పూలతో, బంగారుపద్మముల తేనెతో
కొప్పైకాయల నీటితో, హరహర హరహర హరహరి యాక్రో
శించుచు నభిషేకము లాసర్చుచున్నాడు. మహాశివరాత్రి మహా
శివరాత్రి అనే అనేకని బ్రహ్మాండము పరిలిపోవు నంత
ధ్వనియగు చున్నది. ఆహాహా జన్మము తరించినది. పునర్జన్మ
మికలేదు. లేదని సర్వప్రాణులు కూడ మహానంద మొందు
చున్నవి. ఆహాహా ఆహాహా! అదియేమి! ఆహాహా! ఆకాశము సం
తరితన, దేహముల మీద, బట్టలమీద, గాలిలోను, నీటి
లోను, నెలయెడలనుగూడ “మహాదేవశంభూ మహాదేవ శంభూ”
యను జ్యోతిర్మయా తురము లగపడుచున్నదే. ఇదియేమింత!
కాని యంతకంటె వింత యిదియేమి! అదిగో! అనుమానిం
సంబంధమగు ఫాలత్రయము కడలుచున్నది. ఎందుచేతనో
అయ్యయ్యో! అందులో పొగ యెడలుచుచున్నదే. అదిగో
మంటలు! ఫాలమును భేదింతుకొని అమంటల మధ్యమున నొక్క
పుష్పం దుదయించినాడు. ఆశనితో నాయాశ తింగమూర్తి
గంభీర భాషణముల, “భైరవా! అదిగో బ్రహ్మ! అతడు నాజ
టా జూటుమునుండి కేరకీ పుష్పమును హరించివాడ నని యసత్య
మాడినాడు. అదిగోమాడు! అసత్య మాడిన యాశమును నీవేత
నున్న కత్తితో ఖండింపు మని” యాజ్ఞాపించెను. అయ్యయ్యో!
అప్పుడు నాకోడలు కంపించెడి. అసత్య మాడిన కిలను దెగ
నటుటయే భగ్గుచు నెడల బ్రహ్మమున నొక్క తలయైన
నిల్చునో తోయని యనుకొను చుండగ నింతలో బ్రహ్మకపా
లము కత్తికేటుతో క్రిందబడెను. మిగిలిన నాల్గు శిరములు
‘హర! ఓమహరహర మహాదేవశంభూ! యని యాక్రోశించివి.
అప్పుడువిష్ణువు వంక నాయాశ తింగమూర్తి యవలోకించి “వై
తుంతవానా! తనకేరకీసంత నొప్పుకొనుటలో నెవరకు
అభ్యర్థిమీకునో ఆతడుపూజ్యుడు. నీవు సర్వత్ర పూజనో
డుడువు. బ్రహ్మకు బూజ్యత మృతవాదనకాతణునకే దగదు.
అనివించెను - అంతిమహాదేవశంభూ! మహాదేవశంభూ యని
విష్ణుమూర్తి యున్నైస్వరమున నుచ్చరింపగ నక్కడజేరిన ప్రా
ణులన్నియు ౭కు పక్షి కీటకాదులు నైతము మహాదేవశం
భూయని యాచెను. స్వర్గకాంతలు కంటిమాపులతో, గర్వాక
తీపముతో, గాన కలాపములతో, మహాలింగమూర్తికంఠశ్రు
టారతులిచ్చిరి. మాఖకృష్ణ చతుర్దయగు నీదీపే మహాశివరాత్రి
మధ్యరూపియై మహాలింగోద్భవ సమయము. జయ మహాదేవ
శంభూ! జయమహాదేవశంభూ! యనితేరతెల్ల గ్రుక్కత్రిప్ప
కొనకుండ శివనామ ముచ్చరించుచు మందార పుష్పములు, పారి
జాతకుసుమములు, సురనదీసురకమలములు, త్రావణభాత్రపద
దృష్టిగల్గించిరి. ఆహా! ఆహాహా! ప్రమాదమున నొక్కబంగారు
కవలము నాతలవై గూడబడినది. అట్టె యదభిషేది తలతడిమి
చూచుకొనగ బంగారు పద్మముకాదు. నామనలాతా! బల్లి
అవుడేలేచి పాదగయా వ్రాదమున దిరుగన్నాన మొదలై శివ
ధారణ మాచరించి ‘హరహర మహాదేవశంభూ’ యనుచు
గుక్కురేశ్వరుని యాలయములోనికి బోయిరి.

ఓమ్ కాంతి క్యాంతి.

వేంకటాచల నిహారశతకము.

ఈ గ్రంథము విషయమై మాఖకర్త ౧౮ శతాబ్దమున
నెలవడిన ఆంధ్రసారస్వతానుబంధమునందు గన్నవరపు నుబ్బ
తామయ్యకావ్యిగారు కొంతవరకు తెలుపుచు “29 శతకములు
మాత్రమే కలవు” అని వ్రాసి యున్నాడు. నాయొద్ద తాళిత్ర
గ్రంథముడు వ్రాయబడిన ఈశతక మొకటి గలదు. 98 పద్య
ములు గలవు. గ్రంథాగ్నియందు 5 వ పద్యముకంటె కొన్ని పద్య
భాగములు శిథిలమైయున్నవి. 21 వ పద్యము మొదలు 25 వ
పద్యమువరకు నొకపత్రము అనలే పోయినది. 78 మొదలు 76
వరకు పద్యభాగములయందు కొన్ని అక్షరములు పోయినట్లున్నవి.
90 మొదలు 98 వరకు పద్యములయందు కొన్ని పాదములు
పోయియున్నవి. ఈ గ్రంథము శతకకవిచిత్ర రచింపబడినది

కావలసియున్న యెడల పంపగలను. గ్రంథమును స్థాపితములు
విశేషముగ గలవు. ఈ కావ్యరణముగత వ్రాయు పద్యభాగ
ములు గ్రంథమునంతయునవి కంటెనున్నై వ్రాయుచున్నాను.
గ్రంథకర్త ఎవ్వరైనది తెలియదు. కాని నెల్లూరుమండలము
వాడని చెప్పవచ్చును. 4-వ పద్యముందు “...సురతానియబ్బుల
గననెకావిగుంట కావలి జల్లికి కొడవలూరు గండవరములు
మునుమున్నై కలవరించి.....” అనియును, 5-వ పద్యముందు
“నెలకటార్తగాను నిర్భాతపాతంబు.....మాటుకూరి హలా
హలోగ్రమూర్తి.....కొడూరి కందకుద్దాలంబు.....”
అనియును. 76 వ పద్యమున “కావలిగ్రామ నిర్భాతపాతము
గండవరపు కృత్తుల కుతాధార కొవూరి ల్పొడ.....”
అనియును. 77 వ పద్యమున “.....వరసులతానుజోగబ్బుతోగ్రా
రభటపారధాటికి నెల్లూరుపట్టణంబు” అనియును గలదు.
గాన పలుమాడ నెల్లూరుమండలమందలి గ్రామములనే వర్ణించి
యుండుటచే నెల్లూరుమండలమువాడని తోచుచున్నది. ఆయి
నను ఈ చర్చను చరిత్రపరిశోధకులకు వదిలివేయుచున్నాడను.
కనకగిరి - వేంకటనారాయణాచార్యులు.

ఈ శతకమును గూర్చి క్రిందటి సారస్వతానుబంధము
లో 13 గన్నవరపు నుబ్బతామయ్య కావ్యిగారు వ్రాసిన వ్యా
సమును జదివించి. పలువు రిట్టివిద్యాధికులు శతకకవులను గూర్చి
చర్చించుచుండిన యానెకవిధముల మన శతకవాద్యులప్రాము
ఖ్యము లోమూలకు జోరపడగలదు. వీరు ప్రకటించిన 27 పద్య
ములగుల శతకము సంపూర్ణముగ నేనొక సంవత్సరము క్రింద
శ్రమసంహారశతక మనుపేరితో సంపాదించియున్నాను. ఇది
నెంగలట్లు మంతలమున గంచాము చేయుచున్నప్పుడు వైఖా
నసపతి కాశిపతులసాయమున నాకుఁ జిక్కినది. నాకడఁబ్రతిలో
98 పద్యము లున్నవి. అదియంతే లేఖకుడు వ్రాసెక. ఇంది
కను జరిత్రవిషయములు కొన్ని కనబడుచున్నవి.
“తాళ్లపాక చిన్నతండ్రి మీటులుగావు గోమాంసభు
గ్గుర్గుణరవములు” 11 వ పద్యములు.
మున్నగు వాక్యములు మన కుపయోగకరములున్నవి. కాని
యా శతకవాద్యుడు వ్రాసిగో, యెప్పుడు వ్రాసిగో, తెలియదు.
దీనిని గూర్చి వినుటకు ముందు, గోగులపాటి కూర్మనాథుడు
వ్రాసిన వరహలక్ష్మీనారసింహశతకము నందలి యీ క్రింది
పద్యమును వినుడు.....

వీరాశిధీరుడవై విరాజులు నిన్ను
మీకివాడంటిని భీతితక
జగత్తెక విత్తరణాశ్రమమూర్తి వగు నిన్ను
నిర్మయందంచు నిండించి నాడ
* * *
నదుభ్రతానంద కళ్యాణ గుణుంజనో
నినుగూర్చి పలికితి నిర్భాణుడని
యటక జనియించి కుప్పల నణచు కొఱకుఁ
బదుచుండననున నిటులంటి భక్తనడ
నుదపరాధ సహస్రముల్ మది తుమింపు
వైరహరహసా సింహాద్రి నారసింహా.
ఈ పద్యమే వైతకము చివర నిట్లున్నది:—
వీకివాడనుచు దబ్బర మాటలాడితిఁ
గా మహావీర పుంగవుని నిన్ను
అతినిర్మయ స్థాంతుడంటిగా భక్త ర
క్షణ విచక్షణ సలక్షణుని నిన్ను
బలహీనుఁ డంటిగా బహుముఖ బ్రహ్మాండ
పరమాణు రోమకూపకుని నిన్ను
తామనుడంటిగా ధగ ధగదగత వి
జ్యోతితా స్వయంజ్యోతి నిన్ను.
ఏను లోకోపకారార్థ మేపు మీరి
తొణకల హరింపుమని నిన్ను దూరకొంటి
నా సహస్రావరాధముల్ నేనుతొడిగి
శత్రుసంహార వేంకటాచల విహర.
ఈ శత్రుసంహార శతకమునందు దిరుపతి దేవాలయచ

రిత కనువగు విషయములు, దేశపరిశీతులు, పట్టణముల వివర
ములు, తులకల దోసిల్లు తెలియుచున్నవి. శ్రీ నుబ్బతామయ్య
కావ్యిగారి 6 పద్యములలోను బాతభేదములు వెల్లగు కన
బడినవి. ఈ శతకము ముద్రింపదగినది. వైతకకర్త రిద్వరిలోఁ
వ్రాసిన తెవ్యకో నిర్ణయంప పలసియున్నది.
మంగూరి సుబ్బారావు.
N. B. ఈ శతకము ‘శతక కవుల చరిత్రము’ వ్రాయు
చున్న మంగూరి సుబ్బారావుగారికి 13 శతకనాథుం వీధి, తిరు
వలికేణయని పంపినవో వారియొద్దనున్న ప్రతితో సగంప
తించి లోకమునకు సమర్పించెదరు. సంపాదకుడు.

మాలనా కలామజదుగారి

హాస్యరిక

నాన్నకిప్పు ప్రభుత్వములకు మోసపోకుము

మహామృత్యుని ఆనుసరించి జయముపొందుము

మాలనా కలామజదుగారు అందరుటయలు
ఖయిదీగా నుండగా కలకత్తా జైలునుండి వారిని సేను వర్షిం
పగా నిట్లు నుడివరి:-

మహామృత్యులు అంగారా ప్రభుత్వమునకు ఏమి లక్ష
లైనను సమకూర్చుటకపోవుట విచారదాయకము. మహామృ
త్యులతో తూర్పిభావము వహించినను వారినర్హి కార్యము
సంపదనీయము. మహామృత్యులు గాంధీమహాత్ముని భక్తితో
ననుసరించినయెడల వారు తమ ఆదర్శములను తప్పక పాటించు
రని నాకు గాఢమైన నమ్మకము గలదు. తెలులు
నంతున్న వారి కంటె బయట నున్న వారికై
నెక్కువ శాత్యత నిలబితున్నది. మహామృత్యులకును
హిందుత్వలకును మధ్య విభేదము పుట్టించుటకు ప్రయత్నము
లానర్పించును. ఈ ప్రయత్నములకు లొంగి కొంచెమైనను విభేద
ములకు దావిచ్చినయెడల ఇంతింతయనరాని నష్టము వాటిల్లును.
ఈ విషయమును గ్రహించి మహామృత్యులను లీలారు జాగ్రత్త
తో వివేకముతో మెలంగవలెను. అట్లు గానియెడల నష్ట
మును జేసి తుదకు చాల విచారించురు.

నాన్నకిప్పు ప్రభుత్వము.

నాన్నకిప్పు ప్రభుత్వము దెలిసిన విషయముల గురించి
ప్రశ్నింపగా మవులానాగా నిట్లు నుడివరి. నాన్నకిప్పు ప్రభుత్వ
ముగానుండి భారతదేశము నంతయు సంచరించి వెడలిన తరు
వాత వారు దెలిసిన విషయములను క్రోడతో పరిశీలించవలెను. ఇది
వరకు చెందు వత్సరముల వరకును నూరకయండి ఇప్పుడు తిరిగి
విడదీసి పరిపాలించు విధానము నవలంబించుట కిది నూచనయా?
నాన్నకిప్పు ప్రభుత్వము (వారు మితవాదులకును, రాజభక్తి గల
మహామృత్యులకును అశోపించిన యభిప్రాయము) నూచించిన
విషయములవలన వారి మాటలయందొరము ఇంచుకేయును నంది
గర్హితము. భారత దేశమున రాజభక్తిగల మహామృత్యులు
మహాత్ముని ఆదర్శము తేలువలెనని గోరుచున్నారని యాతడు ప్రక
టించెను. అదే సమయమున బ్రిటిషు వారు గ్రీకునకు
సహాయ మొనర్చుట మానవలయు ననియు, టర్కీతో మైత్రి
యొనర్చుకొనవలె ననియు దన యభిప్రాయముగా వెలివెను.
మహామృత్యులను విడదీసి ప్రత్యేకముగా నణచివైచుట నాన్న
కిప్పు ప్రభుత్వము యభిప్రాయమని ఇందువలన వెలియుచున్న
ది. మహాత్మునిగాంధీగారు భిలాఫతు ఉద్యమమునకు నాయక
త్వము వహించి తరువాత స్వరాజ్య సమస్యనుగూడ అందుతో
గూర్చుటయందే మహాత్ముని యోగ్యతను ఇమిడియున్నది.

మహామృత్యులు ఈ యుద్యమమునుండి విడిపోయిన
యెడల యుద్యమమునకు 2/3 బలము తగ్గును. ఈ ఇరువురుకును
గల భేదమును అదనుగా గొని మహామృత్యు యాశయముల నణచి
వేయుదురు. బ్రిటిషు వారు పరంపరలగా నొనర్చిన తప్పులవలననే
ఈ యుద్యమమున కింత పట్టు గలిగినదని నేను అంగీకరించును.
పంజాబు ఘోషములలో కొంతయైన వ్యాధియు గలుగజేసిన
యెడల భిలాఫతు యుద్యమమున కింత యధిక ప్రాబల్యము సంభ
వించెడిదిగాదు. భిలాఫతు సమస్యను అంతటి నింద్యమగు యుపే
క్షాభావమును గన్పరుపక పోయినయెడల స్వరాజ్యోద్యమము
ఇంతతరహా ఇంతగా నభివృద్ధి జెంకక పోయెడిది. ఎన్నియో
చత్వరములలో జరుగవలసిన యభివృద్ధి భారతదేశమున చెందునర్హ
గములలో జరుపవలెనని భగవంతుని యుత్తేజమెట్లు గన్పట్టు
చున్నది. దీనిని గురించి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కలనరపడి
యొనర్చిన తప్పుతే ఈ యుద్యమాభివృద్ధి కారణము లాయెను.
కాని కాలము మాత్రమే గడచిపోయిన గాఢ కుభుహ్నునభ్యుప
తిరిగి తినుకొని రావలెనని నాన్నకిప్పుగారు దలచుచున్నారు. కాని
ఇది జరుగజాలదు.

మహామృత్యులకు సంక్షేమము

మహామృత్యుల కమైన సంక్షేమము నొసంగవలెనని
ప్రశ్నింపగా మాలనాగారిట్లు దెలిపిరి:-హిందూ మహామృ
త్యుల విభేదమునకు నాన్నకిప్పుగారు దర్శించిన గుప్త పురుషు
లతప్ప మరియే మహామృత్యులును సమర్థులైనవని నాకు
నమ్మకముగలదు. ఈ ప్రయత్న మెందుకు దలపెట్టుబడిలో
అందరకును వెలియును. నిన్న మొన్న మౌనమైన సార్యభౌ

ముని యావస్థాసమున స్వరాజ్య మను పద ము పయో
గింపబడినది. భిలాఫతు విషయము సంపూర్ణముగ
ఉపేక్షంపము. హిందువులలో పోల్చిచూచిన యెడల మహా
మృత్యులనింకను అణగద్రొక్క అవశ్యకత గలదు. ఇప్పుడు
అకస్మాత్తుగా ఒక గొప్పఉద్యమాగ్రా ప్రికా ప్రచారకుడు మ
హామృత్యులకును సంస్కృతిపరమతలెనుడువుచున్నాడు.
దీనికి ఆగ్రము లేకపోతేను. ప్రతిమహామృత్యుడును దీనిని
స్వమును గ్రహించి దానినెదుర్కొని నిర్దముగనుండవలెను.

భిలాఫతుపరిష్కారము కాంగ్రెసు జేయవలెను.

ప్రభుత్వమువారు మహామృత్యుల ఆశయముల మాత్ర
మే గమనించినయెడల ఈ యుద్యమమున మహామృత్యుల
భట్టదల తగ్గునాయని ప్రశ్నింపగా మాలనాగారిట్లు నుడివరి:
మహామృత్యుల లొక్కరితో మాత్రమే సఖ్యత మొనర్చుకొను
టకు ఇంచుకేయును నన కాళము లేదు. భిలాఫతు
మహామృత్యుల మత సమ్మత మయినను భిలాఫతు
చాక్కుల గోరువారు మహామృత్యుల లొక్కరు మాత్రమే
గాదు. ఈ విషయమున హిందూ మహామృత్యుల తిరువురును
ప్రతినిధులు చున్నారాన సఖ్యతయొనర్చుకొనిన యెడలహిం
దూ మహామృత్యుల ఇరువురుతోడను యొనర్చుకొన వలెను.
ఎప్పటికీ భిలాఫతుద్యమము పరిష్కరింప బడునెడల హిందూ
మహామృత్యుల తిరువురు సమ్మతి వైన నే గావలెను.
అనగా కాంగ్రెసువారితో నీ సమస్య పరిష్కరింప వలెను.
భారత దేశముననే ప్రాంతము వారుగాని కాంగ్రెసు నుండి జీలి
పోయినయెడల వారే కార్యమును జేయజాలరు. ఇక స్వరాజ్య
సమస్యయన్నది మహామృత్యులకు భిలాఫతు ఎంత ఆవశ్య
కమో స్వరాజ్యము గూడ సంభవే యావశ్యకము. స్వరాజ్య
సమస్య పరిష్కరింప బడనంతకాలము విమర్శించియుండును
సంక్లిప్తితో నుడవలెను.

బాంబయందు మాలవాగారు రాండుటేబిలు సమావేశము
గావింపవలెనని నూచించినపుడు మాలనాగా నిట్లు నుడివరి:
భారత మహామృత్యులు స్వరాజ్యము వచ్చిన యెడల భిలా
ఫతు సమస్యను విడచెదరు. భిలాఫతును పరిష్కరించుటకు
స్వరాజ్య మే సాధనము. భిలాఫతు సమస్య
పరిష్కరించినయెడల మిగిలిన చెందు యాదర్శముల కొరకు
ను భారతీయులు ప్రయత్నించుట. ప్రభుత్వమువారు ఇక నైనను
నిర్బంధవిధానమును పదలివైచినయెడల పరిస్థితులు కొంతవరకు
చక్కబడును. స్వరాజ్యసమస్య వదలివేయవలెనని యొకతూణ
మైననుదలచజనదు. నిరంకుశాధికార వ్యవస్థ ప్రభావములే
ఒడిపోవువరకు నది సాగుచునే యుండును. ఇందుకొన్ని ముగిం
పు వాక్యములు గలవు. అవి మరిచిపో గూడదు. ఎప్పటికీ
భిలాఫతు సమస్య పరిష్కరింప బడునెడల నది హిందూ మహా
మృత్యులు కలసి పనిజేయుటచే సాధ్యమగును గాని మహామృ
త్యుల లొక్కరిచే గానరదు. సమస్య పరిష్కరింప సమర్థు
లలో నగ్రగణ్యుడు మహాత్ము గాంధీగారే. చెంబులు
భిలాఫతు క మిటి వారిచే నూచింప బడిన పథ
తినే భిలాఫతుద్యమము జరుగుచుండవలెను. భిలాఫతు మహా
మృత్యుల కంత యావశ్యకమో స్వరాజ్యముగూడ సంభవ
వావశ్యము.

సయ్యదు ముహమ్మదు సెంట్రలు భిలాఫతు

సంఘకార్యదర్శి.

స్వరాజ్యవాణి.

జన్మభూమి గ్రంథమాలలో నియ్యతి 5 వ గ్రంథము
గ్రంథకర్తలనుండి తందనములలో నందుకొంటిమి.

ఇందు భారతదేశము కైతె అసహాయోద్యమమిదీను వ
హించి శ్రీకృష్ణజన్మచంద్రిము నలంకరించిన తేజబంధు చిత్రం
జనశాసన లాలా లజ్జతాయి, శ్యామసుందరచక్రవర్తి, అలీ
సాదరులు, మోతీలాల్ నెహ్రూ, డాక్టరుకెన్య, ఆంగ్లరత్న
జగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య, తేజబంధన చెలుకువాడ వేంక
టనరసింహముగార్లు, మహాత్మా గాంధీ, వృద్ధభీష్మయ్య, సో
జినీజీవి, సరశాదేవి, వాసంతిదేవి, నెహ్రూగతి, సి. ఎఫ్.ఆం
ద్రూసు, జన్నా, బాపిస్సా, పి. సి. శ్రీ మొదలగు తేజభక్తులెం
దరందో దేయలగుర్యాయ, ముఖ్యముగ భారతదేశవనతల
గూర్చియు, విద్యార్థులగుర్చియు పంపినసందేశములుగలవు. తేట
తెలంగున ననువదలబడినది. ప్రతిభారతీయుడును చదివితీరవల
సినది. వెల రు. 0.8-0.9 ప్రతులు కావలయు నన్న జన్మభూమి
కార్యాలయము మచిలీపట్టణమున దొరుకును.

అమరావతిలో పోలీసువారి దౌర్జన్యము

ఈక్రిందను సంకేతములు జేసిన మేము తెనాలి కాపు
రస్థలము. కాంతి నైపుములో జేసినవారము. 28-2-1922 తా.
ఖున అమరావతికి మేమున్నూ మాలా శ్రీరాములకు నాయ్
నమ్మ అయిన సోవమ్మ ఘోషారు 60 వత్సరముల వయస్సు గలిగిన
ఆమె యున్నా శివరాత్రికి స్వామి దర్శనార్థమై వెళ్ళినాము.
బజారులో పేర్ల పూజాదగ్గర చెట్టుక్రింద ఆమెనున్న సామా
నున్న యింకా ఆమెతో కూడ మాలో యిద్దరిని వుంచి తక్కిన
వారము ముగ్గురమును బస కుదుర్చుకొనుటకై సమీపమున
యిండ్లవెంట ఉరుగు చున్నారము. ఒకపొట బస కుదిరినది,
కుదిరినదిని రమ్మనవని చెబుటకు అవకాశము కన్పించు గుర్తు
ప్రకారము కలపూడితిమి. అందుకు చెట్టుక్రింద వారు జబా
బుగా యిలవేసినారు గాని వారుమటుకు రావేదు. రాకపోయి
నందున మరల చెండు తడవలు యిలవేసెతిమి. చెట్టుదగ్గరనున్న
వారి దగ్గరకు వెళ్ళు కాన్పేటులు బేడనుతో వచ్చి మీరెవ
రని ప్రశ్నింపగా తెనాలి వారమనియు తీర్థ యాత్రకు వచ్చితి
మనియు చెప్పిరి. యిల ఎందుకు వేసినారని యడుగు మాపేహి
తుల పిల్చుట కని చెప్పిరి.

యిలాగేగా బస కుదుర్చుటకు వెళ్ళినవారుకూడ వచ్చిరి.
యింకా పోలీసువారు సబ్ యిన్స్పెక్టరు జిజ్ఞర్వడ్ వచ్చి
వారు. వెళ్ళుకాన్పేటులు మీరు కాంతిసేనలో చేసినవాకా
యని యడుగుగా జేసినవారమని జెప్పితిమి. మీరందరూ కత్తె
గాలి దగ్గరకు రావలయుననగా వచ్చెదమని జెప్పితిమి. వచ్చెద
మని చెప్పి చున్నంతలోతూట పక్షము లుపయోగించుచు, సబ్
యిన్స్పెక్టరు చేతిలోవున్న కర్రతో మాలో చివుకుల ఆడి
నారాయణను వీపుమీద గట్టిగాగట్టి ముందటికి నెట్టెను
చెండవెట్టి కొట్టబోగా వెనుకనున్న కొల్లూరు నాగబసవయ్య
చెవుమీద తగిలినది. తరువాత రిజెర్వడ్ కొట్టెదము సాగించి.
క్రింద బడవేసి తుపాకి మడమలతో పొడుచుచు పోలీసు
తాజాకు లాగుకొని వెళ్ళిరి. అచ్చట వుంచిరి. మాసామాను
ఏదీయని యడుగు వారు కొంత సామాను దెచ్చి యిచ్చిరి. కొంత
సామాను పోయినది. ఇంతలో సర్కిల్ యిన్స్పెక్టరుగారు
డాక్టరుగారు యింకా కొంతవరకు వచ్చి చేసిన సంకల్పముడుగ,
జెప్పుచు కాంతి సైనికుల మైనను యిచ్చుటకు యెట్టిదని చేయు
టకు భారతీయులు తీర్థయాత్రకు వచ్చితిమనియు జెప్పితిమి.
యిల ఎందుకు వేసెతివనగా నాపేహితులను పిల్చుట కనియు
తెనాలిలో చిన్న పిల్ల వాడు కూడ యిల వేయుచు
రనియు యిచ్చిటి సంగతి సందర్భములు
తెలియవనియు అందువలన వేసెతిమి అని చెప్పితిమి. తరువాత
వారు చాలసేపు ఆలోచించి మీరు బామినముచ్చివ వదలిపెట్టె
మనిరి. మేము బామినముచ్చుటకు మేముజేసిన తప్పులేదు. బా
మిన యివ్వము యిచ్చేవారు యిచ్చుట నెవ్వరలేరు అని చెప్పి
తిమి పక్ష కొంతసే సాలోచించి చివరకు వారు, మీరుపిల్లలలో
మీకేమి తెలియదనియు గాంధీ పిల్లకాయలను చెడగొట్టు
చున్నాడనియు, చెప్పుచు రేపు 7 గంటలలోపల యివ్వారు
నుండి వెళ్ళవలయునని కత్తెరుగారు ఆద్రులుచ్చియుగా జెప్పి
రి. దానిమీద మేము తీర్థయాత్రకు వచ్చితిమి గాబట్టి న్నానము
జేసి శివదర్శనము చేసుకొని భోజనానంతరము ౧౨ గంటలకు
వెళ్ళెదమని జెప్పితిమి. అది పిలువదని జెప్పి చివరకది ఒప్పుకొని
అది ప్రాతమాలకముగా యివ్వమనిరి. ప్రాతమాలకముగ యి
చ్చుటకు మా కనకముతేజనియు యిచ్చుమున్నచో మామాటను
నమ్మకలసినదని జెప్పితిమి. అందుకు వారొప్పుకొని ఒక పోలీ
సును మావెంట పంపిరి. మేముమరునాడు ౧౨ గంటలకు బయ
లుదేరి వచ్చుచుండగా సర్కిల్ యిన్స్పెక్టరుగారు కనబడి
మీరు మరల రావద్దనియు పోయిన సామానుల బాబితా పోలీసుకు
ప్రాసియిక్యమని, పోలీసును ౨ మైళ్ళవరకు పంపించి రమ్మని
జెప్పిరి.

మేముపోయిన సామానుల బాబితా ప్రాసియిచ్చి బయలు
దేటి వచ్చితిమి. మా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శిగారి అనుజ్ఞ
లేక పోవుటచేతనే వారు జెప్పియు నడచుకొనుట యయినది.
మేము పోలీసుస్టేషనుదగ్గర యీ సంగతులన్నియు సర్కిల్
యిన్స్పెక్టరు గారితో చెప్పుచుండగా తనాసిల్ వారు మేజ
స్ట్రీటు మొదలగువారు వచ్చిరి. మా దెబ్బలనుబాచి యూర
కుండిరి. మాతోవచ్చిన పోలీసుకు మాపేర్లు ప్రాసియిచ్చితిమి.

ఇట్లు, తెనాలి కాంతి సైనికులు:-త్రిపురకుల్లు శ్రీరాముల్లు,
చివుకుల అదిరాశాయణ, ముర్రవారి వెంకటరత్నం, కొల్లూరు
నాగదీపవయ్య, చిలకదుర్తి వెంకట కృష్ణమూనార్యులు. అని
సంతకములు చేసియున్నది. అనలనిజేదకు ఇది సరియైన నకలు.

గుల్లపల్లి రామకృష్ణయ్య

2౮-2-22 గంటూరుజిల్లా సంఘ కార్యదర్శి.

మా ఆంధ్ర మిత్రులకు

మా గొప్ప ఫిబ్రవరి అమ్మకము జరుగుచున్నది. చాల గొప్ప లాభము లుండును; జేబుగడియారము, పెద్దగడియారములు, ఆభరణములు, సాగపైన సామానులు, స్టేషనరీ మొదలగు వాటియందును మిక్కిలి లాభకరమైనట్టి, ఉపయోగమైనట్టియు బేరము లుండును.

ఈ సంవత్సరము ప్రత్యేకముగా కొనువారలకు నిజమైన గొప్పలాభము లుండునట్లు ఏర్పాటుచేసి, విక్రయించుచున్నాము.

మా మోటారుకారులు, మోటారుబైసిక్కిళ్ళు, బైసిక్కిళ్ళు, వాటి పరికరములు మున్నగునవి ప్రత్యేకపు ధరలు వొప్పన జెలివరీ చేయబడును.

84 పుటలుగల అమ్మకము జాపితా సిద్ధముగానున్నది. ఇనాముగా పంపెదము. వీటిలో మీకు ఏదైనను కావలసిన తక్షణమే ఒకకార్డు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుటయే మీరు చేయవలసిన పని.

అడిసన్ ఆండు కంపెనీ లిమిటెడ్,

హంటు రోడ్ - మదరాసు.

[బ్రాంచీలు:— బెంగళూరు - ఉదకమండలము.

ఓరియంటల్

గవర్నమెంటు

మెంటు నెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం. స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బాంబాయి

మా నేతరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ ప్రభు

ఫస్టును రూ. 5,46,00,00 వైగానే యున్నది.

1900-వ సంవత్సరము నందు

నరుంబడి 91 3,888-0-11

ఇప్పుడు జరుగుచున్న అమ్మకము

రెన్యూల మొత్తము 15,44,24,596-11-8

మునుపటికంటె ఇప్పుడు పాలిసి

బాధ్యుల బాధిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరపున వనిచేయుటకు ఏజెంట్లు

కావలయును. వారు అనుభవ శాలురుగ నుండి

వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

67

Apply to:-

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

ఎ యి లే న్ బ ర్గు

క్రాసు ఆయిట్ ఎంజినులు

"ఎఫ్" టైపు. పరిమాణము 6-100 హెచ్. పి.

ఇప్పుడున్న పవరు ఎంజినులలో కెల్ల సులభమైనది, ధర తక్కువది.

ఎంజినులో చిక్కులేమియు నుండవు. సులభముగా నుండును.

పనికి నమ్మకముగా ఆగకుండా చేయును. ఎంజినులోని వివిధాంగములు చాల మంచివి,

ఖర్చుతక్కువ, మిక్కిలి నమ్మకమైనవి.

చాల జబ్బు పెట్టికొను పెద్ద పెద్ద ఎంజినులలో సమానమైనది. జబ్బు వండుగలేదు.

10-12 హెచ్. పి.

మామూలుధర రూ 2045

ప్రత్యేకపుధర రూ 1842

20-24

"

"

2909

"

2618

"డెన్ట్లు" వర్తికల్ ఎంజినులచే నడిపింపబడు పోర్టబుల్ పంపులు.

214 నైజా ఎంజిను పరిమాణము 6 హెచ్. పి. పంపు

ఒకనిమిషమునకు 330 గాలనులు

216 " ఎంజిను పరిమాణము 8 హెచ్. పి. పంపు

ఒకనిమిషమునకు 457 3/4 "

218 " ఎంజిను పరిమాణము 10 హెచ్. పి. పంపు

ఒకనిమిషమునకు 622 3/4 "

WIELE & KLEIN

Importers, Manufacturers' Representatives, Agents and General Merchants,

MOUNT ROAD, MADRAS.

Telephone 248.

Telegrams: "KLEINCO," MADRAS.

మైలాపూరు = మదరాసు.